

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges extra sammanträde den 9 februari kl. 16.00

§ 2 Bordlagd interpellation

Anförande nr 1

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Herr ordförande! Jag vill ha till protokollet antecknat att jag ber Yildiz Kafkas om ursäkt för att svaret på hennes interpellation har dröjt alldeles för länge. Det har skickats över till henne i dag, och hon ska få svar nästa gång vi sammanträder. Jag vill be om ursäkt.

§ 3 Interpellation om idrottsföreningars möjligheter att låna Stockholms skollokaler för övernattnig på helger (nr 2008:36)

Anförande nr 2

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 3

T o m a s R u d i n (s): Jag vill tacka så mycket för svaret. Jag är glad över att jag kan tolka svaret så att det går framåt. Det kommer att bli lättare för föreningarna att låna den här typen av idrottslokaler eller liknande lokaler för att till exempel anordna övernattningar.

Anledningen till att jag ställde den här interpellationen var ett aktuellt fall där en större idrottsklubb, Sköndals bandyklubb, hade problem med att ordna i samband med en turnering möjligheter för de deltagande lagen att övernatta. Då förstår jag av svaret att de kommer att kunna hänvisa vid den typen av turneringar till annan typ av övernattningsmöjlighet än den lokal de hade velat anlita.

Då är min följdfråga med anledning av det positiva svaret: Har borgarrådet någon idé om huruvida man ska gå ut med någon information till föreningslivet om den möjlighet som anvisas i svaret och om framtida möjligheter. Det är alldeles uppenbart att staden inte gav den här idrottsklubben några alternativ, utan här stängdes möjligheterna att anordna arrangemanget. Jag skulle bli glad om man kunde säkerställa att det inte blir så i framtiden utan att man helt enkelt hänvisar föreningar till andra möjligheter om det inte går, av brandsäkerhetsskäl eller andra skäl, att anordna övernattningar i dessa lokaler.

Anförande nr 4

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Tack så mycket för frågan, Tomas Rudin. När man får en fråga som borgarråd känner man ibland att det är självklart att vi måste försöka ordna det. Det känner man omedelbart när man får en fråga om övernattnig för idrottsföreningar i skolidrottshallar. Sedan visar det sig ibland att verkligheten är mer komplicerad än vad vi tror. Men jag kan försäkra Tomas Rudin att nu pågår ett intensivt arbete mellan inblandade förvaltningar och bolag för att hitta en lösning på det här. Hur som helst har idrottsförvaltningen tagit tag i de lokaler som vi själva har.

Jag ska se till att vi skickar ut en information till föreningar om att det här är möjligt. Jag tror att det gjorts, men jag ska försäkra mig om att det gjorts så att föreningar kan hyra in sig.

Vi följer arbetet, och jag lovarfölja det noga. Jag ska se till att information skickas ut.

Anförande nr 5

T o m a s R u d i n (s): Jag vill i sammanhanget göra borgarrådet uppmärksam på en annan näraliggande fråga. Det handlar om möjligheten att låna skollokaler för

andra ändamål än just för övernattning. Det här ärendet initierades med anledning av idrottsturneringar och möjligheter att ordna billig övernattning. Det finns också ett utformat regelverk för uthyrning av andra typer av lokaler än skollokaler. Som nämns i svaret skulle de kunna användas till utlåning till föreningar för att underlätta för dem. Jag tänker till exempel på musiker, vilket ligger mig varm om hjärtat, små ensembler och annat som har svårt att hitta lokaler. Man utgör kanske en kvartett eller en liten ensemble som vill ha en lokal att repetera i. Det har tidigare funnits möjligheter, och det finns fortfarande skolor där skolledningen är väldigt tillmötesgående, att låna lokaler. Men sedan man har börjat tillämpa ett uthyrningssystem har flera som idkar sådana här verksamheter haft svårare och svårare att komma in i skolans lokaler. Jag har själv erfarenhet från Farsta hur svårt det kan vara att ordna för föreningar att låna lokaler.

Jag vill i detta sammanhang skicka med borgarrådet att när man utformar regelverket att ta med även andra skollokaler för uthyrning som kan komma i fråga för föreningar så att de kan hålla nere sina kostnader.

§ 4 Interpellation om oäkta föreningar och varför högern inte vågar stå för att de vill sälja allt (nr 2008:41)

Anförande nr 6

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 7

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare och tv-tittare! Till att börja med vill jag tacka borgarrådet för svaret. Min interpellation handlar om oäkta föreningar och den politiska majoritetens hantering av desamma. När jag skrev min interpellation fanns det beslut bara från Familjebostäders styrelse som fanns offentligt. Resterande var sekretessbelagt. Det var också de fakta som jag använde när jag skrev min interpellation.

Sedan dess har Svenska Bostäders styrelse också behandlat liknande ärenden.

Skatteverkets regler när det gäller vad som är äkta bostadsrättsförening säger att minst 60 procent av det totala värdet måste avse det kvalificerade ändamålet, alltså att bereda bostäder till medlemmarna. En oäkta bostadsrättsförening jämföras med vanliga fastighetsförvaltare som bedriver yrkesmässig uthyrning av lokaler och bostäder. Det betyder att en stor andel av lokalerna ger ganska goda hyresinkomster som sedan kan användas för att uppnå låga årsavgifter för de bostäder som finns där upplåtna med hyresrätt eller med bostadsrätt.

I den moderata ombildningsivern har man satt en gräns på 50 procent, vilken är en bit under Skatteverkets regler. Det kan förvisso tyckas anmärkningsvärt i sig. Därefter har man uppvaktats av hyresgäster i staden som ivrigt har velat göra sitt livs klipp. Då har man ändrat sin inställning. Underhand har man hittat på nya regler och dessutom anlitat ett värderingsföretag, i samtliga fall Newsec, för att finna former för att fastighetens bostadsandel rent teoretiskt ska kunna uppgå till över 50 procent.

Newsec har tittat på hyresnivåerna på bostadsdelen i de fastigheter det handlar om, så har man höjt hyran till en tilltänkt schabloniserad nivå. Man hittar på en hyresnivå som är högre än den verkliga. Det resulterar i att intäkterna för bostadsdelen överstiger intäkterna för lokalerna, och vips, så har man gjort en oäkta förening till äkta i den moderata teorin. Som det inte vore tillräckligt har man dessutom tänkt: Om vi konverterar lite lokaler, om man nu inte passerar 50-procentsspärren med en avsevärd hyreshöjning på någonstans 30—35 procent, kanske man kan konvertera lite lokaler, från lokal till bostadsyta – vindar, kontor, och så vidare.

Sedan har man lämnat över den utredning som värderingsföretaget har gjort till Stadshus AB, och Stadshus AB har pekats med hela handen till Familjebostäder i det fall som jag har använt som exempel i min interpellation. Men man har gjort det också i förhållande till Svenska Bostäder. Man säger att det här ska utgöra underlag för beslut i styrelsen.

Svenska Bostäder har en fastighet som heter Vattuormen 20 som ligger på Norr Mälarstrand. Det är nog det värsta exempel jag har sett i denna iver. Från början ville inte verkställande direktör ta ställning i denna fråga. Majoriteten i Svenska Bostäders styrelse bråkade om det här ärendet, men i Stadshus AB var man väldigt tydlig med att en ombildning skulle genomföras.

Så gick det ett par styrelsemöten, och ärendet bordlades och bordlades. Sedan låter ordföranden tillika ansvarigt borgarråd Joakim Larsson återremittera ärendet eftersom verkställande direktören inte tyckte att det var en ansvarsfull affär. Ordförande säger: Du får komma tillbaka med ett förslag till beslut och inte en öppen fråga till styrelsen. Och vd gör det. Det enda han kan tänkas göra inom ramen för aktiebolagslagen är att företräda bolaget och aktieägarna och sätta bolaget främst. Han föreslår styrelsen att inte låta värdera och ombilda den här fastigheten. Han körs över av den sittande majoriteten.

Vid det senaste styrelsesammanträdet bara häromdagen i slutet av förra veckan använde man samma fastighet på Norr Mälarstrand som murbräcka för att ge sig in i procedurer att driva upp tidigare fattade beslut. Det finns uppenbarligen ingen gräns för hur långt högermajoriteten är beredd att gå i sin ambition att kränga så mycket som möjligt av stockholmarnas gemensamt ägda bostäder.

Anförande nr 8

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det är hög nivå som vanligt när Teres Lindberg ställer frågor med anledning de erbjudanden som staden har gett till sina hyresgäster.

Vi kan konstatera att benämningarna äkta och oäkta har att göra med en skattetaxeringsvärdering som man har inom skattemyndigheten för att tillse att man beskattar vederbörande bostadsrättsförening på rätt sätt. För allas skull, för bostadsrättsföreningens skull, är det väldigt viktigt att man på olika sätt försöker nå det som är förenat med termen äkta förening. Om det är en oäkta förening i skattetaxeringshänseende blir det ganska dyrt för den enskilda bostadsrättsföreningen. Av det skälet har de allmännyttiga bolagens samarbetsorganisation Sabo, som Teres Lindberg känner till, rekommenderat de kommuner som säljer fastigheter som ligger i gränslandet att se till att informera om vikten av att man försöker bli en äkta förening i skattehänseende.

Låt oss gå till det som Teres Lindberg kallar den stora omsvängningen i politiken. Det har inte skett någon omsvängning i politiken. Mer än 50 procent kvalificerad användning till bostäder är det direktiv som ska leda till att respektive bostadsbolag lämnar in en fastighet till värdering. I gränslandet mellan 40 och 50 procents bostadsandel ska bostadsbolaget göra en individuell prövning. Det är just det som retar upp oppositionen. Vi försöker se om det finns en möjlighet för den enskilda föreningen att nå dit de strävar, nämligen att nå kravet i fastighetstaxeringsvärdering som äkta förening.

I det läget väljer vi att se positivt på det önskemålet och den strävan som bostadsrättsföreningen har att bli äkta. Det är klart att det till syvende och sist handlar om den syn vi har på de erbjudanden som kommer in. Vi vill försöka förenkla för de

hyresgäster som så önskar att ombilda och ge dem möjlighet att också göra det. Att försöka dribbla bort det på det sätt som framför allt Teres Lindberg gör är inte riktigt bra, tycker jag.

Det finns ett antal föreningar som ser framför sig att man kan omvandla vindar till bostäder och omvandla en del lokaler till bostäder. Det är en strävan som jag tycker att man ska räkna med. Det är positivt att det blir fler bostäder, även om det sker inom bostadsrättsföreningens eget bestånd.

Anförande nr 9

T o m a s R u d i n (s): Jag sitter i Familjebostäders styrelse och har följt ett av de ärenden som det refereras till i den här diskussionen. Den tidigare så kallade oäkta föreningen har först fått ett besked från kommunen att man inte kunde ombilda till bostadsrätter mot bakgrund av den tidigare policy som staden har haft. Sedan har man kommit in i det som Joakim kallar för gränslandet. Då har en omvärdering skett, och efter det har man bestämt sig för att sälja fastigheten.

Jag vill inte diskutera det enskilda ärendet utan mer vad det är som kallas för gränslandet. Det är riktigt att oäkta förening är en benämning som Skatteverket använder. Vi kan inte påverka det från kommunens sida. Deras bedömning av fastigheten i det ena eller det andra beståndet kan vi inte påverka. Vi kan möjligtvis konstatera med olika metoder huruvida det skulle kunna tänkas vara en oäkta förening eller inte. Det är här som den borgerliga majoriteten tar till de mest fantastiska metoder för att hitta fram till möjligheterna att ombilda. Den borgerliga majoriteten är rent lagligt fri att ombilda precis hur många bostäder den vill.

Bekymret är att skälet till att Skatteverket har definitionen oäkta förening över huvud taget är att det i de här fastigheterna är stora intäkter från lokaler, oftast från affärslokaler i centrala lägen i innerstaden. Då kommer vi in på en annan fråga, som jag tycker är intressant i sammanhanget. Det är: Hur kan en sittande majoritet och Joakim göra så här dåliga affärer? Man tar kassakor eller intäkter som i dag finns i bra fastigheter och överlämnar till bostadsrättsföreningar. Med den typ av metoder som Teres beskrev där man försöker slå knut på sig själv genom att försöka hitta möjligheter att föra över de här kassakorna till de här föreningarna.

Det är dåliga affärer för staden. Intäkter som de allmännyttiga bolagen har haft överförs till bostadsrättsföreningar, som sedan kommer att kunna använda de här intäkterna till någonting annat.

Jag tycker att man ska sluta upp med det här famösa sättet att föra över allmännyttans egendomar till privatpersoner via bostadsrättsföreningar.

Anförande nr 10

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag tänkte fortsätta på temat dåliga affärer med lite sifferexercis vad gäller fastigheten vid Norr Mälarstrand. Värderingen av den här fastigheten baserar sig på att man har 41 procents bostadsandel, 21 stycken lägenheter fördelade på nästan 4 000 kvadratmeter. Det gör i genomsnitt 190 kvadratmeter per lägenhet. Det är alltså inte några små ettor eller tvåor vi pratar om utan stora

våningar. Newsec har, genom att höja genomsnittshyran med 35 procent från 890 per kvadratmeter till 1 200 per kvadratmeter, utökat bostadsandelen från 41 till 48 procent. Sedan lägger man till en konvertering av en kontorslokal som också naturligtvis hamnar på den nya fabulerade hyran. Så kommer man upp i dryga 54 procent. Det finns inga garantier för att den här lokalhyresgästen kommer att finnas kvar eller inte. Snarare tror jag att den kommer att ha flyttat.

Resonemanget som värderingsföretaget använder bygger på att nyblivna bostadsrättsinnehavare mycket snart kommer att renovera både kök och badrum, och på det sättet antar man att en framtida hyra skulle hamna mycket högre, enligt den tillämpliga bruksvärdesprincip som finns på hyresmarknaden.

Jag måste fråga borgarrådet om man också tänkt sig att ta ut hyreshöjningen retroaktivt från den tilltänkta bostadsrättsföreningen. Hur långt bakåt är borgarrådet beredd att gå? Det handlar trots allt om nästan 60 000 kronor per år och hyresgäst, totalt 1,2 miljoner kronor i utebliven hyra som skulle kunna användas till betydligt bättre ändamål.

Man blir konfunderad när borgarrådet i sitt svar på min interpellation varför majoriteten låter göra politiska beställningar som går emot alla vedertagna principer på marknaden säger: God dag yxskaft, jag vet inte vilka principer interpellanten syftar på. Naturligtvis syftar jag på principerna på hyresmarknaden, borgarrådet Larsson. Jag känner mig därför tvingad att upplysa borgarrådet om att den hyresrättsmodell som vi har i Sverige är ett lagstadgat hyressättningsystem som innebär att man tar hänsyn till fastighetens och lägenhetens standard, vilken utrustning som finns och vilka gemensamma utrymmen som finns och standarden på dem – tvättstugor, trappor, gårdar, närheten till centrum, affärer, förskolor och goda kommunikationer och så vidare. Det här förhandlas inte politiskt utan genom ombud av fastighetsägare och hyresgästerna, Fastighetsägarföreningen och Hyresgästföreningen eller Sabo i andra kommuner där de allmännyttiga bolagen är medlemmar.

Min fråga återstår: Varför inlåter sig majoriteten i att genomföra politiska beställningar som går emot alla vedertagna principer på marknaden, läs hyresmarknaden?

Anförande nr 11

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det är inte alls så att den styrande majoriteten går emot några principer över huvud taget. Möjligen går vi emot den socialdemokratiska principen att försöka undvika att sälja fastigheter till dem som önska att köpa dem. Men vi kan väl konstatera att det just är rådande hyressättningsprincip som leder till slutsatsen att förutsättningen för att få en stämpel av skattemyndigheten som äkta, i en fastighet som står inför stambyte och som står inför att omvandla lokaler, vindar och annat till bostäder, föreligger. Det är någonting som man strävar efter som bostadsförening eftersom det är betydande summor vi pratar om i taxering som man därmed kan slippa.

Det är oerhört viktigt att en bostadsrättsförening som så önskar också får möjlighet att göra om vindar och göra om lokaler och annat till bostäder. De är någonting som är positivt och bra. Vi behöver fler bostäder, och i den mån man kan omvandla en del lägenheter som tidigare har varit kontor, omvandla en del vindar till bostäder och

presenterar önskemål och planer som leder till att en äkthetsstämpel nås, om jag kan kalla det så, är det någonting som vi ser positivt på.

Dock har vi principen sedan länge, som också koncernledningen har fastställt, att om det är så att man ligger över 50 procent ska man lämna denna fastighet till värdering. Är det så att man tangerar 50 procent och ligger därunder ska man göra en individuell prövning, vilket vi har gjort i ett aktuellt fall, som tas upp. Däremot är det fel som Teres Lindberg påstår att den aktuella fastigheten vid Norr Mälarstrand skulle vara värderad. Det är just det som den inte är. Vi har lämnat den fastigheten för värdering. Det är vedertagna principer för att göra den värderingen.

Jag tycker att det är viktigt att vi som beslutsfattare, när vi har bestämt oss för att ge det här erbjudandet till våra hyresgäster, också ser till att vi bistår med det vi kan hjälpa till med om det finns önskemål om ombildning. I det här fallet ser vi den möjligheten. Det är fastigheter som står inför stambyten och därmed medvetet har lyckats få upp hyresnivån till en sådan nivå att man kommer över den av skattemyndigheten bestämda nivån för äkta förening.

Anförande nr 12

T e r e s L i n d b e r g (s): Herr ordförande! Jag blir inte riktigt klok på det här. Ni använder precis samma motiv som när ni pratade om 50 procent under föregående mandatperiod. Ni har ändrat er i fråga om reglerna, från att ha varit 50 procent till att under tiden svänga lite vartefter de olika hyresgästerna med olika inflytande i samhället har kommit och påtalat det. Jag ska inte lägga mig i vilka det har varit, men hyresgästerna har påverkat detta. Det blir lite märkligt.

Ni har anlitat ett värderingsföretag och låtit dem bedöma huruvida det är möjligt att det skulle vara närmare 50 procent än 40 procent, fast det i verkligheten handlar om 41 procent. Jag pratade tidigare, herr ordförande, om vilka modeller det finns och vad man tar hänsyn till i den lagstadgade hyresprincip om tillämpas i det här landet. Vad jag däremot inte nämnde är att man inte bara tar hänsyn till standard, läge och så vidare utan har som utgångspunkt på den privata och på den allmännyttiga sidan en fördelningsmodell som utgår från det man kallar för en normallägenhet. En normallägenhet i det svenska hyressättningssystemet och enligt de vedertagna principer som finns på marknaden är en trerummare på 77 kvadratmeter. Innebörden av detta är att när man förhandlar får de mindre lägenheterna en högre hyra, och de större lägenheterna en lägre hyra. Det beror på att en stor lägenhet har en betydligt mindre andel kök och badrum, och en liten lägenhet har en förhållandevis stor del kök och badrum.

Det är just det som är själva motivet för Newsec, men borgarrådets goda instämmande, till att fabulera och hitta på en hyra som inte finns för att genomföra en ombildning i en fastighet där genomsnittslägenheten är på 190 kvadratmeter, eller för att säga det tvärtom: 113 kvadratmeter större än en normallägenhet. Det är det här som är så himla märkligt.

Än en gång, herr ordförande, upprepar jag min fråga, efter att ha informerat borgarrådet om dessa vedertagna principer på hyresmarknaden: Varför inlåter sig

majoriteten i att genomföra politiska beställningar som går emot alla vedertagna principer på marknaden?

Anförande nr 13

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Jag är inte säker på att Teres Lindberg har uppfattat alla vedertagna principer på marknaden riktigt fullt ut. Jag kan bara konstatera att det är just rådande hyressättningsprincip som gör att det är ganska enkelt att konstatera hur man hyressätter en fastighet efter stambyte och se hur den är fastställd dessförinnan. Dessutom är det ganska enkelt att räkna ut hur många kvadratmeter som går att omvandla till bostad.

Att det är en ny princip är fel. Det är inte en ny princip. Däremot tycker jag att det är naturligt att man försöker se till att de hyresgäster som vill ombilda och som har en idé om hur man ska kunna omvandla ett antal lokaler som kan ha varit ett kontor eller en vind till bostäder, tycker jag att vi också ska räkna med det. Ligger man i gränslandet, vilket det är fråga om i de här fallen, där man har en andel bostäder som gör att man har passerat 40 procent och genom de åtgärder som har presenterats kan nå över 60 procent bostadsandel i intäkter, vill vi pröva det. Det är inte något konstigt med det. Det är de principer som är fastställda sedan tidigare.

Jag vill ändå kommentera påståendet att det här skulle vara en dålig affär för stockholmarna. Nej, det är ingen dålig affär. Vi använder oss av oberoende värderingsföretag när vi värderar de fastigheter som går till försäljning och som sedermera bostadsrättsföreningar tar över. De intäkter som staden har genom sina bostadsbolag används till stockholmarna. De används till de investeringar som behöver göras i staden. Det är viktiga inkomster, så pass viktiga att Socialdemokraterna i sitt budgetalternativ brukar använda detta som en ganska bra skattkista. Det är väl bra att vi har gjort de försäljningar som vi har gjort hittills. Om några av dessa tangerar gränsen och sedermera når upp till en andel lägenheter så att de enligt skattemyndigheterna betecknas som äkta är det väl bra. Vi får fler bostäder i dessa fastigheter. Det är bra att den processen har kommit i gång.

Anförande nr 14

T o m a s R u d i n (s): Jag måste konstatera att det har skett en ordentlig förskjutning i Stockholms bostadspolitik. Förra gången som den borgerliga majoriteten regerade var det glasklart på den här punkten. Det stod i alla dokument att oäkta föreningar inte kommer att kunna bilda bostadsrättsföreningar. Det var glasklart. Skälet till att det uttrycktes så tydligt var att innebörden av att klassificera sig som oäkta hos Skatteverket är att man har intäkter i en så betydande omfattning att en sådan förening kan komma att få så stora intäkter att man helt enkelt kan finansiera affären med andra intäkter än de som framtida bostadsrättsinnehavare kommer att ge. Man gör helt enkelt en fantastisk affär.

Därför tycker jag att det bör sägas i dag att det har ändrats. Ni har bestämt er för att fastigheter där bostadsrättsföreningar riskerar att bli klassificerade som oäkta ska bjudas ut till salu, trots att de har möjlighet att göra väldigt goda affärer, och omvänt: Staden gör i dessa fall väldigt dåliga affärer. Vi fransäger oss möjligheten att i framtiden ta in de intäkter som finns i dessa affärslägen. Det är innerstadens

fastigheter vi pratar om här. Det är inte vilka fastigheter som helst, utan det är de allra mest attraktiva lägen. Det är stora lägenheter, som Teres beskrev här tidigare, och stora många affärslokaler i bottenvåningarna.

Det är de guldkalvarna som ni bjuder ut till reapris till blivande bostadsrättsföreningar. De köper, som alla vet, dessa fastigheter till värde som är långt under marknadsvärdet och som sedan säljer dessa bostadsrätter till priser motsvarande dem som de skulle bjudas ut på den öppna marknaden. Är man en bostadsinnehavare i en sådan fastighet och får det här erbjudandet från Stockholm och Joakim Larsson att få köpa en fastighet som i framtiden kan komma att bli en äkta förening – och det är Skatteverkets bedömning, det är inte vår – har gjort en riktigt god affär. Joakim får det låta som att han räddar folk från Skatteverket med sin nya politik, när det i själva verket skadar Stockholm genom att man ger bort guldkalvar med privatpersoners möjlighet att skapa sig privata förmögenheter. Jag tycker att det är bedrövligt.

Anförande nr 15

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Jag blev provocerad av Joakim Larssons påståenden om att fastighetsförsäljningar skulle vara bra för Stockholm. Med anledning av det skulle jag vilja ställa några konkreta frågor till Joakim Larsson.

På vilket sätt tycker du att de här försäljningarna gynnar de människor som står i bostadskön i dag, Joakim Larsson? Det är över 200 000 människor som står i bostadskön i dag, varav tiotusentals behöver akut lägenhet. På vilket sätt gynnas de av att du rear ut stockholmarnas gemensamma egendom?

Samtidigt som ni säljer och omvandlar bygger ni knappt några nya lägenheter alls. Du och jag var på samma möte häromdagen där vi fick en redovisning av hur mycket som Svenska Bostäder bygger. Ni når inte upp till de mål som ni har satt upp. Ni bygger inte hyresrätter, ni prioriterar dyra bostadsrätter. Nu när det är fastighetskris, ekonomisk kris, finanskris tar ni över projekt som skulle bli bostadsrätter. Det är det som eventuellt kan putsa siffrorna vad gäller byggandet av hyresrätter.

På vilket sätt tycker du, Joakim Larsson, att det skulle gynna integrationen att man säljer allmännyttiga mest attraktiva lägenheter i innerstaden? Svara på de här frågorna, så är jag väldigt tacksam.

§ 5 Interpellation om stadens ekonomiska rådgivning gällande s.k. sub-primelån, privatlån med liten eller obefintlig säkerhet (nr 2008:42)

Anförande nr 16

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 17

T o m a s R u d i n (s): Det gäller alltså lån som helt riktigt enligt svaret i USA kallas för sub-primelån men som, precis om jag i min interpellation beskriver, faktiskt inte förekommer i Sverige. Vad det är fråga om är att man ger lån till personer som inte har några säkerheter att visa upp. I USA gick den här utvecklingen alldeles för långt. Det var där man fick upprinnelsen till hela den internationella finanskrisen även om det gällde bara delar av bostadsmarknaden. Det var ändå upprinnelsen till det hela.

Bakgrunden var att man under lång tid från banker och kreditinstitut hade gett krediter till personer som inte hade någon säkerhet för sina lån och åtaganden. Det här korthuset, eller kedjebrevet, byggdes på hela tiden med nya erbjudanden. Det byggdes upp jättestora skulder, och så småningom sprack bubblan, och då föll stora delar av den amerikanska bostadsmarknaden.

Jag var där nyligen och har därför kunnat se det med egna ögon. Det är förskräckligt. Några kvarter där jag rörde mig var det var tredje villa som var till salu, och folk mådde väldigt dåligt av det som hade inträffat. Jag håller helt och hållet med Joakim Larsson om att, som han skriver i sitt svar, detta inte får förekomma i Sverige. Tack och lov har vi banker som är sundare i Sverige än i USA.

Men det finns i Sverige möjligheten att teckna lån utan någon som helst kreditsäkerhet. Flera företag har varit ute och fiskat i de här vattnen inte minst före den här stora finanskrisen. I dag är det betydligt stramare än vad det var.

Vad den är interpellationen handlar om är att när den borgerliga majoriteten påbörjade hela utförsäljningen av allmännyttan var man väldigt angelägen om att få till stånd bostadsombildningar i ytterstaden. Då väcktes frågan på många av de så kallade ombildningsmötena: Hur skulle de hyresgäster gå till väga som inte hade kreditsäkerheter att visa upp? Det var ett bekymmer. Det är väldigt vanligt att man stöter på boende i en fastighet som inte har möjlighet att få lån för att köpa en bostadsrätt i en bostadsrättsförening.

Då kom den här Bilda Bostad med i bilden, som underlättade den här typen av ombildningar. Bilda Bostad har jag inte så mycket att säga om mer än att man i det sammanhanget lät ett företag som heter Blue Step, som ger krediter till hyresgäster som inte har någon kreditsäkerhet att visa, informera om sådana krediter på ett ombildningsmöte. På några av mötena var de till och med kallade via en stadsdelsnämnd att vara med. För många medborgare blev det svårt att skilja på vad som var vad. Man kan åtminstone fördelas att tro att staden med detta rekommenderar

medborgare, hyresgäster, att ta sådana lån utan säkerhet. Det är det som har föranlett den här frågan.

Jag är inte riktigt nöjd med svaret. Jag tycker att det är rätt att man inte ska använda den amerikanska terminologin för svenska förhållanden. Däremot skulle jag vilja veta hur borgarrådet ser på det här. Är det av godo eller av ondo att hyresgäster vid ombildningar till bostadsrättsföreningar rekommenderas att ta lån utan säkerhet?

Anförande nr 18

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Redan i våras ställde jag en fråga till dåvarande finansborgarrådet Kristina Axén Olin om det var moraliskt försvarbart att staden på sina möten bjöd in representanter för Blue Step. Det var särskilt vid mötet på Järvafältet med Bilda Bostad som man bjöd in Blue Step och pratade om lånemöjligheter eftersom det var många hyresgäster som inte ansåg sig kunna få lån i vanliga banker.

Då svarade borgarrådet att alla som vill få delta i stadens möten. Det var förresten många miljonärer som lånade hos Bluesteg, och det var inget konstigt med det. På Blue Steps hemsida står det att de erbjuder bolån till den som har svårt att få bolån hos traditionella långgivare. Räntan på ett lån på 40 år är 10 procent, kortfristiga lån har högre ränta, över 12 procent. Om man inte kan betala får man förstås lämna sin bostad. Därför har det förekommit sådana fall.

Jag är inte så överraskad över att ett bolåneinstitut som vill tjäna pengar inte lägger några moraliska aspekter på detta. Vad jag tyckte var upprörande då, och som jag fortfarande tycker är upprörande, är att politikerna i staden sanktionerar det här. I sin iver att sälja till varje pris bjuder man in de här företagen, som inte kan betraktas som seriösa.

Nu svarar borgarrådet att det inte går att jämföra med de amerikanska förhållandena, men bortsett från det amerikanska tycker jag att det är illa nog att man använder sig av de här instituten. Vad man förstås kan hoppas är att alla skriverier och konsekvenserna av de amerikanska systemen gör att folk betänker sig lite och att det sprider sig till stockholmarna så att de inte ger sig in i det här vågspelet, som ni taktiskt har medverkat till genom att bjuda in dessa företag.

Jag tycker fortfarande att den borgerliga majoriteten är svaret skyldig när det gäller: Har ni inte övervägt det omoraliska i att använda sådana här metoder och låtsas som att det är sanktionerat av staden?

Anförande nr 19

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det var väldigt bra att Tomas Rudin i talarstolen framstod som att han förstår att sub-primelån är någonting som inte förekommer i Sverige och därmed förtydligare lite grann vad interpellationen handlade om; han citerade sig själv.

När jag fick läsa interpellationen första gången kändes det lite som en uppförsbacke att börja förklara skillnaden mellan det svenska banksystemet och det amerikanska.

Jag är inte expert på det amerikanska men kan konstatera ganska snart att det förhållandet att vi inte har sub-primelåneinstitut i detta land möjligen kan få en att fokusera på ett problem som egentligen inte är ett problem. Om frågorna gäller ett enskilt bankföretag, ställ frågan på det sättet. Eller om ni undrar över den information som Bilda Bostad ger, ställ frågan på det sättet. Varför ska vi oroa människor kring sub-primelåneinstitut när de inte finns? Det finns inga här i landet. Det tycker jag är en viktig konsumentupplysning, och det verkar som att interpellanten åtminstone har begripit detta.

När vi nu inte har så kallade sub-primelån i det här landet undrar jag om Tomas Rudin tycker att det är lämpligt att antyda att det är någonting som förekommer. Framför allt belånades fastigheter i USA till långt över det värde som de egentligen hade, alltså förväntat värde i framtiden. Det är ingenting som man ägnar sig åt i det här landet. Här går man på boendekostnadskalkyler.

Det finns ett regelverk för det svenska banksystemet som gör att de aktörer som agerar som banker i Sverige är seriösa. Sedan finns det olika räntesatser som beror på den enskildes betalningsförmåga och annat. Det finns också banker som inte ger lån till någon som har fått en betalningsanmärkning. Jag antar att det är det som Vänsterpartiet skulle vilja ha som svar på frågan vem som får ta lån i det här landet för att köpa en bostad. Om man har en betalningsanmärkning innebär det att du inte någon gång ska få äga en bostad, enligt Vänsterpartiets sätt att se det. Det är i själva verket det som blir resultatet.

Bilda Bostad har inte rekommenderat några aktörer på den enskilda marknaden. Bilda Bostad har bjudit in alla de banker som ger krediter för bostadsbelåning, och alla har haft möjlighet att delta.

Anförande nr 20

T o m a s R u d i n (s): Om jag nu bortser från alla språkliga begrepp och deras innebörder och återkommer till frågeställningen vill jag fråga: Är det någonting som staden ska medverka till, eller inte, att boende i hyresrätter uppmuntras att ta krediter som de inte har säkerheter till, som de inte har några andra möjligheter att ta på den traditionella boendemarknaden? Jag är av den uppfattningen att det här ska staden inte medverka till.

Följdfrågan, som också finns i interpellationen, är hur stadens ekonomiska rådgivare hanterar den typen av frågor när de får den frågan. Det har borgarrådet inte svarat på alls.

Jag tycker att den springande punkten är huruvida man medverkar till att försätta människor i skuldfällor i samband med sina ombildningar till bostadsrätt eller inte och om kommunen låter detta ske. Låt så vara att mötet är anordnat av Bilda Bostad och att ingen rekommendation har skett. Men vid olika tidpunkter har Blue Step medverkat. I den här talarstolen har det framhållits under den tid då bostadsmarknadspriser fortfarande rusade i höjden som en modell som var bra, så bra som någon, att använda i de fall hyresgästen ville ha kredit. Man skulle få det via Blue Step.

Jag tycker inte alls det här är någonting som staden ska stödja. Det kan man kanske förstå. Jag tycker dessutom att Joakim tar lite väl lätt på frågan hur trygg man kan vara med bankernas värdering av bostäder och deras värde. Den enda skillnad som finns mellan en bolånekalkyl i Sverige och det amerikanska systemet när det gäller att ge lån över bostäders värde är att det är marknadspris än så länge i Stockholm som överstiger det som gällde när folk tog sina lån. Mycket talar för att vi inte sett slutet på den här finanskrisen.

Dessvärre finns det stor risk att många som har bildat bostadsrättsföreningar eller köpt fastigheter av andra skäl eller köpt bostadsrätter till höga lån kan komma att hamna i precis i den situation som du beskrev inte skulle kunna ske, nämligen att värdet på det man har köpt är lägre än det man har lånat för. Det är då som den här typen av kreditsystem som gör att man ger lån till folk som inte har säkerhet blir väldigt allvarliga.

Min fråga kvarstår: Anser borgarrådet att staden ska medverka till den här typen av lån eller inte?

Anförande nr 21

A n n M a r i E n g e l (v): Jag ska börja med avdelningen medvetna misstolkningar. Jag tror att du är medveten om att Vänsterpartiet tycker att alla människor har rätt till en bra bostad oavsett om de har betalningsanmärkningar eller inte. Det största problemet är att de inte ens kan få en lägenhet i allmännyttan om de har betalningsanmärkningar. Vi tycker att det är alldeles för höga krav där och att det är ett problem, och det har vi tittat på inom allmännyttan. De ska naturligtvis få låna om de har rimliga möjligheter att betala. Vad vi inte tycker är moraliskt försvarbart är att man lurar människor att låna när de faktiskt inte kan betala.

Det handlar inte om huruvida folk har betalningsanmärkning eller inte, utan det handlar om att man sätter räntor som är högre än för andra människor som har bättre inkomster. Det är hela deras affärsidé, det säger Blue Step. De riktar sig till folk som inte får lån i vanliga banker. Varför får de inte lån? Därför att de inte har tillräckligt stora inkomster.

Du pratar om sub-primelånen och säger att det här inte handlar om det, utan ber oss ställa frågan direkt. Då ställer jag frågan väldigt direkt: Tycker du att det är lämpligt att bjuda in bolåneföretaget Blue Step till stadens möten för att informera invånarna om möjligheter till sådana här lån, med stadens sanktion? Det är dumheter när du säger att ni inte rekommenderar någon. Om man har ett möte och man har bjudit in ett bolåneinstitut att ge information måste man väl förstå att det uppfattas av de människor som är där som att ni rekommenderar det, tillstyrker det, att det på något sätt är sanktionerat av staden. Tycker du att det är moraliskt försvarbart, Joakim?

Anförande nr 22

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Låt mig göra ett klarläggande. Det är inte så att staden bjuder in en enskild bolåneaktör på det sätt som Ann Mari Engel säger i sitt inlägg. Staden bjuder inte alls in en enskild aktör. Däremot har vi sagt att banker får delta i anslutning till Bilda Bostads möten därför att det inte alls är

ovanligt att människor som står inför en fundering av vad en ombildning innebär också ställer frågor kring hur finansieringen ska gå till. Det är det som är den stora frågan.

När man väl klargjort vad skillnaden är att bo i bostadsrätt respektive i hyresrätt är den stora frågan ofta hur själva finansieringen går till, hur diskussioner går till när man vill åstadkomma en räntehantering och så vidare. Det är frågor som ställs, och ofta är det naturligtvis så att bankerna är allra bäst på att svara på den typen av frågor.

Det är alltså inte så att enskilda aktörer har bjudits in, utan samtliga får delta.

En sak är säker, och det är att enskilda hyresgäster får tillsammans med sina kreditgivare möjlighet att sätta sig ned och diskutera boendekostnadskalkyler för det enskilda hushållet. Det är ingenting som Bilda Bostad gör eller någon politisk sammanslutning. Jag är trygg med att hyresgästerna tillsammans med enskilda kreditgivare kommer fram till om boendekostnadskalkylen håller eller ej.

Jag tror på medborgarna. Jag är helt övertygad om att medborgarna i den här staden, de hyresgäster som väljer att aktivt arbeta för att ombilda sin lägenhet från hyresrätt till bostadsrätt, också kan tänka själva och bestämma själva om det är ett tillräckligt bra erbjudande de har fått eller om det innebär risker för framtiden. Det är inte så att vi behöver skriva alla på näsan från den här församlingen om vad som är rätt och riktigt i framtiden. Det är människor som drömmer om att få äga sitt hus tillsammans med sina grannar i en bostadsrättsform och att de gemensamt vill ta ansvar för sin fastighet. Det är den värdering som de har gjort, och det är en värdering som vi tycker ska leda till att de får möjligheten att ombilda.

Vi har olika uppfattningar i den här frågan, men i sak handlar det om den grundläggande inställningen att det är den enskilda hyresgästen som ska välja. Vi tror att de klarar av det med den information de får i samband med de olika möten som hålls.

Anförande nr 23

A n n M a r i E n g e l (v): Du har en väldigt stark tilltro till den enskildas möjlighet att överblicka de ekonomiska konsekvenserna. Du kanske ska ta ett samtal med kronofogdemyndigheten eller titta på hur många lägenheter som säljs på exekutiv auktion. Det kan vara ibland så att människors drömmar inte alltid är helt förenliga med den ekonomiska utvecklingen. Då kanske man inte ska uppmuntra med helt orealistiska kalkyler. Det är det man gör.

Du säger att ingen enskild aktör är inbjuden. Då vill jag fråga om de här mötena på Järvafältet: Hur många banker var närvarande där på mötena? Var det inte så att det bara var Blue Step närvarande på ett antal möten?

Fanns det någon objektiv budgetrådgivare där? Du sade just att bankerna är de som är allra bäst på att informera. Jag vet inte om du har hört talas om att det är viss kris i bankväsen just nu, och jag skulle inte vilja säga att bankerna är allra bäst i många avseenden. Det visar sig att de har betett sig ganska omoraliskt och utan att ta några som helst konsekvenser av de lån som de har givit på olika håll.

Jag tycker att det finns andra i staden, budgetrådgivare på stadsförvaltningarna, som skulle kunna vara mer behjälpliga med att ge folk realistisk information om vad det innebär för dem att köpa bostad. Det handlar inte om att de inte ska göra det om de känner sig ha möjlighet och är benägna att göra det. Det handlar om att inte lura folk att tro att det är ett klipp och att då bjuda in oseriösa företag som ger dem missvisande information. Jag tror inte att stockholmarna tjänar på det i längden. Jag är förvånad över att du tycker att detta är moraliskt försvarbart.

Anförande nr 24

T o m a s R u d i n (s): I sin argumentation lyfter Joakim fram möjligheten att i en boendekalkyl kunna förutse vad som kommer att hända. I det sammanhanget vill jag säga att i den budget som den borgerliga majoriteten lade fram i höstas nämns inte ordet finanskris en enda gång. Vi vet alla vad som har hänt sedan dess. Alla förutsättningar för att kunna göra bolånekalkyler och beräkna någonting i vårt samhälle på ekonomisk grund har förändrats sedan detta inträffade under hösten.

När Joakim dessutom, efter det som har inträffat, här i dag säger att han känner sig trygg med att banker och kreditsystem klarar av att göra den här typen förutsägelser och beräkningar vill jag återigen påpeka att Blue Step är det företag som ställer upp när inga andra banker ställer upp. Det var precis den typen av beteende som ledde fram till den katastrofala utvecklingen i USA som jag har återgett i interpellationen. Att Joakim då säger att han känner sig trygg och att det finns alla möjligheter för den enskilda hyresgästen att beräkna detta och sedan lägger hela sin trygghet i händerna på Blue Step tycker jag är helt fantastiskt.

Det är ett företag som ägnar sig åt att profitera på människor som har all anledning att vara försiktiga med sin ekonomi i övrigt. Det är just det som andra banker och det övriga kreditsystemet har konstaterat, och det är därför man blir hänvisad till en alternativ lånemarknad. Den typen av beteende som innebär att man tar ut väldigt höga räntor av människor som har ett väldigt stort behov av att se över sin ekonomi och vara väldigt försiktiga med sin ekonomi borde inte Stockholms stad uppmuntra. Vi borde absolut inte släppa in den typen aktörer i sammanhang där vi medverkar. Medborgarna ska känna sig trygga med att vi gör bra saker.

Jag tycker att den här ombildningskarusellen som ni drog i gång har solkats ned av en rad händelser som nu återspeglas i verkligheten av att hela bostadsrättsomvandlingen ligger stilla just nu. Bostadsmarknaden har stannat upp fullständigt. Det är ingen som tror på de här kalkylerna längre. Det är ingen som tror på de här affärerna längre. Ni har dragit i gång världens karusell där ni har bjudit ut det allmännas tillgångar till privata intressen. När ni har fått motreaktioner i form av att marknaden säger att man inte tänker ge lån till den här typen av hyresgäster släpper ni in sådana aktörer som Blue Step som dessutom ockrar på de hyresgäster som har de här behoven. Nu när vi ställer frågor om konsekvenserna av detta säger du att du känner dig helt trygg när det gäller den här utvecklingen. Jag tycker att det verkar nedsolkat.

Anförande nr 25

Borgarráðet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det är naturligtvis svårt att med denna helt olika syn på verkligheten försöka reda ut vad som egentligen pågår. För lyssnarna kan det framstå som något märkligt att vi kan ha så olika syn på tillvaron. Det kan möjligen konstateras i det senaste inlägget att vänstersidan inte vill att en ombildning ska genomföras över huvud taget. Jag har inte hört att ni någon gång har röstat för en ombildning var den än ligger i Stockholms stad. Om människor har idéer och drömmar om hur man ska förändra sitt boende genom att ta ett gemensamt ansvar med sina grannar har ni inget svar på det annat än att de ska göra det i egenskap av hyresgäster.

Jag tycker att det möjligen är lite osmakligt att vi står i den här salen och värderar enskilda kreditgivare, men låt gå för det. Jag kan bara konstatera att var och en av de hyresgäster som går in till en kreditgivare och diskuterar sin framtida boendekostnads kalkyl är den som till syvende och sist bestämmer sig för om det håller eller ej. I Sverige sätter man taket på en belåning för att kunna gardera sig för framtida ränteförändringar och sådant. Vi har ett annat system än vad man har i landet i väster. Jag tycker att det är lite tråkigt att Tomas Rudin försöker lägga in värderingar som inte stämmer i mitt resonemang.

Jag kan bara konstatera att processen har gått väldigt bra hittills när det gäller ombildningar i Stockholms stad. De hyresgäster som har fått möjlighet att ombilda har hittills inte hört av sig och sagt att det har varit det dummaste beslut de har fattat, utan det är en strävan man har haft i många år att få ta ett gemensamt ansvar tillsammans med sina grannar.

Jag tycker att den absolut viktigaste delen av den här diskussionen som har framkommit är att ni inte tror att den enskilda hyresgästen någonsin är förmögen att fatta beslut själv, utan ni vill fatta beslutet åt dem. Det tycker jag är väldigt beklagansvärt. Det här är hyresgäster som får information från olika aktörer på finansmarknaden och kreditmarknaden. Vid de här tillfällena får de dessutom väldigt mycket uppvaktande från Hyresgästföreningen och andra. Till slut hamnar man på ett beslut, och det är den enskilda hyresgästens beslut – ingen annans.

Anförande nr 26

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson hävdar att det endast är genom att ombilda sin bostad som man kan få ett reellt inflytande över sin boendemiljö och makt över sitt boende. Med andra ord är du beredd att sälja hela allmännyttan för att människor äntligen ska få inflytande över boendemiljö och sina bostäder.

Jag vill påminna dig, Joakim Larsson, om att det har skett en hel del infekterade köpestämmor. Det handlar om grannar som har levt i normal grannsämja. På dessa stämmor har de som är för och de som är emot drabbat samman och blivit väldigt osams. Det har till och med lett till polisanmälningar. Hur ser du på det, Joakim Larsson?

Sedan säger du att Vänsterpartiet över huvud taget inte har velat ombilda lägenheter. Det är alldeles riktigt. Vi vill inte sälja allmännyttan till reapis. Vi vill inte

omvandla. Du omvandlar inte för att du vill stockholmarna väl, utan du omvandlar enbart av ideologiska skäl och inget annat, Joakim Larsson.

I de områden där människor inte är kreditvärdiga ser ni till att de människorna får så kallade subprimelån där man spekulerar i det framtida värdet på fastigheterna. De här människorna skulle inte beviljas lån hos andra banker. Dessutom måste de betala betydligt högre ränta. Vad säger du om det? Är det etiskt försvarbart, Joakim Larsson?

§ 6 Interpellation om jobbgaranti (nr 2008:43)

Anförande nr 27

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till utlämnat interpellationssvar.

Anförande nr 28

A b d o G o r i y a (s): Herr ordförande! Tack för svaret, som är undertecknat av Sten Nordin. Före valet lovade Moderaterna med före detta finansborgarrådet Kristina Axén Olin i spetsen att alla som sökte socialbidrag på grund av arbetslöshet skulle beredas jobb, och det skulle vara till avtalsenliga löner, eller utbildning inom fem dagar. I sitt svar säger Sten Nordin bland annat så här: Jobbtorg Stockholm ska säkerställa att alla som skrivs in i verksamheten får en jobbplan, arbete eller annan insats inom fem dagar. Vidare säger han att det är så här som han hela tiden uppfattat att jobbgarantin ska fungera.

Jag har helt övertygad, Ulf Kristersson och även Sten Nordin, om att era kunskaper i det svenska språket är tillräckligt goda för att skilja mellan det som har sagts då och det ni säger i dag. Jag är också helt övertygad om att både politiken och ni tjänar på att säga som det är, och då tänker jag mest på politikerföraktet. Jag tror att om ni erkänner detta, på samma sätt som kd gjorde när vi hade budgetdebatt, kommer ni att bidra till mindre politikerförakt. Det är faktiskt så att ni gav stockholmarna ett löfte som ni inte klarar av att leva upp till. Det är mycket ärligare att stå här och säga precis som det är.

Anförande nr 29

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! I interpellationssvaret står: Vi anger att garantin innebär att en vuxen person som är beroende av ekonomiskt bistånd till följd av arbetsbrist eller är vuxen arbetslös flykting ges en snabb individuell bedömning och garanteras jobbplan, arbete eller annan insats inom fem dagar. Hur många flyktingar 18–64 år kan lämna socialbidragsförsörjning och få ett jobb efter den här introduktionskursen?

I en motion från ungdomsparlamentet, som vi kanske ska behandla senare i kväll eller vid nästa fullmäktigesammanträde, står det att till jobbtorgen remitteras även unga 18–24 år från stadsdelsnämnderna. Vi skulle snart vilja få en redovisning av hur det går för de här unga deltagarna. Vad erbjuds de unga, jobb eller utbildning, inom fem dagar?

I en interpellation för en tid sedan påpekades det att jobbtorgen i förorterna har lägre personaltäthet än i innerstaden trots att levnadsvillkoren skiljer sig rejält. Det påpekades också att resursfördelningen borde återgå till den socioekonomiska fördelning som fanns när stadsdelsnämnderna ansvarade för arbetsmarknadsfrågorna. Hur är det med personaltätheten i förorterna när det gäller jobbtorgen? Har den förbättrats?

När jag tittar i motionssvaret till ungdomsparlamentet, eftersom de unga inte nämns i detta interpellationssvar, står det så här: Det är också viktiga med satsningar på olika områden som utbildning och yrkesprogram inom arbetsområden där arbetskraft snart efterfrågas för att skapa förutsättningar för de ungas inträde på arbetsmarknaden. Gäller det också de unga arbetslösa som nu finns inom jobbtorgen?

I interpellationssvaret står det att enligt Jobbtorg Stockholm får i dag alla som skrivs in en jobbplan inom fem dagar. Så fort jobbplanen är klar och undertecknad påbörjas aktiviteterna. Vad är det för aktiviteter som svenskar såväl som flyktingar får? Vad är det för jobb unga utbildade som kanske har ett bristfälligt avgångsbetyg från grundskolan får? Eller är det någon form av studier som dock tar mer än fem dagar? Hur många unga har gått till en egen försörjning?

Anförande nr 30

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag var lite bekymrad förra fullmäktigesammanträdet över att jag inte fick chansen att prata jobbgaranti och Jobbtorg Stockholm en enda gång. Det börjar kännas som en tradition som är ganska trevlig. Det hann vi inte med förra gången eftersom det tog för lång tid med andra motioner. Då gläds vi åt att det kommer tillbaka i dag i stället.

Jag har besvarat den här frågan rätt många gånger, och jag är rädd för att både jag och Sten Nordin svarar likadant på den. Han hade ju ansvar för mina frågor under min pappaledighet. Mitt svar är inte annorlunda än det var tidigare. Vi har menat samma sak hela tiden. Vi gör det vi avsåg att göra. Det är inte lättare, men inte heller mycket svårare, än vad vi trodde att det skulle vara. Vi är stolta över det vi har lyckats uppnå, och vi är missnöjda att vi inte har lyckats göra ännu mer. Det är det svar du får i dag. Det har du fått hela tiden, och du kommer att få det även nästa gång.

Jag hade möjligen varit lite mer imponerad över oron över Jobbtorg Stockholms situation om ni hade velat prata lite mer resultat och lite mindre valrörelse, om ni hade velat diskutera varför Jobbtorg Stockholm presterar ganska exakt 41,2 procents lyckat resultat under 2008 och därmed också sagt varför vi inte har lyckats med att få resterande 60 procent i arbete. Jag hade varit lite mer imponerad om ni hade diskuterat de olika jobbtorgens ganska skiftande resultatnivå och i vilken mån det beror på prestationsskillnader på jobbtorgen eller bara på olika målgrupper och att vi borde förändra någonting för att bli ännu bättre. Jag hade varit mer imponerad om ni hade diskuterat vad vi gör i relation till statens nya satsningar och vad som exakt är vårt ansvar och vad som är Arbetsförmedlingens ansvar i en tid när arbetsmarknaden viker samtidigt som det sker enormt stora reformer också på det statliga området. Det finns massor av saker att göra bättre än vi gör i dag. Jag hade varit mer imponerad om ni hade tagit upp alla de saker som ni verkligen sakligt vill diskutera om vi gör bra nog eller inte.

Men ni säger inte ett enda ord om prestationerna, varken de goda eller de som kunde vara bättre, inom Jobbtorg Stockholm. Jag tycker att det antyder att ni har andra intressen än dem ni står i talarstolen och pratar om.

När det gäller frågorna om ungdomarna specifikt ska jag svara på dem jag kan svara på. Ett jobbtorg i Stockholm, det som ligger i Rinkeby, är specialdestinerat för just ungdomar. Där är resultaten sammantaget goda. Ungefär 60 procent av dem som fick en jobbplan 2008 gick också ut i egen försörjning från det jobbtorget. Det är ett klart bättre resultat än de flesta jobbtorgen. Bra, kan man tycka. Fattas bara, kan man tycka. Det här är unga människor som står närmare arbetsmarknaden än vad många andra människor på Jobbtorg Stockholm gör. Man kan diskutera om det är tillräckligt bra eller inte. Vill du ha mer exakta uppfattningar om täthet i bemanningen och sådana saker kan jag inte svara på det på rak arm. Jag tror att jobbtorgschefen Helene Bengtson kan ge dig alla svar som du önskar få på den punkten.

Anförande nr 31

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande! Vi är också väldigt glada för att du är just nu, Ulf, och pratar om jobbtorgen. Det är någonting som vi är intresserade av. För varje person som går från arbetslöshet till ett eget jobb hurrar vi allihop. Det är inget snack om det.

Men det finns vissa saker på jobbtorgen som är lite märkliga. Det påverkar dem som går ut och får jobb. De verksamheter som ni har upphandlat klarar inte av att ta hand om medborgare med andra språk än svenska. De är väldigt dåliga på det. Jag vill gärna veta hur ni tänker följa upp det. Jag tänker också fråga dig varför inte Simba Center, som är av dem som fick nobben, i stället kunde vara en av dessa. Det är lite märkligt. Man har upphandlat andra enheter som inte klarar av just den grupp som står längst bort från arbetsmarknaden.

Sedan finns det en annan grupp av arbetslösa som ni också har svårt att ta hand om, och det är människor som på grund av missbruk eller psykiskt funktionshinder inte kan tas om hand så bra på jobbtorgen. Jag fråga om ni har tänkt er någon annan lösning för dem, till exempel sociala kooperativ eller något annat. Det här är grupper som är väldigt känsliga och som har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden. De är lika långt borta från arbetsmarknaden nu som de var innan jobbtorgen startade.

Jag är oerhört intresserad av resultatet, men när det gäller unga vuxna har vi svårt att följa de resultaten. Du kanske kan svara på det också när du ändå är i farten, Ulf.

Anförande nr 32

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Interpellationen handlar inte om siffror, Ulf KristerSSon. I Husby saknar 38 procent av våra ungdomar ett jobb eller någon form av utbildning. Interpellationen handlar om ett löfte som före detta finansborgarrådet gav. I ert program Arbete i stället för bidrag, daterat 2005-09-21, skriver Moderaterna tillsammans med Folkpartiet och kd bland annat så här: En jobbgaranti ska införas i hela Stockholm som innebär att en person blir arbetslös och söker socialbidrag ska börja jobba igen inom fem dagar. Om personen inte hittar ett eget arbete eller kan matchas ihop med ett jobb ska hon eller han tilldelas arbetsuppgifter i staden, exempelvis inom parkskötsel.

Så har ni sagt tidigare. Jag har för mig att du någon gång under år 2007 har sagt i en tv-intervju att du inte har gett ett sådant löfte. Lever du fortfarande upp till det du har sagt i tv-intervjun?

Anförande nr 33

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Du har naturligtvis all rätt i världen att vara precis så tjugig i din fråga om jobbgarantin som du är, och jag har all rätt i världen och vara precis så tjugig i mina svar om jobbgarantin som jag är. Jag har svarat flera gånger exakt hur jag menar. Ingen annan förefaller att ha bekymmer med vad vi menar med jobbgarantin. Vi menar precis de saker som vi genomför just nu. Därmed inte sagt att det är gott nog. Det finns många problem med detta. Det finns fortfarande för många människor som har för svårt att gå från sin jobbplan in i en helt egen och långsiktigt försörjning, och vi kommer att få se mer av det under den här våren.

Jag är ganska säker på att vi kommer att se fler människor den här våren som lämnar egenförsörjning därför att det är de som först slås ut från arbetsmarknaden och tyvärr kommer tillbaka till det jobbtorg som de hoppades att de hade lämnat för egenförsörjning. Vi kommer att få se flera unga människor som det tar längre tid för att få egenförsörjning. Vi kommer att få se fler människor med invandrarbakgrund som det längre tid att hjälpa till egenförsörjning. Dessa tre grupper är de som nästan alltid har störst problem när arbetsmarknaden viker.

Jag säger inte detta för att fördystra stämningen, men vi har massor kvar att göra. Det kommer att bli extra tufft det här året. Den enda glädjen i det avseendet är att vi började ett år när vi lite draghjälp också. Vi fick öva oss under ett år då vi hade en viss hjälp av en hyggligt god konjunktur. Det är jag ganska tacksam för i dag.

Upphandlingen förtjänar en egen diskussion. Jag är den första att instämma i Karins antydda skepsis till hur bra en del av upphandlingen har blivit. Nu vet både du och jag att upphandling är en mycket formaliserad process. Varken du eller jag har lagt oss i den på annat sätt än man ska göra när man gör en upphandling. Vi tycker inte att resultatet av upphandlingen, det vill säga flexibilitet och individualiteten när det gäller enskilda aspiranter har blivit bra nog. Det är ett alldeles för stelbent system. Vi förbereder redan nu en ny upphandling som är mer precis alldeles bortsett från det faktum att de nya målgrupper, som du också berörde i ditt inlägg, också kräver en ny upphandling av oss. Någon gång under 2009 kommer vi att få delvis nya målgrupper i Jobbtorg Stockholm som inte den gamla upphandlingen täcker.

När det gäller de unga vuxna nämnde jag de siffror jag hade huvudet. Det finns mycket mer man kan göra där. Vi märker att de unga vuxna å ena sidan står närmare arbetsmarknaden i de flesta fall. De som har varit borta i många år från svensk arbetsmarknad har svårare att komma tillbaka. Det är inte så rasande märkligt. Samtidigt är vi bekymrade över att för varje ung vuxen, 16–24 år, som vi inte lyckas med under det första året riskerar vi att få en person som aldrig kommer in på svensk arbetsmarknad. Det är en social katastrof snarare än ett stort ekonomiskt bekymmer.

Anförande nr 34

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Det handlar faktiskt om ett löfte, Ulf Kristersson, som ni gav och som ni inte klarar av att leva upp till. Både du och jag har i socialtjänstnämnden och arbetsmarknadsnämnden, som det heter i dag, ansvar för bland annat sfi. Jag tror inte att de sfi-elever som i dag läser svenska gör så stora misstag som du försöker ge intryck av.

Före valet sade ni att de människor som söker socialbidrag ska få ett jobb eller utbildning inom fem dagar, och det klarar ni inte av att leva upp till i dag. Låt mig upprepa det kd-ledamot Dikran Dison sade den 17 oktober 2008. Han sade: Jag måste erkänna att ni har rätt. Vi har inte levt upp till det. Hade jag fått bestämma hade vi inte ställt det här löftet. Jag är småföretagare och vet att det är omöjligt.

Kan inte du ha samma mod som kd och erkänna att ni har svikit det löfte som gavs till stockholmarna före valet 2006?

Anförande nr 35

K a r i n R å g s j ö (v): Det var ett gigantiskt valsvek. Jag stod själv i Stockholmsradion och pratade med Kristina Axén Olin när hon sade det här. Det finns många som har hört löftet, men nu lämnar jag det.

När det gäller jobbtorgen är det också så här, Ulf, att för att få jobb, för att kunna stanna kvar på arbetsmarknaden krävs det att man får en gedigen utbildning. Men det är inte vad ni har varit ute efter. Ni har varit ute efter snabba cash, som man säger, pinnar där man kan räkna hur många som kommer ut på arbetsmarknaden. De som kommer tillbaka nu under lågkonjunkturen har inte fått någon bra, lång och gedigen utbildning, utan det har varit små korta kurser hos dessa upphandlade enheter. Det kanske vi kan diskutera någon annan gång. Men om man ger människor, som exempelvis är analfabeter, en väldigt summarisk utbildning kommer de tyvärr tillbaka som ett brev på posten.

Anförande nr 36

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Hade man varit ute efter snabba cash tror jag inte att en långsiktig och ganska stor satsning som Jobbtorg Stockholm hade varit det första man kastade sig över, allra minst i min roll. Jag är fullt medveten om att det här är en stor operation. Det är en ganska svår sak. Den är långtifrån fylld av självklara framgångar. Vi har absolut inte heller bara nått framgångar. Jag har sagt gång på gång att jag är rätt ödmjuk inför den här uppgiften. Vi har numera ett år bakom oss, men det ligger ganska många år framför oss också.

Jag vill ändå peka på några saker som är rätt stora utmaningar just nu. Det ena är kopplingarna mellan sfi och jobbtorgen. En ganska stor andel av våra aspiranter behöver också en bättre svenska. Vi vet sedan lång tid tillbaka att bara svenskundervisning inte räcker för att komma in på svensk arbetsmarknad än mindre för långsiktig integration. Jag har stor respekt för stor kunskap och hög utbildningsnivå i Sverige, men vårt mål är inte att skapa bättre välutbildade arbetslösa, med all respekt, utan vårt mål är att ge människor chans att försörja sig själva. Då gäller det jobb först. Det är vårt centrala begrepp, alltid jobb först. Kan man sedan dessutom

förena jobb först med en flexibel sfi, en alltmer flexibel sfi på deltid, på halvtid, på distans eller på kvällstid, och ge människor chans att både använda den svenska man redan kan för precis det jobb man har fått och lära sig den svenska man behöver för att klara en mycket bredare i situation i livet är det mycket bättre. Där har vi en bra bit kvar att gå. Många lämnar sfi helt när de får en anställning. Det är alldeles för kortsiktigt, skulle jag säga.

Det andra stora problemet är att vi fortfarande har en alldeles för stor grupp ungdomar som går ut utan gymnasieexamen. I Stockholm stad och län står 30 procent av 20-åringar utan gymnasiekompetens. 30 procent av ungdomarna står utan den mest fundamentala kompetensen. Det finns snart inte några jobb för dem att ta i hela Stockholmsområdet. Detta är ett långsiktigt problem av helt andra dimensioner. Det är massor av människor som saknar förmåga att navigera på Stockholms arbetsmarknad, som visserligen är Sverige i särklass största arbetsmarknad men också Sveriges i särklass tuffaste, snabbaste och hetsigaste arbetsmarknad. I längden är det ett gigantiskt bekymmer att så många ungdomar går ut skolan utan fundamental kunskap för att kunna arbeta.

Det sista problemet i vår utmaning just nu handlar om att skapa meningsfulla heltider. Vi har sagt att ingen ska sitta av sin tid på Jobbtorg Stockholm. Det är bara meningslöst. Det är förnedrande att spendera tid på sådant som inte leder dig rakt mot den egna försörjningen. Samtidigt är vi säkra på att alldeles för mycket tid som inte används för meningsfull kvalificering för ett jobb som finns bakom hörnet systematiskt uppmuntrar till svartarbete. Kombinationen svartjobb och bidragsförsörjning är det allra värsta som vi har alla kategorier. Vi kommer att göra allt vi kan för att stoppa detta.

*§ 7 Interpellation om skolmatens kvalitet i den galopperande inflationsekonomin
(nr 2008:44)*

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 38

M a l t e S i g e m a l m (s): Först vill jag tacka för det svar som borgarrådet har gett på den här interpellationen, men som vanligt är jag inte helt nöjd med det svar som har kommit. Det tillhör ju sakens natur.

Anledningen till att jag skrev den här interpellationen var att jag läste en artikel i en morgontidning där man hade tittat lite grann på kostnaderna för skolmaten i dag i Stockholm. Man kunde konstatera att det skiljer väldigt mycket mellan olika skolor när det gäller kostnaden för elevernas skolmat. Kostnaden är alltifrån 6:50 till 12 kronor för en skollunch.

Borgarrådet hänvisar till att man har gjort vissa justeringar och ökat skolschablonen. Men hade vår budget gått igenom hade man haft många miljoner ytterligare till skolorna, bland annat för att förstärka sådana saker som skolmaten. I vår budget har vi också skrivit in att det vore väldigt bra att kunna erbjuda alla elever i årskurs 1–3 frukost.

Problemet i dag är att det inte finns någon samlad bild av detta skolmaten, utan varje skola köper in sin egen mat och försöker pressa priserna på olika sätt. Det har visat sig att det finns stora skillnader mellan Stockholms skolor när det gäller detta. Det innebär också att skolorna i dag försöker pussla ihop utifrån den budget man i stort sett blir tilldelad för att få så bra mat som möjligt. För många elever i Stockholm är skollunchen huvudmålet under dagen. Därför är det också utomordentligt viktigt att den mat som serveras är mycket bra. Det måste vara en bra kvalitet.

Man kan fundera på varför det skiljer så mycket mellan olika skolor. Frågan är om det bara är priset på luncherna som skiljer sig eller om kvaliteten också skiljer sig mellan de olika skolorna. Vi vet också att skolorna i dag inte har några resurser att investera i nya kök eller ny utrustning. Det finns inte pengar till detta. Det finns också många grundskolor där man transporter mat mellan olika skolor inom samma rektorsområde därför att man inte har resurser att bygga ett eget skolkök i den egna skolan. Friskolorna ligger på en betydligt högre kostnad. De satsar mer pengar på skolmaten än vad de kommunala skolorna gör.

Min kärnfråga var egentligen något som jag inte har fått svar på i interpellationssvaret. Den var: Hur mycket mer har man behövt lägga ned på skolmaten i Stockholms skolor på grund av att inflationen har varit väldigt hög? Matpriserna minskar ju inte, utan de ökar tvärtom hela tiden.

Ni säger också att ni har gjort de här schablonökningarna. Det beror i och för sig på hur många barn som finns i skolorna, men det beror också till exempel på den

löneökning som man har haft. Har schablonökningen ätits upp av löneökningen för lärarna kan man undra hur mycket pengar som finns kvar för att förbättra skolmaten för eleverna. Jag tycker att mina frågor kvarstår. Hur mycket har matkostnaden ökat i de kommunala skolorna under de senaste åren? Hur får man kompensation för de ökade kostnaderna för maten? Klarar man av att tillgodose dagsbehovet av näring med skolluncherna när det skiljer så mycket mellan de olika skolorna?

Anförande nr 39

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Det är precis som Malte Sigemalm påpekar. Det är stora skillnader mellan Stockholms skolor när det gäller skolmaten. Att det skiljer så mycket i pengar beror inte så mycket på att olika rektorer prioriterar på olika sätt. Jag tror att de flesta rektorer i Stockholm prioriterar skolmaten väldigt högt. Men det är precis som Malte påpekade, att man har väldigt olika förutsättningar. En del har egna tillagningskök och serverar jättebra mat. Andra har mottagningskök och serverar också väldigt bra mat, men en del har mottagningskök där maten inte blir så bra som den borde vara.

Det här har föranlett att man nu håller på och anställer en kostansvarig vid utbildningsförvaltningen som ska stötta rektorerna när det gäller mathantering. Det här har ju blivit alltmer kringgärdat av olika regler som kan vara ganska svåra att hålla reda på. Den här personen ska också ge inspiration till rektorerna och hålla utbildningar för dem som arbetar med skolmat ute i skolorna.

Vi har ett pengsystem i Stockholm, eller schabloner som vi kallar det för. Pengar som fullmäktige avsätter för bland annat skolan följer eleverna till den skola de har valt. Det här sker oavsett om det är något speciellt område som har haft en särskild kostnadsutveckling. Den inflation som var när Malte Sigemalm skrev sin interpellation hade inte varit särskilt länge. Innan det har vi haft en ekonomisk utveckling under fler år med en väldigt svag inflation. Under några månader hade vi en stark inflation. Nu är vi tillbaka på en väldigt låg inflation, och de flesta av oss tycker väl att det är ett ännu större problem nu att vi har en ekonomi som håller på att stanna av. Det visar också hur svårt det är att göra den här typen av bedömningar när man avsätter pengar i fullmäktige till bland annat skolan men också till all annan verksamhet i den här staden.

Jag har försökt svara på detta genom att hänvisa till 2005 års siffror, vad maten kostade då, och gjort en jämförelse. Det är en skillnad på ungefär en tusenlapp. Jag kan också konstatera att i snitt satsar Stockholms stad mer på skolmaten än många andra kommuner gör.

Anförande nr 40

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Skolborgarrådet Lotta Edholm svarar på Sigemalms interpellation och säger att kostnaden ligger i varje enskild skolas budget. Pengarna går direkt till skolorna i stället för att finnas centralt, skriver Edholm. Utifrån en artikel i DN den 1 december 2008 ställde jag en fråga i kommunfullmäktige den 15 december förra året om varierande kostnader för skolmaten. Jag utgick från råvarupriset, som varierar mellan 6:50 och 12 kronor per

råvaruportion i Stockholm stad. Nu ställer Malte Sigemalm i en interpellation frågan om skolmatens kvalitet i den galopperande inflationsekonomin.

Skolmatens Vänner är en intresseorganisation som samarbetar med LRF och de bondeägda livsmedelsföretagen. När DN den 1 december skrev om de olika beloppen för råvarorna i Stockholmsskolorna reagerade dietisten Annika Unt Widell från Skolmatens Vänner. I DN den 2 december skrev Unt Widell att det förefaller vara rena vilda västern i Stockholms stad. Det är oklart vilka riktlinjer som gäller när det gäller de varierande priserna på råvarorna.

Sigemalms interpellation tar också upp hur skolorna kan tillgodose behovet av näringsrik mat om inte skolorna kompenseras för detta. Edholm skriver i svaret att priserna steg i början av 2008. Sedan gick de drastiskt ned, bland annat genom sjunkande oljepriser. Inflationen gick också ned efter att ha varit hög under en period. I december 2008 var inflationen 0,9 procent jämfört 4 procent i oktober, står det i svaret. Varje år tas ett konsumentprisindex fram och beräknas på helårsbasis. Av ett pressmeddelande från SCB den 13 januari i år framgår att livsmedelspriserna ökat med 6,1 procent det senaste året. Man kan alltså inte bara se på konsumentprisindex som helhet. När det gäller livsmedel är kostnadsökningen betydligt högre. Avser du, Lotta Edholm, att tillföra resurser för att kompensera för de förhöjda livsmedelspriserna när det gäller skolmaten?

Anförande nr 41

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande! Jag ville också komma fram till att det har varit en hög inflation, och naturligtvis påverkar detta inköpen och hur mycket pengar man satsar på maten i skolorna. Inflationen beror ju på många saker, till exempel oljepriser och många andra saker. Matpriserna har faktiskt blivit högre.

Det som är intressant är att fullmäktige har ställt upp ett mål att 15 procent av skolmaten ska vara av ekologisk karaktär. Vi vet att ekologisk mat är lite dyrare i dag än vanligt producerad mat. Kommer man att nå upp till dessa 15 procent som fullmäktige har ställt upp som mål?

Jag har ytterligare en fråga till borgarrådet. Den här funktionen inom utbildningsförvaltningen nämns i utlåtandet. Den personen ska bland annat hålla på med kompetensutveckling och sådana saker för skolans personal som jobbar med skolluncherna. Vad ska den personen göra? Vilken funktion har den? Vilket är syftet med detta?

Anförande nr 42

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Om Skolmatens Vänner tycker att det är vilda västern i Stockholm får det stå för dem. Jag har inte varit i kontakt med den organisationen på ett antal år. De har inte hört av sig för att meddela denna åsikt.

Vi har gemensamma upphandlingar i Stockholm. Hur mycket man satsar på råvaror kan variera mellan skolorna, men det beror också på vilken typ av kök man har på de olika skolorna. Upphandlingarna är gemensamma, och skolorna använder sig av de företag som är upphandlade. Stockholms stad är en av de största upphandlarna i Sverige när det gäller mat. Det är bra, för det gör att man kan pressa priserna.

Malte Sigemalm frågade hur det går med den ekologiska maten. Jag kan säga att för 2008 gick det inte tillräckligt bra. Jag tror att vi nådde omkring 10 procent för 2008. Det är min bedömning att det kommer att gå bättre det här året. Det är bland annat så att skolorna har ett problem, och det är att det inte står definierat ordentligt på fakturorna om maten är ekologisk eller inte. Det gör att den där siffran sannolikt är högre, men man har inte tagit sig tid att redovisa det ordentligt. Det ska nu bli ordning på detta under innevarande år.

Den här kostfunktionen är till för att stödja rektorerna i deras arbete när det gäller skolmat utifrån de förutsättningar som finns på de olika skolorna. Det handlar till exempel om att ordna utbildningar för matpersonal, men den kan också vara ett stöd för de upphandlingsfunktioner som finns i Stockholms stad. Vi har väldigt duktiga upphandlare, men det kan vara bra med specialkunskaper i de upphandlingarna när det gäller skolmat. Tanken är också att man ska vara expert på den lagstiftning som kringgärdar det här området. Detta med mathantering blir ju allt krångligare. Det handlar också om att vara inspiratör till rektorerna. Vad kan man göra med de pengar som vi avsätter varje år för att få så näringsrik och bra mat som möjligt? Skolmaten är enormt viktig för eleverna. Den ska inte bara var näringsriktig, utan det ska vara god också. Det räcker inte med att maten är näringsriktig om eleverna inte äter den.

Jag tror att den här kostfunktionen kommer att bli ett bra medel i arbetet för att förbättra skolmaten i Stockholm.

Anförande nr 43

M a l t e S i g e m a l m (s): Man kan ju fundera lite grann på det som står i det här upphandlingsunderlaget och vad det är för typ av mat som de här ska leverera till Stockholms skolor. Man kanske skulle kunna ställa krav på leverantörerna av den skolmat som ska tillagas i de olika köken.

Jag frågade om den här personen som ska jobba med kostfunktionen därför att det också finns ett ärende i utbildningsförvaltningen där man har försökt att precisera lite grann vilken målsättningen är för den här personen. Det står inte direkt att den här personen har fått några direktiv. Det står väldigt flummigt att man ska samordna skolornas arbete med skolmaten, titta lite grann på kompetensutveckling och bistå skolorna med upphandling och inspektion. Det finns inga mer precisa direktiv på vad en sådan här funktion egentligen skulle kunna göra och borde kunna göra.

Rektorerna har väl i och för sig mycket att säga till om på skolorna på olika, men jag tror att de personer som jobbar i köken i husmorsfunktionen har en otroligt viktigt uppgift när det gäller att kunna laga bra skolmat för eleverna. Jag är fortfarande väldigt förvånad över att det skiljer 6 kronor per portion för skolmaten mellan olika skolor. Jag tycker att det är ett stort problem. Det i och för sig inte säkert att de som betalar 12 kronor har den absolut bästa maten, och det är inte heller säkert att de som betalar 6:50 per skollunch har den absolut sämsta maten. Men på något sätt tycker jag att det är förvånansvärt att det skiljer så mycket mellan olika skolor i samma kommun när det gäller den kostnad som man har för elevernas mat.

Anförande nr 44

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag är överens med Malte Sigemalm om att det är förvånande. Hur kan skillnaderna vara så stora? Det var först den 1 juni 2007 som vi fick över grundskolan till en gemensam förvaltning i Stockholm stad och fick möjlighet att gå till botten med de här siffrorna och se vad det beror på. Beror det enbart på att man på en del skolor har tillagningskök och på andra bara mottagningskök? Eller finns det andra förklaringar bakom detta? Jag tycker att det blir intressant att se över detta.

Sedan tycker jag att Malte har rätt på en punkt till, och det är husmors roll. Det är naturligtvis centralt att ha välutbildad personal både om man har tillagningskök och om man har mottagningskök. Jag tror också att det är viktigt att ha en central kostfunktion som också kan fungera som inspiration och kunskapskälla för de väldigt duktiga människor som vi har anställda på våra skolor. Självklart är den personal som jobbar direkt med eleverna ute på skolorna den viktigaste personalen.

Den här funktionen är, såvitt jag vet, inte tillsatt ännu. Det har varit väldigt många sökande. Det finns ett stort intresse både i Stockholm och utanför Stockholm för den här tjänsten och den här funktionen. Varje liten detalj i vad personen ska göra är inte klart. Det är också viktigt att den personen själv får vara med och påverka det här viktiga arbetet.

§ 8 Interpellation om ny hyressättning i Stockholms stad som gör funktionshindrade fattigare (nr 2008:45)

Anförande nr 45

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till utdelat svar.

Anförande nr 46

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande! Tack för svaret, Ulf! Min fråga till dig är i korthet om det är okej att i ett svep höja hyran med 20 procent för funktionshindrade som bor i gruppboestad enligt LSS. Du verkar tycka att det är helt okej. En hyreshöjning på 20 procent för funktionshindrade är okej, svarar du i korthet.

Att vara funktionshindrad innebär att man har en ökad risk att få en mycket dålig ekonomi och halka efter. Enligt de signaler som vi nu har fått från Föreningen Autism innebär den här hyreshöjningen för exempelvis unga vuxna autister att de får betala 1 300 kronor mer i månaden. Det är alltså en hyreshöjning på ca 20 procent.

Att ni har gjort så här grundar sig på en dom i Regeringsrätten. Jag ska läsa upp den. Det är vansinnigt tråkigt, men då kanske ni förstår ännu mer. Så här står det: När ett LSS-boende har formen av ett hyresförhållande föreligger inte heller något hinder mot att kommunen i förhandlingar om hyresnivån beträffande LSS-boendet har som utgångspunkt att hyressättningen bör påverkas.

Det föreligger inget hinder att höja hyran, men ni hade ett val, och ni slog till med en enorm hyreshöjning. Hade den här hyreshöjningen, 20 procent, kommit i vanliga fastigheter hade det blivit en folkstorm. Men 800 i en grupp som inte alltid står på barriaderna klämmer ni åt, Ulf. Ni kunde ha gjort ett annat val. 800 personer ska nu betala 1 300 mer i månaden på sin lilla förtidspension. Det gäller till exempel autistiska unga vuxna. Du svarar att det ska utredas hur det drabbar individen. Men ni kanske skulle ha utrett innan hyresavin trillade ned i brevlådan, vilket sker nu i Hässelby och kommer att ske i de andra stadsdelarna.

Höjs hyran 1 300 kronor blir det väldigt tråkigt för den personen. Kan du förklara hur ni tänkte? Ditt svar blir att för flertalet berörda personer kommer hyreshöjningar att kompenseras med höjt bostadsbidrag, bostadstillägg, kommunalt bostadstillägg för handikappade etcetera. Ja, hur många då? Kommer man att kompenseras med 20 procentiga påslag på det kommunala bostadstillägget? Hur har ni tänkt er det, Ulf? Ingenting är utrett, men 800 personer ska få hyreshöjningar som de rimligen måste få en kompensation för.

Den här hyreshöjningen strider mot alla handikappolitiska principer som finns i detta land. Hyreshöjningen innebär att den som har ett funktionshinder ska finna sig i en 20 procentig hyreshöjning. Jag lovar att hade det varit i vanliga hyresrätter hade det blivit en folkstorm. Det har varit väldigt tyst om detta. Är du beredd att ändra beslutet att de här gemensamhetsutrymmena ska ingå i hyran? Nej, det är du inte. Du är inte beredd att ändra det här beslutet, utan 800 personer kommer alltså att få 1 300 mer i hyra, Ulf Kristersson. Kan du förklara för mig hur du tänkte när ni slog

klubban i bordet och släppte loss det här förslaget som drabbar 800 funktionshindrade?

Anförande nr 47

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har försökt att nyanserat men ändå rimligt kortfattat beskriva en rätt tekniskt komplicerad process som har lett fram både till hyreshöjningen och till den fråga som Karin Rågsjö ställer. Som du själv redogjorde för här i talarstolen finns det en dom Regeringsrätten som ligger bakom från början. Den handlar om hyressättning av gemenskapsutrymmen också i gruppbestäder för LSS-biståndsbedömda beslut. Men det handlar också ytterst om helt individuella bedömningar av varje enskild person. Det påverkas dessutom av om den individen får bostadsbidrag och kommunalt bostadstillägg eller till och med det tredje varianten, alltså bostadstillägg för handikappade. Det kompenserar en stor del av den hyreshöjning som genomförs.

Till detta kommer att vi kommer att få en ganska detaljerad återkoppling av hur det här slår exakt. SLK undersöker saken. Jag misstänker också att Karin Rågsjö inte kommer att nöja sig med mitt svar utan följa upp exakt hur detta kommer att slå i praktiken. Vi kommer säkert att få skäl att titta nästan på individnivå hur det här ser ut under 2009.

Kontentan blir att såväl hyrorna, den bakomliggande domen som de konsekvenser som kommer från andra finansieringskällor inte ger skäl för oss att riva upp det beslut som fattades i budgeten 2008.

Anförande nr 48

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det här är en stor fråga. Just nu handlar det om hyressättningen i Stockholm. Hyran har gått upp med 1 300 kronor eller 20 procent. Det är tufft. LSS-kommittén skriver att på vissa håll, inte överallt utan bara i vissa kommuner, räknas gemensamma utrymmen in i hyran så då kan bli så hög att den boende måste ansöka om försörjningsstöd för att klara sig. LSS-kommittén föreslår att regeringen utreder hur detta ska kunna undvikas, exempelvis genom ändringar i hyreslagen. Det kan kanske göras undantag, men det är inte så enkelt. Detta är alltså på längre sikt. Så lång tid kommer problemet att kvarstå. De flesta LSS-bostäder anses vara riktiga hyresförhållanden, och det är svårt att få in det i hyreslagen. Själva problemet är att LSS-bostäder är så pass dyra att bygga och ofta nyproducerade.

LSS-utredningen föreslog i betänkandet att innan frågan är löst borde de som berörs inom LSS få samma särskilda bostadstillägg som ålderspensionärer. Det skulle kunna avhjälpa några av de mest akuta problemen. Det var alltså ett snabbspår som föreslogs i väntan på en större utredning. Om det blir så vet vi inte. Det gäller inte i dag i alla fall. Hyrorna är betydligt högre för LSS-boende och överstiger med råge den inkomst de boende får i sjuk- och aktivitetsersättning.

I svaret säger Kristersson bland annat att personer som får hyreshöjningar till en del kompenseras med höjt bostadsbidrag, bostadstillägg eller kommunalt bostadstillägg för handikappade. Men det är inte heller riktigt lösningen. Välvilliga politiker runt

om i landet som är intresserade av den här frågan har insett problematiken och har bland föreslagit höjda sjukersättningar eller höjda bostadstillägg. Detta är givetvis välkommet för dem som har en riktigt tunn plånbok, men det löser inte problemet.

Problemet kvarstår nämligen oavsett bidragsnivåer, inte minst för dem som har egna tillgångar genom arv eller genom att närstående satt in en liten sparbuffert. De kommer inte i fråga för bostadsrelaterade ersättningar förrän de egna tillgångarna tagits i anspråk för att täcka det underskott som de får varje månad. Det blir precis som med socialbidraget. De pengar som de anhöriga eventuellt sparat åt sina barn kommer att läggas till deras undermåliga inkomst. Det är helt orimligt att LSS-personer ska hamna på eller under existensminimum. De måste få samma möjligheter som alla andra att leva ett bra liv utifrån sina förutsättningar. Därför bör gemensamhetsutrymmen ingå i den avgiftsfria insatsen.

Anförande nr 49

K a r i n R å g s j ö (v): Fru ordförande! Det här handlar om hyreshöjningar på 20 procent som drabbar förtidspensionärer, till exempel unga vuxna autister – 20-procentiga höjningar! Det här är inte utrett. LSS-kommittén har inte utrett det. SLK har inte utrett det. Ändå har de första hyresavierna nått folk i Vällingby och Hässelby där folk fått sin hyra höjd med 20 procent. Det här handlar om en väldigt liten grupp, 800 personer.

Min fråga till er är varför ni vill ha in de här pengarna från de här personerna. Man hade kunnat lösa det på ett annat sätt. Det är en väldigt liten summa för staden som helhet men drabbar individen oerhört hårt.

Jag tycker inte att dina tekniska svar duger för oss. Det slår så hårt, 20 procents höjning. Du kan tänka dig själv att du satt vid köksbordet med besked om en 20-procentig höjning av hyran. Det skulle kännas ganska trist. Det här är en liten grupp, de står inte på barrikaderna, och ni klämmer åt dem innan utredningarna är gjorda. Det förvånar mig. Om det funnits två ordentliga utredningar från SLK eller från LSS-kommittén skulle ni ha kunnat titta på det här och undersöka det, men det gör inte ni. Ni bara hugger till och utreder i efterhand. Och det handlar om en grupp på 800 personer som är så långt ifrån arbetsmarknaden och som är fattiga.

Hur ska du kunna garantera, Ulf Kristersson, att de kan få in 1 300 kronor för att klara sin hyra? Många har redan överklagat till hyresnämnden. Jag tycker att det är skamligt att Stockholm behandlar 800 funktionshindrade så illa som ni har gjort.

§ 15 Motion om bevarande av stadens front mot vattnet (utl. 2008:187)

Anförande nr 50

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här är en tio år gammal motion som jag har varit med om att lägga fram. Jag börjar känna mig som ett inventarium.

Motionen håller faktiskt i vissa delar fortfarande. Det är så att hotet mot även våra blåa ytor, vattenytorna, finns kvar. De är oexploaterade ytor. Eftersom stadens målsättning är att bygga på redan exploaterad mark måste vi vara mycket restriktiva med att bygga på våra blåa ytor. Vi har haft ett badhusprojekt, som snarare handlade om ett fyravåningshotell som skulle hamna på Riddarfjärden, enligt vad vissa tyckte. Tack och lov sänktes den idén av en kraftig och kraftfull opinion, så att det är i alla fall borta för tillfället.

Även våra stränder utgör en väldigt viktig del av stadens skönhet. Det är det som lockar hit, tror jag, väldigt mycket av turisterna både från resten av Sverige och också från resten av världen. Vi har en fantastiskt vacker stad. Det är just fronten mot vattnet och blandningen av blått, grönt och bebyggelse som gör att staden är så fin. Många projekt hamnar tyvärr där de inte borde göra det.

Vi har nu på torsdag ett möte på stadsbyggnadsnämnden och har två ärenden uppe. Ett gäller ett projekt att bygga hus på vattnet borta vid Mälarhöjden, Sättra skogen. Det är ett väldigt olämpligt projekt. Så finns det ett annat olämpligt projekt i Blackeberg som går ut på att man ska upphäva strandskyddet och bygga hus väldigt nära Mälaren. Det är dåligt och olämpligt både på grund av översvämningsrisken och med tanke på hur det kommer att te sig från vattensidan.

Vi har i våra svar hänvisat till att man bör följa byggnadsordningen, som ju är väldigt bra. Tyvärr tar man i den kommande översiktsplanen ingen hänsyn till den befintliga byggnadsordning som har följt med översiktsplan 1999. Den plockas bort nu helt. Jag vet inte hur ärendet kommer att hanteras, men i byggnadsnämnden pekas det ut att innerstaden är av riksintresse just med tanke stadens front mot vattnet. Tyvärr tas detta bort i den kommande översiktsplaneringen, vilket är oroande, måste jag säga, speciellt då det dyker upp sådana projekt som badhuset eller snarare hotellet på vattnet.

Sedan har vi projektet Slussen, och det kommer också att påverka stadens front mot vattnet. Det kommer att bli intressant att se åt vilket håll det går när vi tillsammans ska bestämma och hur Slussen kommer att utformas.

I motionen betonas att vi måste umgås varligt med i alla fall våra naturstränder. Det är inte så många kvar, fru ordförande. Strandskyddet är inte heller något stort problem i Stockholm, det kan man verkligen inte påstå. Det är inte så mycket täppor som är skyddade stränder. Där vi har strandskydd är det oerhört viktigt att behålla det.

Jag yrkar bifall till vår motion.

Anförande nr 51

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är en tokig maratonlöpare. Jag tränar väldigt mycket i Stockholm och brukar säga att Stockholm är en fantastisk stad. Stockholm är också en fantastisk löparstad. Nästan oavsett var man bor i Stockholm kan man alltså förlägga sin träningsrunda någonstans i anslutning till vattenlinjen. Man kan springa Kungsholmen runt, Söder runt, runt Djurgården och man kan följa Mälarens stränder antingen ända till Hässelby eller till Vårby.

Utgångspunkten för oss i det här ärendet är att vi ska bevara stränderna. De tillhör oss alla stockholmare. Men vi tror inte heller på ett generellt förbud, ett generellt skydd av status quo så att säga. Staden måste ständigt befästa strandskyddet genom att förankra det i kommunens översiktliga planering. Det är på det sättet vi säkerställer det demokratiska inflytandet.

För oss i detta ärende är den viktigaste frågan att vi säkerställer den framtida tillgången för stockholmarna till våra stränder.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 52

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Cecilia Obermüller! Jag håller inte alls med dig, Cecilia, om de intentioner som ni har, det vill säga att helt och hållet införa ett skydd mot byggnation vid stadens vatten och införa ett generellt skydd av stadens hela front mot vattnet. Om det är någonting som vi verkligen vet att stockholmarna älskar är det just närheten till vatten och den livskvalitet som vattnet kan bidra till. Närheten till vattnet gör också att vi kan locka många människor till att få ett väldigt underbart boende oavsett om det är villa eller flerfamiljshus. Det tror jag att vi kan vara överens om. Det är en av de höga kvaliteterna.

Vi ska fram till 2030 bli ungefär 1 miljon stockholmare. Det innebär också att vi måste gå vidare och bygga flera nya stadsdelar, och många av de nya stadsdelarna ligger på till exempel gammal industrimark i centrala lägen. Det är möjligt att i dag göra det till attraktiva bostadsområden i nya stadsdelar. Det tycker jag är någonting som vi ska vara stolta över och fortsätta att exploatera.

Jag tror att Stockholms framtid ligger i att skapa en promenadstad där vi kan se framför oss att vi kan gå efter vattendrag och också i skog och parker liksom i en tät bebyggelse som präglas av stadsmiljö och kvarterstaden. Det bidrar till färre resor, och vi kan dessutom se till att spara energi. Men jag tror också att den kommande framtida promenadstaden präglas av en mångfald där närheten till vattnet ibland hör till boendet men väldigt ofta, som det är i dag, är tillgängligt för alla. Men att lägga en våt hand över alla de stränder eller de vattendrag som i dag skulle kunna vara tillgängliga för en attraktiv bebyggelse tycker jag är helt fel väg att gå.

Du tog ett exempel på beslut som vi ska fatta i byggnadsnämnden. Det gäller sex villor ute i Mälarhöjden, ett fantastiskt boende i en väldigt otillgänglig miljö i dagsläget. Det är nämligen väldigt brant, och det är helt omöjligt att tillbringa en speciellt trevlig tid hängandes på klipporna där. I stället kan vi nu göra det

tillgängligt utan att ta några promenadstråk i anspråk ut efter vattnet. Det är ett exempel på projekt som möjliggörs om vi låter bli att göra så som motionärerna föreslår, det vill säga att totalt avstå från möjligheterna att fortsätta växa i Stockholm.

Sedan kan man möjligen tycka att motionen är gammal, och det kan jag hålla med om. Jag är väldigt förundrad över varför vänstermajoriteten, som hade fyra år på sig att ta fram Viviann Gunnarssons motion, avstod från att göra det. Jag tycker dock inte att det är ett bra förslag i motionen.

Jag tror snarare på en stad som Stockholm som består av öar och där tillgången på stränder är god. Om er motion skulle bifallas skulle det snarare innebära att många av de planerade bebyggelser som i framtiden kommer att äga rum inte skulle förverkligas alls, och Stockholm behöver växa på ett bra sätt. Därför ska vi se till att vi, i stället för att förneka människor tillgången till ett bra boende till exempel, har en väldigt hög standard och höga krav på arkitektur när vi bygger stranden. Det är viktigt därför att det blir väldigt framträdande, och det är avgörande också för framtida generationer att vi håller den höga kvaliteten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 53

Cecilia Obermüller (mp): Kristina Alvendal pekar ju på hur viktig och värdefull tillgången till våra stränder är, hur betydelsefullt det är för befolkningen och besökarna att kunna komma ner till stranden. Då kan man inte bebygga och privatisera stränderna. Det är en totalt felaktig strategi. Vi borde ha en rejäl strategi för att bevara tillgång till stränderna. Då kan man naturligtvis inte bebygga överallt och privatisera.

Sedan finns det naturligtvis områden där man kan bygga – Värtahamnen, nordvästra Kungsholmen. Men där tillgängliggör man stranden på ett annat sätt, det är inte ett totalstopp som vi vill ha men något slags strategi för att bevara de gröna stränderna och naturstränderna och promenadstråken längs stränderna. Dem måste vi behålla.

Angående det projekt som du tog upp som exempel, vansinnesprojektet med sex villor på vattnet i Mälarhöjden, var det dumaste jag har hört att det skulle vara otillgängligt. Sätterskogen är en av de skogar som har flest besök i hela Stockholmsområdet. Det är oerhört många besökare där. Just det här stråket ligger precis nedanför Café Lyran. Det är väldigt mycket folk som passerar förbi där. Det är inte alls otillgängligt. Det är helt befängt att bygga sex villor på vattnet, förstöra och klippa av den gröna kilen.

Anförande nr 54

Borgarrådet Alve n d a l (m): Mycket kort bara, Cecilia Obermüller: Jag pratar inte om Sätterskogen som otillgänglig utan de kvadratmeter som nu tas i anspråk för att göra ett väldigt trevligt boende i sex villor.

Anförande nr 55

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Jag tror att trots allt tal i dag om Capital of Scandinavia är det mest kända begreppet om Stockholm fortfarande the Beauty of Water. Jag tror att det är vattnet som i väldigt hög grad förknippas med Stockholm och gör det så attraktivt. Vi måste självklart värna om vårt vatten och våra stränder. Vi måste lyfta fram och tillgängliggöra fler stränder i Stockholm.

Vi tror inte på något generellt skydd av status quo, att det måste vara precis som i dag att man inte får bygga någonting, men strandskyddet måste in i översiktsplanen. Man måste förstärka skyddet av både vattnet och stränderna. Så måste man naturligtvis planera med förnuft. Tyvärr är det en del projekt i dag som strider mot förnuftet när man försöker utöka bebyggelsen uti i vattnet.

Vi vet hur klimatet påverkar och de stigande vattennivåer som tyvärr kommer att utgöra en ganska stor risk för en del bebyggelse som redan finns i dag. Det är viktigt att vi verkligen bevakar stränderna.

Vad vi tror är en risk i dag är att stränderna är väldigt attraktiva för olika intressen eftersom alla dras dit. Det finns ganska mycket pengar att tjäna på strandnära bebyggelse. Därför finns det en fara för överexploatering och privatisering.

Vi tycker att det är viktigt att man får in i stadens planer att man inte får privatisera stränderna. Det finns ett väldigt starkt intresse från stockholmarna för att skydda vattenspegeln och värna stränderna. Det har funnits ett antal projekt de senaste åren från kryssningsterminaler vid Stadsgården till det senaste flytande hotellet där faktiskt stockholmarnas enorma opinion har stoppat dem. Den folkliga opinionen för vattnet och stränderna har stoppat tillfälliga expansiva vansinniga projekt.

I alla synpunkter på till exempel Slussen verkar man vara överens om att det är prioriterat att få fram mer vatten, att få bort betong och få in mer vatten. Det görs i alla tävlingsbidragen fram till i dag. Jag tror att det finns en väldigt stark förankring hos stockholmarna för att vatten och stränderna måste vara en självklar del av vårt offentliga rum, och det måste kunna användas av alla. Därför ska vi naturligtvis inte bygga ute i vattnet, och vi ska inte privatisera stränderna.

Stadsbyggnadsborgarrådet skriver att om man bevarar dessa områden blir det döda öknar. Det finns inte så stor risk att vattnen blir öken. Men det är klart att man måste se över hela frågan. Det kan finnas ställen där det är väldigt trevligt med tillgängliggörande. Det handlar inte om att täppa igen så att inte alla har tillgång till vattnet.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 56

A b i t D u n d a r (fp): Vi tycker inte att det ska vara något allmänt förbud mot vattenfront. Det gagnar varken Stockholm, stockholmarna eller utvecklingen över huvud taget. Varje projekt måste bedömas utifrån sina förutsättningar. Man kan inte ha något allmänt förbud, som någon har varit inne på tidigare. Man måste

naturligtvis vara försiktig. Vi pratar inte om att bygga hur som helst och var som helst. Det är viktigt med en balans.

Jag kan säga som exempel att Årstadal har blivit fantastisk och har blivit tillgänglig för alla stockholmare. Att bara en sådan del växer och blir en del av Stockholm tycker jag är väldigt positivt. Ytterligare ett exempel som jag skulle vilja ge är Norr Mälarstrand. Jag tycker att det är fantastiskt att kunna urbanisera själva vattenfronten och å andra sidan kunna utnyttja den för rekreation för olika ändamål. Jag tycker att den balansen är oerhört viktig.

När det gäller det ärende som tas upp här och som vi ska fatta beslut om på torsdag kommer vissa frågor att belysas, man kommer att titta närmare på till exempel kopplingen till Sätterskogen. Att göra politik av den typen av ärenden i den här salen tycker jag inte är rätt. Man visar i sin retorik att man är emot allting.

Jag menar att det inte är realistiskt att införa generellt förbud. Jag tror Stockholm skulle bli mycket tråkigare på det sättet.

Det andra som jag var inne på är att man inte kan göra vad som helst, utan man måste vara försiktig. Vi tittar på vad som gagnar Stockholm och Stockholms skönhet.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 57

J a r i V i s s h e d (s): Herr ordförande! Allt blir inte försämringar när vi ändrar i staden. Nordvästra Kungsholmen är ett sådant område. När det är klart kommer det att vara en förbättring, om man tittar på strandlinjen. Tidigare hade vi en asfaltväg och annat där som gjorde att stockholmarna inte hade tillgång till vattenlinjen helt enkelt. Det kommer de att ha nu med den nya bebyggelsen. Det är ett välkommet projekt, tycker jag.

Anledningen till att jag begärde ordet, även om jag höll med det mesta Alvendal sade, är det hon sade om arkitektoniskt spännande projekt. Då tänkte jag så här: Är du beredd att börja tumma på strandskyddet i de lägen där kåkarna är tillräckligt intressanta? Jag tycker att vi måste värna strandskyddet och göra vattenlinjen tillgänglig för stockholmarna.

Anförande nr 58

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Miljöpartiet kan konstatera att vårt vackra månghundraåriga arv i form av gröna stränder och vattenspegeln är den borgerliga majoriteten, i alla fall fru Alvendal, beredd att exploatera sönder. Det är helt uppenbart. Tack i alla fall till Abit Dundar från Folkpartiet som uttryckte sig mer försiktigt och mer nyanserat.

Det finns starka motstående intressen när det gäller att få använda sig av stränderna. Det är oerhört attraktivt att ta strandtomt i anspråk och bygga bostäder där. Det är självklart. Det är att plocka russin ur kakan.

Vad vi vill värna är att Stockholm har en stolt tradition som sjöfartsstad. Vi måste kunna utveckla den lokala sjöfarten, men man måste kunna ta tunga transporter per båt, och vi vill från Miljöpartiets sida se mycket mer av kollektivtrafik på vattnet. Då måste det finnas tillgängliga platser. Då kan man inte privatisera genom att bygga hus ända upp till kanten.

På torsdagen är det som sagt två ärenden i stadsbyggnadsnämnden som innebär att man privatiserar Stockholms stränder. Jag tycker att det är ohållbart.

Jag tycker att det var intressant att höra att Socialdemokraterna kommer att motsätta sig att strandskyddet skulle upphävas. Det ska jag ta upp inom oppositionen, för det är en väldigt viktig aspekt. Vi har inte strandskydd på många ställen i Stockholms kommun längre. Väldigt mycket detaljplan är upplagd, och då har strandskyddet försvunnit. Men de områden där vi har strandskydd måste vi kunna bevara det.

Bifall till vår motion och den reservation som vi lagt i kommunstyrelsen, som är lite mer uppdaterad.

Anförande nr 59

A b i t D u n d a r (fp): Jag tycker inte att det är korrekt av Miljöpartiet att hänvisa till det enskilda ärende som kommer att tas upp på torsdagen. Man missleder, tycker jag, fullmäktigeledamöterna. Vad det handlar om är en ansökan om att få bygga vid vattnet. Det är en ansökan där många frågor kvarstår. Det kan bli positivt för området. Det finns frågor som ska utredas, som kopplingen till Sätmaskogen och så vidare. Det är det ena.

Sedan tycker jag inte att Miljöpartiet har tagit det ansvar för att utveckla Stockholm, det vill säga att utveckla och urbanisera delar av vattnet, tillgängliggöra det för alla. Jag tycker inte att ni har varit konsekventa i er politik. Ni har inte varit konsekventa över huvud taget, för Stockholm är och ska vara vackert för alla. Ni säger emot allting. Självklart ska vi vara försiktiga och nyanserade och tittar på varje projekt för sig.

Anförande nr 60

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Som sagt är vi helt överens om bebyggelsen vid nordvästra Kungsholmen. Där har man tillgängliggjort stränderna. Man har så att säga lett Norr Mälarstrand runt hörnet, och det kommer att bli en fin och vacker strandpromenad för alla längs Norr Mälarstrand, den fortsätter runt hela Kungsholmen. Det finns många projekt där vi kan vara helt överens om att strandnära bebyggelse är bra.

Årstadal och Liljeholmen kommer att bli väldigt bra också. Det har vi inte på något sätt motsatt oss. Jag undrar vad Abit är ute efter och far. Vi är överens i många fall om att gamla industriområden i strandnära lägen är lämpliga att utveckla. Vid Lövholmen nära Liljeholmen hoppas vi kunna omlokalisera Cementa för att kunna bygga en ny fin stadsdel.

Anförande nr 61

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Herr ordförande! Jag begärde ordet för att besvara Jari Vissheds fråga om vad jag menade med hög arkitektonisk kvalitet på det som vi eventuellt bygger i framtiden. Min poäng var inte alls någon annan än att konstatera att i de fall som vår generation fattar beslut om att bygga ut efter stränder och kajer i Stockholm är det viktigt att det vi bygger är av hög kvalitet eftersom det blir så otroligt synligt för alla.

I debatten måste man vara lite mer nyanserad, sade Cecilia Obermüller. Stockholm består av öar, och tillgängligheten på stränder är om någonstans väldigt god. Jag tycker att det är förfärligt tråkigt att det finns partier som inte vill utveckla och se till att förädla de områden som vi tycker att stockholmarna är förtjänta av. Jag inledde med att säga att det just är vattnet som gör att väldigt många älskar Stockholm. Att inte se de kvaliteterna och försöka göra någonting bra av det i mångfald är ganska trist.

Anförande nr 62

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Herr ordförande! Det verkar som att vaken Kristina Alvendal eller Abit Dundar tänker på att vi har ytterligare ett arv att ta hand om i Stockholm, och det är den så kallade Stockholmsskolan som gjorde Sverige världsberömt på 40-, 50- och en bit in på 60-talet. Det handlade naturligtvis om vatten, men det handlade lika mycket om den ”vilda” växtlighet som skulle finnas utmed våra stränder.

Jag tycker att vi hanterar vattenfrågan ibland lite nonchalant. Vi kan påminnas nu när vi tydligen är på väg att bygga några villor ute vid vattenbryn om vad som hände på Lidingö. Det var inte så enkelt med de hus man byggde vid vattnet.

Jag vill också påminna om när det gäller Norr Mälarstrand att det skulle vara underbart om bilparkeringarna försvann längs med Norr Mälarstrand. Det har till och med Stockholms handelskammare tagit upp i en artikel som var mycket intressant att läsa.

Se stränderna, se den ”vilda” naturen, den som Holger Blom faktiskt var oerhört mån om och lyckades skapa. Osvald Almqvist var före honom aktiv i detta arbete. Vi har ett arv att ta hand om, någonting som faktiskt har gjort oss världsberömda en gång i tiden. Låt oss fortsätta att bli världsberömda för vårt sätt att hantera vår natur och våra stränder.

Anförande nr 63

A b i t D u n d a r (fp): Det kulturhistoriska arvet är viktigt, och det tar vi hänsyn till. Vi tycker att det är oerhört viktigt i byggsammanhang, inte minst när Stockholm utvecklas. Å andra sidan måste vi utvecklas och modernisera. Vi kan inte ha en sådan stad som Miljöpartiet strävar efter eller drömmer om, en stad som på 1800- och 1900-talet. Eller vill man att Stockholm ska vara som Rättvik eller Hudiksvall? Det tror jag inte är någon bra vision om en storstad. Någon gång måste ni vara realistiska.

Vi menar att det är viktigt att vara rädd om Stockholm. Vi ska vara försiktiga, men å andra sidan måste staden utvecklas.

Anförande nr 64

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det verkar som att ni bara ser en enda typ av utveckling framför er. Det finns väldigt många olika sätt att utvecklas på. Jag skulle vilja se lite mer fantasi, lite mer idéer, lite mer framtidsvisioner som tar lite andra vägar. När man på er sida talar om framtid ser den alltid väldigt likartad ut. Moderniteten kan se ut på många olika sätt.

§ 16 Motion om anläggning av sandstrand/badplats vid Magelungens utlopp i Farsta strand (utl. 2008:147)

Anförande nr 65

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, stockholmare och ledamöter! Vi tycker i Miljöpartiet att det här är en jättebra motion. Vi beklagar att den inte har genomförts för länge sedan. Jag var inte med under förra perioden i fullmäktige, så jag vet inte varför det inte blivit gjort. Vi får fråga Socialdemokraterna om det.

Det här är ett jättebra läge att återskapa den badstrand som en gång har funnits. Det finns sand på botten, har det visat sig. Parken innanför är märkt på något som heter Stockholms gröna strukturfakta. Den kartan ingick i översiktsplanen 1999. Där har man inventerat och bedömt parkstranden som just parkstrand. Den är alltså ombyggd och omskapad. Den är inte alls, så som både idrottsförvaltningen och förvånansvärt nog miljöförvaltningen påpekar, ett ekologiskt känsligt område eller att det skulle vara naturstrand. Det är alltså direkt felaktiga påståenden i remissvaren. Det förvånar mig mycket.

Det skulle vara jättebra att återskapa det. Det finns ett stort äldreboende strax ovanför stranden som skulle ha väldigt stor glädje av det. Det bor mycket barnfamiljer i området som också skulle bli glada. Det kan inte kosta väldigt mycket pengar heller att återskapa sandstranden. Enligt motionären finns det andra kvaliteter också – badberg, klippor. Hela strandavsnittet är vänt mot Söder. Bättre läge än det här kan man knappast hitta.

Jag yrkar bifall till den reservation som Miljöpartiet har lämnat.

Anförande nr 66

J a r i V i s s h e d (s): För att knyta an till den föregående debatten lite grann: Jag sade att jag var löpare. En av de bästa grejerna man kan göra i Stockholm är att avsluta sin löparrunda med att hoppa i sjön. Det är jätteskönt, jag rekommenderar det. Det är svensk sommar för mig.

När det gäller det här badet talas det om vattenkvalitet och problem i samband med att anlägga ett bad. Det är lite fel sätt att se på det. Man måste åtgärda vattenkvaliteten så att man helt enkelt kunde ha ett bad där. I dag ligger ofta baden under ansvar av stadsdelsnämnderna, och stadsdelsnämnderna har inga möjligheter att börja sanera sjöar. Det måste styras centralt så att man sanerar sjöar. Det är inte anläggandet av bad vid förorenade sjöar som är problemet, utan det är det är den förorenade sjön som är problemet.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 67

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Man skulle kunna göra mycket för våra sjöar, och Socialdemokraterna hade det som vallöfte 2002 och hade fyra år på sig att genomföra det. Men det gjordes inte.

Det finns ingen anledning för mig att ifrågasätta det som miljöförvaltningen och idrottsförvaltningen säger, att det är olämpligt att anlägga en badplats där. Däremot har allianspartierna tagit ett initiativ till att se över var vi kan anlägga badplatser, och det kommer förhoppningsvis en badplats lite grann söder om den plats som här föreslås.

Jag tror att ni kommer att bli bönhörda. Jag för min del har ingen anledning att misstro miljöförvaltningens bedömning av vad som fungerar eller inte fungerar. Jag noterar bara att ni hade fyra år på er, men vi ska försöka genomföra det under den här perioden.

Anförande nr 68

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen är gammal, ända från 2001, som ni vet. Då yttrade vi oss om detta och sade att vi borde ha ett bad närmare Fagersjön, på det ställe som var på förslag då. Det var Margareta Olofsson, Elisabeth Lundgren och jag som tyckte det. Det har tagit en himla tid.

Det som jag nu är väldigt ledsen över är när jag läser i tidningen om denna miljömiljard, pengar till ett bad vid Fagersjön. Nu har man dragit tillbaka det. Det skulle vara intressant att höra vad idrottsborgarrådet säger. Skulle vi kunna bli bönhörda nu?

Anförande nr 69

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Miljömiljarden inrättades av Socialdemokraterna under deras tid. Vad man använde pengarna till kan jag inte ställas till ansvar för, eftersom jag inte hade något inflytande över det. Det hade Socialdemokraterna, Lilian Falkbäcks majoritet. Varför man inte satsade pengarna på just detta vet jag inte. Det var mycket prat om, så jag trodde nästan att det var genomfört, men det var det uppenbarligen inte.

Anförande nr 70

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Vi anslog pengar till rening av viken vid Fagersjön. Men det jag läser i tidningen om är att man har dragit tillbaka dessa pengar. Det var under denna period. Det är det jag undrar över. Det är med fasa man läser det. Denna vik växer igen helt och hållet annars.

Anförande nr 71

E r i k W a s s é n (fp): Herr ordförande! Jag skulle vilja säga att Stockholm Vatten har haft uppe den här frågan. Det är ett muddringsprojekt vid Fagersjövik. Det var uppe vid förra sammanträdet, och då bordlades ärendet. Det är inte en riktigt korrekt beskrivning att säga att pengarna har dragits tillbaka. Vi har stött på en rad

problem, både miljömässiga och också från myndighetshåll som inte lämnat de erforderliga tillstånden för muddringen.

Det Lilian Falkbäck pratar om är ett helt annat ställe i Magelungen är vad den här motionen handlar om och som ligger långt österut. Det här ligger långt västerut. Men jag tror att Lilian Falkbäck kommer att bli helt nöjd när Stockholm Vatten har behandlat det färdigt under våren.

Anförande nr 72

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Det ligger inte alls så långt borta. Du kanske inte har varit där.

Men jag är tacksam om det blir som du säger, att det här ärendet kommer att behandlas positivt. De här frågorna hör faktiskt ihop.

Anförande nr 73

E r i k W a s s é n (fp): Jag bor i alldeles närheten och jag brukar bada där. Jari Visshed pratade förut hur skönt att det var att hoppa i efter sin löparrunda.

Som sagt kommer vi att behandla frågan om bad vid Fagersjöviken i Stockholm Vatten framöver, men jag kan inte lova hur det kommer att sluta. Det beror inte på Stockholm Vatten utan på andra myndigheter.

§ 17 Motion om uppkallande av plats till minne av Albert Aronson

Namnsättning efter Albert Aronson
Albert Aronsons Torg (utl. 2008:141)

Anförande nr 74

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Det är klart att när man väntat sedan 2001 måste man ta någon minut i anspråk i talarstolen.

Jag ska börja med att säga – då behöver ingen från majoriteten gå upp – att vi hade fyra år på oss att skriva fram det här ärendet. Men det kom 2001, och då hade också majoriteten två år på sig, och två år har gått nu. Där står vi fyra-fyra, och då slipper vi den debatten.

Jag ska tacka för svaret, borgarrådet. Jag blir naturligtvis väldigt glad att det hänger samman med svaret från 2004, för Albert Aronson var en visionär. Han var en fantastisk visionär. Förutom Vällingby gjorde han planerna för Kista och Science Center när han var finansborgarråd. Han gjorde upp planerna att man kunde byta mark med näringslivet. Det visar väl i alla fall vad viktigt det är att ha rådighet över marken. Man bytte mark med näringslivet. Det är därför Kista ser ut som det gör i dag.

Jag är oerhört glad å Albert Aronsons vägnar att vi nu får en plats uppkallad efter honom uti i Vällingby.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 75

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Herr ordförande! Du behöver inte, Barry, vara totalt orolig, även om jag tänker så lite grus i maskineriet. Det var så att Albert Aronson förvisso var en stark person som kom att dominera Stockholm på oerhört många olika sätt. Alla sätt kanske inte var så trevliga, och då tänker jag på Klara-kvarteren och Tensta.

När jag läste ärendet tänkte jag att det kanske hade varit bättre med en plats i Tensta. Att Vällingby blev som det blev hade naturligtvis Svenska Bostäder väldigt viktig del i, men den person som verkligen såg till att Vällingby blev som det blev var Sven Markelius. Han lyckades med sin styrka att se till att de arkitekter som han tyckte var bra fick jobba i Vällingby och skapa den världsberömda förstaden, ABC-stad som du nämner.

Nu har jag sett på din karta att Albert Aronsons torg inte kommer att ligga centralt. Jag tänker inte så mer grus i maskineriet, men jag tänker trots allt säga att det hade varit väldigt trevligt om Sven Markelius hade fått ett minnesmärke eller en plats uppkallad efter sig i Vällingby.

Anförande nr 76

B a r r y A n d e r s s o n (s): Jo, det är alldeles riktigt som du säger att Markelius gjorde det från början. Men den som drev igenom det politiskt, som gjorde att det togs ett beslut här, det var Aronson. Det går att rita på papper, men du ska också få många att tycka som han. Det som gjorde Albert Aronson så stor var att han fick fullmäktige med sig på de visioner som Markelius hade. Det är alldeles riktigt.

Om man är mot Aronsons torg på grund av Klara kan jag säga att hos mig finns ingen romantik i smuts, mögel, gamla hus och tak som varken bär eller brister. Jag kan tala om en sak, och det är att det fanns ett kvarter som man sparade och som Familjebostäder rustade upp mellan Gamla Brogatan och Bryggargatan. Det var fantastiskt fint med kakelugnar och väl bevarade? Men i smutsen finns ingen romantik, inte hos mig i alla fall. Det tycker jag var en av hans styrkor att vara med och bygga om gamla Klara.

Anförande nr 77

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Jag ska inte bli långrandig, men det är lite intressant att Gösta Bohman, som nästa ärende handlar om, faktiskt var emot rivningen av gamla Klara. Det som var tragiskt med Klara var att en del som kom upp var trots allt ganska erbarmligt. Det hade varit trevligt om några av de vackra palats som fanns längs Regeringsgatan och en hel del andra byggnader hade fått stå kvar. Man hade kunnat riva en del, bygga nytt och låta pärlorna finnas kvar.

Anförande nr 78

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Den här debatten om något visar att vi inte har så många verktyg att uppmärksamma förtjänstfulla stockholmare. Vi har en medalj man kan få medan man lever. Man kan få en gata uppkallad efter sig när man har lämnat jordelivet. Det är möjligen lite tråkigt. Vi kanske skulle införa något annat system, att adla eller någonting annat.

Skämt åsido, men vi skulle behöva uppmärksamma flera förtjänstfulla stockholmare och få gator uppkallade efter dem. Jag vill i det här sammanhanget understryka att den person som vi nu diskuterar inte får en plats uppkallad efter sig i Vällingby på grund av rivningen av Klara. Han har gjort en hel del andra saker, och jag tänker inte ge mig in i en debatt om huruvida rivningen av Klara var förtjänstfull eller inte. Då kanske jag tar tillbaka mitt förslag till beslut.

Anförande nr 79

E i e H e r l i t z (mp): Jag hade inte med detta om gamla Klara i min motion. Men en representant för Miljöpartiet gick upp, och då måste jag ändå förklara min syn på Klara. Jag råkade jobba nere vid Klara på den tiden, och det var inte speciellt kul, det kan jag tala om. Det var därför att jag ville gå upp. Sedan tycker jag ändå att Aronson gjorde fel.

Anförande nr 80

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag har varit i ganska många debatter med Aronson under 60-talet. Jag var med i den så kallade stadsmiljögruppen, som slogs för att bevara mycket av den här bebyggelsen. Man lyckades rädda bland annat Mariaberget. Jag kommer ihåg att just Aronson i debatten var helt oförstående för att bevara gamla befintliga miljöer i Klara. Jag tycker att det är väldigt viktigt att se både det positiva och det negativa i det som sådana där gamla pampar har gjort. På den tiden var det väldigt få som var för att bevara Klara av de ledande politikerna. Men det var några som tog tillbaka det de hade sagt. Yngve Larsson var ett väldigt gott exempel när han vid 90 års ålder tyckte att det man hade gjort i city när man rivit ned Klara var fel.

§ 20 Motion om Nationalstadsparken – ta vara på Stockholms pärla (utl. 2008:155)

Anförande nr 81

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande! Jag hade med glädje diskuterat behovet hos fotgängare i hela Stockholm av bättre framkomlighet, som motionen om bredare trottoarer handlar om. Men jag är naturligtvis mycket glad att äntligen få debattera frågan om en av Stockholms absolut största turistattraktioner och ett av de viktigaste närområdena för många stockholmare och även Solnabor, och det är Nationalstadsparken. Det är en park, ett område och en fråga som det har varit fullständigt tyst om i den här salen under den här mandatperioden, trots att den har det här stora värdet.

Jag tycker och uttrycker i motionen väldigt tydligt att det finns väldigt mycket viktiga saker att politiskt ta ansvar för, för att den här parken ska blomma ut och kunna fylla den viktiga funktion som den har i staden. Det ges ett antal förslag på utvecklingsmöjligheter för parken, på skydd och utveckling av potentialen, till exempel ett nytt besökscentrum och ett utomhusmuseum i Haga.

Det finns flera idéer om att utnyttja potentialen av parken bättre. Det är i dag alldeles för dåligt känt för stockholmarna, både för dem som bor här och för dem som kommer hit, hur man kan nyttja parken. Det är ibland svårt att ta sig dit. Vi har ganska stora barriärer, särskilt från Östermalmshållet, när man ska dit över Lidingövägen och Roslagsvägen. Vi har på det sättet strukturella problem i staden som vi borde kunna ta bättre ansvar för och göra någonting åt. Gångbroar och ekopassager är någonting som borde ligga helt i linje med det.

Jag tycker att det är lite pinsamt. Parken är över tio gammal och är instiftad under en borgerlig regering. Det har många gånger höjts röster för att få det här, och så händer det absolut ingenting. Det pågår ett arbete sedan länge kring en fördjupad översiktsplan för Nationalstadsparken. Vad händer med den? Varför vill ni i den här majoriteten inte ta ett ordentligt grepp och ansvar för den här parken? Varför pratar man så lite om potentialen att utveckla sådana här områden?

Det är tyvärr så att svaret inte är särskilt fylligt från borgarrådet. Men jag tolkar det inte på något annat sätt än att den moderatledda majoriteten har en ovilja att ta ansvar för Nationalstadsparken och stå upp för den pärlan.

Man upprepar i sitt svar på ett märkligt sätt principmeningen, som vi har sett ett antal gånger, om varför man inte tycker om kultur- och naturreservat. Det är något slags principiell anledning, och jag vill fråga: På vilket sätt har Stockholms andra kulturparker som Grimsta, Nackareservatet och Flaten begränsat möjligheten för stockholmarna att njuta av de ängar, skogar och stränder som finns i dessa områden – i Nackareservatet, i Grimsta, i Flaten?

Du skriver att det har visat sig att det förbuskas och att det blir svårtillgängligt. Var då? Ge mig exempel! I Stockholm har vi de bäst utnyttjade natur- och kulturreservaten i hela det här landet. Stockholmarna har i undersökning efter undersökning sagt att de uppskattar dessa, utnyttjar dessa och vill utveckla dem mer. Det är det som länsstyrelsen och utredningarna pekar på. Men ni gör absolut ingenting, inte ens i

den park som kanske är vår största pärla, Nationalstadsparken. Den har ett alldeles särskilt skydd, men vi tycker att det borde kompletteras. Mindre områden som har höga natur- och kulturvärden borde få det mer reguljära skydd som kommunerna kan ge till natur- och kulturreservat, tillsammans med en utvecklingsplan för hur fler stockholmare ska kunna ta sig rent fysiskt dit men också känna till sin park och sitt närområde betydligt bättre.

Vi borde kunna ha en bättre diskussion här i salen om vad parken betyder för den delen av Stockholm när det gäller utvecklingen, inte se det som en förstorad Central Park. Det är ingen citypark. Den är en landskapspark, en nationalstadspark. Den har andra kvaliteter, och där måste gränzonerna få ett annat värde. Det är just sådana svåra avvägningar man sitter med i fråga både om Norra Stationsområdet och Norra Djurgårdsstaden. Varför tar ni inte den diskussionen på större allvar och utgår i planerna från de värden som är inskrivna i lagen om Nationalstadsparken?

Sammanfattningsvis är Miljöpartiet ganska bekymrat över den nuvarande majoritetens handfallenhet för att bevara och utveckla vår största pärla, Nationalstadsparken.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 82

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Herr ordförande, fullmäktige, borgarrådet Alvendal! Det här är en väldigt sympatisk motion som kommer nu när Nationalstadsparken har ett antal år på nacken. Det vore väldigt bra om det sker en utveckling av parken.

Åsa Romson har tagit upp många väldigt viktiga frågor, anser vi. Det som vi i vårt reservationsuttalande i kommunstyrelsen har emot det som Åsa Romson har tagit upp är förslaget om marklovsplikt vid trädfällning. Vi tycker att det kan komplicera med anledning av det svar som finns på frågan.

Vi vill avstyrka det förslag som finns från borgarrådet till beslut, därför att vi inte tycker att det är till fyllest. Det säger i princip ingenting med tanke på att det faktiskt i remissinstansernas svar påpekas att staden för närvarande håller på med den fördjupade översiktsplanen. Den berörs inte av borgarrådet. Och det tycker vi är så allvarligt att vi vill återremittera den här motionen därför att det finns delar som måste komma fram ytterligare innan man fattar ett beslut. Det kommer förmodligen att beröras i den fördjupade översiktsplanen.

Vi tycker att det, med hänsyn till att det finns så många ägare i området som är inblandade, borde vara ett fylligare svar på motionen. Det är en viktig motion. Den berör en väldigt viktig del av stadens områden.

Jag yrkar på återremiss och i övrigt bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 83

Å s a R o m s o n (mp): Jag vill verkligen betona varför jag lägger fram ett sådant här förslag. Det är ju inte jag som har kommit på att det kanske vore bra om vi hade

ett extra skydd för ekarna. Anledningen är att jag ser att utredningen pekar på det otroligt stora behovet av detta. Det är just ekarna som biologiska punkter som är det som kan hjälpa kommunikationen mellan norra och södra Djurgården i Nationalstadsparken. Vi vet att detta är ett jättekänsligt spridningsområde för de känsligaste och kanske mest skyddsvärda djuren i det här – skalbaggar, insekter och fjärilar. Det är detta som är de höga naturvärdena i parken.

Man har flera gånger från kontoren själv kommit fram till att det skulle behövas en plikt för att fälla träden. Jag tror inte att det skulle vara en så stor administrativ börda för exploateringskontoret. De har en betydligt större börda med de avtalsskrivningar vi har med diverse torp och annat på norra Djurgården än de har med några fastighetsägare i Hjorthagenområdet som skulle vilja fälla några ekar. Man måste ha kontroll över vilka träd det är som försvinner i området. Annars försvinner parkens karaktär.

Anförande nr 84

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Åsa! Jag kan i och för sig förstå och ta in det du säger. Men vår och min uppfattning är i alla fall att vi måste ha ett tillvägagångssätt när det gäller till exempel fällning av träd som behöver fällas därför att de är skadade eller sjuka på något sätt som inte drar i gång en så stor process som den som beskrivs i svaret. Jag utgår från att svaret från remissinstansen är rätt.

Anförande nr 85

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! När det gäller grönskan som präglar vår stad var jag redan inne på det i den förra motionen, som behandlade vattnet. Det är en av de bitar i vår stad som är unika. Det är naturligtvis någonting som vi ska vara stolta över.

Samtidigt behöver vi utveckla de delar som är våra grönområden och ta till vara på det unika i dem. I det här fallet handlar det om naturlandskap. Jag noterar att min företrädare specifikt också har nämnt de olika slott som finns i området. Det handlar även om olika typer av parkanläggningar. Men den utveckling som Stockholm står inför och som hela Nationalstadsparken står inför måste också ske i samklang med stadens behov av förändring och förnyelse.

I motionen står det att den har kommit till på grund av ett antal exploateringsprojekt som har varit aktuella under de senaste åren. Det är just därför som natur- och kulturresevat inte är lösningen för framtiden för Nationalstadsparken. Det kommer att försvåra och hindra den utveckling som nog de allra flesta stockholmare ändå ser framför sig som helt naturlig. Det går inte heller att jämföra Nationalstadsparken med till exempel Nackareservatet. De har helt olika funktioner. I Nackareservatet ryms inte ett av Sveriges största universitet. I Nackareservatet finns inte några museer och inte något Gröna Lund och Skansen som årligen tar emot miljontals besökare från alla olika länder. Det måste finnas en utvecklingspotential och en möjlighet för den typen av verksamhet att växa och anpassa sig till vår tid. Så blir det inte om man samtidigt säger att Nationalstadsparken nu ska ingå i ett natur- och kulturresevat. Vi vet vad det brukar innebära för möjligheten att utveckla och förädla de områden som vi har.

Vi står inför en jättestor satsning som universitetet vill göra i Albano. Det skulle vara omöjligt om vi samtidigt säger att Nationalstadsparken ska vara lika med ett natur- och kulturresevat. Det är därför, Åsa Romson, som vi inte kan bifalla din motion.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 86

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Kristina! Jag förstår ändå inte varför motionen inte kunde vänta ytterligare ett tag just med tanke på att staden arbetar med den fördjupade översiktsplanen. Varför måste motionen behandlas just nu, i dag, när översiktsplanen ändå är på väg fram? Det hade väl varit ganska bra att behandla dem tillsammans?

Anförande nr 87

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande och fullmäktige! Vi brukar bli beskyllda för att motioner inte behandlas i tid. Den här är ändå skriven 2005, så det var väl dags för kommunfullmäktige att behandla den nu, 2009.

Ytterligare ett argument är naturligtvis att oavsett vad som händer med översiktsplanen och planeringen därav ser vi inte att den bästa utvecklingen för Nationalstadsparken skulle vara att vi ytterligare försvårar utvecklingen genom att göra den till ett natur- och kulturresevat.

Anförande nr 88

Å s a R o m s o n (mp): Kristina Alvendal! Jag vet att du inte var borgarråd när jag lämnade in motionen. Men du är borgarråd nu när vi ska debattera den, så du borde åtminstone ha läst motionen. Det står inte alls att hela Nationalstadsparken ska ingå i ett natur- och kulturresevat. Det står att man kan använda skyddsmetoden natur- och kulturresevat för de delar som har de skyddsvärden som vi annars använder just kultur- och naturlandskap för. Vi menar inte att hela Skansen ska vara ett kulturskyddsnätverk.

Detta är till för att vi ska jobba med översiktsplanen som ska förhöja parkens värden, och inte på det sätt som vi har sett hittills i behandlingen av översiktsplanen – som en exploateringsplan. Jag ser tydligt i ditt svar att du ser på översiktsplanen för den vidare utvecklingen i Nationalstadsparken som en ökad exploatering och ingenting annat. Ett ökat skydd samtidigt som man möjligen skulle kunna se den ökade exploatering i vissa områden som ni vill ha hade åtminstone mildrat den totala effekten, som vi ser det.

Men ni har inte någon helhetssyn, och ni utgår inte från de värden som parkerna har instiftats för. Det tycker vi är oerhört beklagligt. Vi ser med fasa på vad som händer om utvecklingsplanen kommer fram.

Anförande nr 89

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Åsa Romson! Nationalstadsparken är väldig väl skyddad. Den har en speciell lagstiftning. Allting som sker inom Nationalstadsparkens gränser provas utifrån den lagstiftningen. Jag tycker inte att man kan säga att det inte är ett starkt skydd.

Anförande nr 90

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm har en fantastisk tillgång i Nationalstadsparken. Det är en pärla av enorma mått. Vi borde arbeta med att utveckla den vidare och förstärka det som är viktigt. Vi ser vissa problem. Motionen är bra. Vi säger att vi vill att de ovanstående principerna – de principer vi anförde i motionen – borde tas in i den strategiska och fördjupade översiktsplanen. Det som jag har sett hittills i den fördjupade översiktsplanen i stadsbyggnadsnämnden är tyvärr att det är en exploateringsplan där man delar in Nationalstadsparken i olika delar som man tror sig kunna exploatera i olika grad.

Lagstiftningen är stark. Lagskyddet är starkt för Nationalstadsparken – tack och lov! Lagstiftningen gäller *hela* parken. Man kan inte dela upp den i olika delar för att exploatera vissa mer. Det borde Kristina Alvendal vara medveten om. Tyvärr luckrar regeringen nu upp lagstiftningen för Nationalstadsparken med en ändring. Man tillåter vissa ingrepp. Jag hoppas verkligen att det skrivs in att det blir ekonomiskt kompensatoriska åtgärder i samband med att man gör ett intrång och lättar på lagskyddet för Nationalstadsparken. Det är väldigt oroande annars. Jag är orolig över att man luckrar upp lagstiftningen.

Catharina Tarras-Wahlberg! Vi hade ett ärende uppe i stadsbyggnadsnämnden där stadsbyggnadskontoret ville införa skydd och trädfällningslov för ett antal hotade ekar. De är nedsågade nu eftersom majoriteten här absolut inte ville skydda ett par stycken ekar som stod i den mest känsliga spridningszonen. Det sågade – ha ha! – den här borgerliga majoriteten helt. Därmed försvann också de här ekarna på privat mark, som alltså ligger i en väldigt känslig spridningszon. Det är ett mycket bra sätt att bevara spridningszonerna att skydda och sätta trädfällningslov på en del av ekarna.

Jag tycker att det egentligen inte borde vara några problem att gå med på våra förslag. Vi vet att vi har en enorm resurs i Nationalstadsparken. I översiktsplanen 1999 är det utpekade vilka områden som skulle kunna få ett ännu starkare skydd i form av natur- eller kulturresevat. Det handlar inte alls om hela området. Albanoområdet kan mycket väl till stor del utvecklas för institutionerna. Men då handlar det just om institutionerna, för tanken är inte att vi ska bygga bostäder i Nationalstadsparken. Det är inte syftet med parken, utan detta är enkom till för att institutionerna ska kunna utvecklas.

§ 22 Motion om användande av marknadskrafterna för en bättre miljö i stadens upphandling och valfrihetssystem (utl. 2008:99)

Anförande nr 91

P e r A n k e r s j ö (c): Herr ordförande, fullmäktige! Till att börja med vill jag tacka för svaret på min motion. Det finns en hel del där som jag sympatiserar med och som vi är överens om. Jag noterar även, vilket jag är en smula förbluffad över, att Vänsterpartiet och andra vill bifalla förslagen i min motion. Motionen är nämligen ingenting annat än en hyllning till marknadskrafterna och till de människor och familjer som utgör marknadskrafterna när de till exempel väljer skola eller förskola.

Jag tror på marknaden. Jag har en liberal grundsyn. Jag tror också att stockholmarna har bra värderingar när det gäller miljön. Det ser vi en rad tecken på här i Stockholm. Många stockholmare källsorterar, köper ekologisk mat eller kör miljöbil. Jag är också övertygad om att Stockholms familjer skulle värdesätta miljön när det gäller att utnyttja något av våra valfrihetssystem. För att kunna göra det måste stockholmarna ha tillgång till information. Jag talar inte om pekpinnar och tvång här, utan jag talar om att man exempelvis som förälder i Stockholm ska kunna reda ut vilka skolor som värdesätter miljöarbete, som på olika sätt bryr sig om miljön i sitt dagliga arbete och så vidare.

Jag tog upp årets skolvalsbroschyr och sökte på ordet miljö. Jag hittade tre skolor som tyckte att det var värt att nämna att de på olika sätt i sin verksamhet värnar miljön. Samtliga var för övrigt fristående skolor, apropå marknadskrafter och sådant. Samtidigt vet jag att det görs mycket bra i många skolor. Och det skulle definitivt göras ännu mer om skolorna skulle uppmanas att skriva om det till exempel i skollagsbroschyren.

Min motion handlar om att vi måste bli bättre på att informera om det här så att marknadskrafterna kan förbättras och användas. Så är det – marknadskrafterna kan användas till effektivisering, till förbättring av kvalitet och definitivt också till att förbättra både miljön och kunskapen om miljön.

Därmed, herr ordförande, yrkar jag bifall till det beslutsförslag som finns i det ersättaryttrande som jag lade fram i kommunstyrelsen. Där förtydligade jag också det som eventuellt kan uppfattas som otydligt i min motion.

Anförande nr 92

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och Per! Jag tror att du kan vara alldeles lugn. Vi har inte blivit marknadsliberaler i Vänsterpartiet, och vi är inte ett dugg mer positiva till avknoppningar, utmaningsrätt och alla andra tokigheter som staden hittar på.

Däremot är ju det som krävs i motionen att man ska ställa miljökrav vid upphandling, och det är någonting som vi har krävt många gånger. Vi vill att majoriteten ska ta det på allvar, och inte bara ha lösa rekommendationer. Det du

kräver är att när man förmedlar information ska det vara information om miljöprofil. Vårt förslag till beslut är att man ska ställa strängare krav på miljö vid upphandling. Vi yttrar oss inte om själva frågan om upphandling. Men när man nu har infört detta eländiga system ska man åtminstone se till att ställa rimliga krav på miljöprofil, på kollektivavtal och på andra saker i verksamheten. Det är ni medvetna om att vi har föreslagit många gånger. Det är alltså detta vi tillstyrker, och inte motionen i sin helhet. Om det har blivit något fel får vi kolla upp det. Vi vill alltså ha strängare miljökrav.

Anförande nr 93

P e r A n k e r s j ö (c): Jag tror att ni får ta och läsa lite noggrannare där på vänsterpartibänken, för det är faktiskt delvis bifall till min motion ni vill ha. Om man läser motionen ordentligt ser man att den är en hyllning till marknadskrafterna. Jag vet att det blev lite otydligt, och det får jag ta på mig. Jag var nog lite ovan att skriva motioner i fullmäktige. Rubriken är möjligen lite missvisande, men om man bemödar sig att läsa motionen ser man att den är ganska tydlig när det gäller att jag vill använda marknadskrafterna. Jag omfamnar valfrihetssystemen och tycker att de är perfekta redskap för att nå en bättre miljö. Det handlar mest om hur man ska använda och sprida informationen så att medborgarna vet hur man ska ta till sig den.

Anförande nr 94

A n n M a r i E n g e l (v): Per! Det är ingen överraskning att du omfamnar marknadskrafterna. Det är inte heller någon överraskning att vi inte gör det och att vi inte ser det som någon bra lösning för välfärdstjänsterna i Stockholm. Den diskussionen kan vi ta en annan gång.

Men de två saker som du föreslår i motionen är att man ska skärpa miljökraven vid upphandlingar och att alla nämnder ska få ett uppdrag. Det tycker vi är bra. Det finns också många andra krav vid upphandlingar som vi vill skärpa. Det är det som vi har tillstyrkt, och ingenting annat.

Anförande nr 95

Y i l d i z K a f k a s (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag har svårt att förena Per Ankersjös goda intentioner med den politiska majoritet vi har i Stockholm. Det är en majoritet som helt och hållet litar på marknadens omdöme och tror att marknaden ska erbjuda miljövänliga varor och tjänster bara av välvilja.

Efter miljörörelsens långa och mödosamma arbete har nu ordet miljö blivit ett säljargument i företagens annonser. Det hade tyvärr inte varit möjligt om det inte hade funnits tydliga miljökrav vid upphandlingar, som ställs främst av myndigheter. Jag har svårt att se ett avknoppat eller annat företag prioritera miljön om det inte är lönsamt. Därför är det viktigt att myndigheter tar det samhällsansvar som marknaden inte är tvungen att ta. Det gör man genom att ställa tydliga miljökrav vid upphandlingar.

Jag har också svårt att se hur nämndernas informationsansvar till allmänheten, som Per Ankersjö efterlyser, ska genomföras när kommunens verksamheter numera

antingen är centraliserade eller håller på att centraliseras. Kanske är inte centraliseringen i sig något viktigt program. Vi har tidigare haft en central upphandlingsorganisation som hette MFO och som fungerade jättebra. Det var under den tiden man startade miljöbilsprojektet i Stockholm – till dess att den tidigare borgerliga majoriteten avskaffade det. Jag förstår inte varför borgarna lade ned MFO om de ändå vill återgå till central upphandling.

Det största problemet är att servicenämnden, som upphandlar centralt, tills nyligen endast har bestått av fem tjänstemän som hanterade upphandlingarna utan politisk insyn. Nu har vi, tack vare ett miljöpartistiskt förslag som fick stöd av andra partier, ändrat på det så att det blir en politisk kontroll av stadens upphandlingar. Nu är det upp till oss här i kommunfullmäktige att genom en ändring i servicenämndens reglemente fylla den nya organisationen med innehåll och ge den tydliga direktiv där information till allmänheten och hänsyn till miljön får en prioriterad plats vid upphandlingar.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 96

Daniel Valiollahi (m): Herr ordförande! Miljö och valfrihet är två viktiga områden som stockholmarna förtjänar mycket på. De förtjänar på valfrihet och de ska ta hand om sin miljö. Det är därför viktigt att stockholmarna själva kan utnyttja systemet och göra sina aktiva val. På det sättet är motionen bra; den vill göra det lättare både när det gäller valfrihet och att vara miljömedveten.

Frågan är var stadens ansvar för det här går. Vad ska staden tvinga fram och vad kan medborgarna själva göra? Men jag tycker att det är en väldigt bra motion med en bra intention. Jag yrkar ändå på KS förslag att besvara motionen.

Anförande nr 97

Ann Mari Engel (v): Ditt inlägg pekar just på motsättningen i detta; man kan inte ha en total frihet där var och en ska bestämma allting själv när det gäller stora, svåra samhällsfrågor. Det krävs kollektiva gemensamma lösningar, och det krävs att man tar ett ansvar som politiker när det gäller miljöfrågor. Man kan inte lämna ifrån sig ansvaret för framtiden genom att säga att var och en får bestämma själv om man vill ta hänsyn till miljön. Man måste till exempel ställa vissa miljökrav på de verksamheter som staden bedriver och dem som staden betalar till. Detta visar just på det motsägelsefulla i det som Per har föreslagit. Man kan inte både lämna över verksamheten till andra och låta bli att ta ansvar.

Anförande nr 98

Daniel Valiollahi (m): Staden har ett gediget miljöarbete. Vi har ett miljöprogram, och vi har låtit miljöarbetet fortgå i hela stadens arbete. Vi tycker att staden har tagit sitt ansvar och hjälper till att göra miljön bättre här i Stockholm och i Sverige.

Om stockholmarna själva därutöver vill göra miljöval och välja en mer miljöinriktad verksamhet eller en skola som har miljöprofil är det väldigt bra. Det ska uppmuntras. Men det är helt fel att säga att vi i staden inte tar vårt ansvar. Vi på den här sidan har gjort mycket sedan 2006. Vi har gjort insatser som verkligen spelar roll, och det tycker jag att vi kan vara stolta över.

Anförande nr 99

P e r A n k e r s j ö (c): Jag vill tacka er som har varit uppe och diskuterat motionen för debatten. Jag förstod ganska kort efter det att jag hade skrivit motionen att den skulle trigga i gång diverse partier att marknadsföra sina egna lösningar och åsikter i ett brett spektrum när det gäller både upphandling, valfrihetssystem och allt möjligt. Det är också precis det som har hänt. Jag får ta på mig det. Jag har lärt mig nu att skriva motioner som är lite mer raka och tydliga.

Om man tittar på intentionerna i motionen och dessutom läser ersättaryttrandet till kommunstyrelsen är det ändå ganska klart vad jag är ute efter. Som jag påtalade tidigare handlar det om att medborgarna måste få bättre redskap att verkligen använda valfrihetssystemet för att förbättra miljön. Det handlar om information. All marknadsekonomi bygger på att de som finns på marknaden informerar om vad som finns och vad som finns att välja på. Där tror jag att vi allihop får fortsätta att arbeta.

Jag har märkt när jag har pratat med mina kamrater i nämnderna, där motionen har varit ute på remiss, att det fanns mer acceptans för motionen när folk förstod vad den egentligen handlade om. Vi får fortsätta att arbeta för detta. Jag tror att det är en framkomlig väg. Om valfrihetssystemen ska vinna ännu mer gehör och bli ännu mer omtänkta än de är redan i dag handlar det om att visa på att de faktiskt inte bara åstadkommer valfrihet och effektiviseringar i ekonomin utan att de också kan användas för en bättre miljö. Det behövs. Detta tänker jag fortsätta att arbeta med.

§ 23 Motion om ökat stöd till familjehem (utl. 2008:98)

Anförande nr 100

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Vi tackar för det skriftliga svaret. Vår motion utmynnar i att det i dag brister i utbildningsstödet till familjehemmen, bland annat när det gäller att familjehemmen ska kunna hantera samarbete med föräldrar som exempelvis lider av psykisk ohälsa eller har missbruksproblem. Svaret på motionen är att ärendet nu bereds på socialtjänstförvaltningen, och då kommer frågan om familjehem att beröras inom Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst, BUSS. Det har nu kommit en delrapport utifrån BUSS som ska redovisas i mars. I vår motion finns en hel del synpunkter värda att lyftas fram.

Det är en viktig och bra utredning, men dessa förbättringar och eftersatta behov kostar. Varifrån ska pengarna tas? Det pågår ju samtidigt en hårdbantning inom socialtjänstförvaltningen. 40 jobb riskerar att försvinna, och 30 miljoner kronor plus 20 därtill kanske måste sparas, enligt SKTF-tidningen nr 1 2009. Dessutom visar det sig att resursfördelningen under ett antal år inte har ökat i takt med personalkostnader och utomstående vårdgivares löner inom socialtjänstförvaltningen.

Jag vill göra några nedslag som knyter an både till motionen och till BUSS, vilket motionssvaret hänvisar till. Det handlar dels om stödet till familjehemmen i form av utbildning, dels om behovet av nyrekrytering av socialsekreterare enligt familjevårdsinspektören, om socialtjänstens kontakter med placerade barn men också om bristen på stöd till de biologiska föräldrarna. De här frågeställningarna lyfts upp i BUSS-uppdraget, och det är bra. Vad som däremot är mer vagt i BUSS-utredningen gäller kontakterna mellan socialtjänst, skola, fosterhem och fosterhemsplacerade barn.

Jag ska också säga något om utbildningen. Andelen familjehem som har grundutbildning ska uppgå till 100 procent, enligt BUSS. Men det är bara grundutbildning som det talas om, och ingen specifik utbildning, som vi tar upp. Stadsdelsförvaltningen har genom enkäter och vid intervjuer redovisat hur detta mål ska uppnås. Andelen familjehem med grundutbildning uppgår för närvarande till 10–40 procent. Det är lågt. En av orsakerna till den låga måluppfyllelsen anges bland annat vara att det är svårt att motivera släktingar och familj att delta. Detsamma gäller familjer som har varit uppdragsgivare under flera år. Ett annat skäl anses vara att ansvaret för familjehemsutbildningen fortfarande är otydligt.

BUSS tar också upp delrapporten när det gäller de två lagstadgade besöken per år hos placerade barn. Bristerna förklaras med att stadsdelsförvaltningen har haft en särskilt ansträngd personalsituation med oplanerad långtidsfrånvaro. Men det är oacceptabelt. Dessa barn ska inte drabbas av brist på personal. Det kanske rättas till nu, men det är dock en varningsklocka.

Det framgår också att stödet till de biologiska föräldrarna är eftersatt. Det måste förbättras. Under utvecklingsmetoder i BUSS-uppdraget står det att resurser, organisationer och metoder för stöd till föräldrar vilkas barn placerats saknas. Ansvaret åligger socialtjänsten. Det är bra att även föräldrarnas situation lyfts upp,

men det behövs dels ekonomiska resurser, dels en ny kultur i stadsdelarnas organisation. Inte minst vill jag säga detta mot bakgrund av att det nu talas om vårdnadsöverföring av placerade barn till fosterhemmet och på sikt kanske adoption.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 101

Stefan Nilsson (mp): Ordförande, fullmäktige! Det stressmoment som uppstod när vi började behandla motionen tycker jag var helt onödigt. Det hade lätt kunnat undvikas. Eivor, som har skrivit motionen tillsammans med mig, satt och åt middag i tron att de sociala frågorna, som Ulf Kristersson har, var bordlagda till klockan 20. Det var i alla fall vad som stod i det mejl vi fick oss utsänt under eftermiddagen. Hon fick nu snabbt bege sig in i salen i stället.

Jag tror att det är bra att vi i sådan här fall hädanefter, för att kunna ha framförhållning under mötena, håller på bordläggningstider under del av sammanträde.

Anförande nr 102

Karin Rågsjö (v): Ordförande, ledamöter! Den här frågan är en fråga som vi alla blir berörda av. De barn och ungdomar som blir placerade i fosterhem kommer ofta från trasiga miljöer. De blir upptäckta alldeles för sent. Prognosen för dem är ganska dyster när man läser de forskningsrapporter som finns på området. Därför tycker vi att motionen är väldigt bra och att den borde bifallas.

Vad som behövs är att utbilda fosterhemmen, att hitta en bättre rekryteringsmöjlighet och att ge dem bättre förutsättningar – allt för att de barn och ungdomar som placeras i fosterhem ska komma därifrån med bättre möjligheter att ta sig fram i livet. Så är det verkligen inte nu. Situationen för utsatta barn i staden är tyvärr ganska allvarlig. Det ser man om man läser de rapporter som trillar in lite då och då. Socialjouren rapporterar en markant ökning av antalet barnärenden under föregående år. Vi kommer att återkomma till detta. Alla andra siffror pekar tyvärr inte heller i barnens riktning. Det är mot den bakgrunden vi vill bifalla motionen. Det här är en fråga som samtliga politiska partier borde kunna ställa sig bakom.

Ulf Kristersson har i olika sammanhang sagt att barn ska prioriteras. Han säger uttryckligen så här: Staden ska prioritera arbetet med utsatta barn och ungdomar inom fler familjehem. Stödet till barn som utsatts eller riskerar att utsättas för brott eller övergrepp ska öka. Tidiga och tydliga insatser för unga brottslingar ska prioriteras. Så säger du alltså, Ulf Kristersson. Vi vill se lite resultat också.

Bifall till motionen!

Anförande nr 103

Jackie Nylander (v): Ordförande och fullmäktige! Jag hade inte tänkt gå upp i den här frågan. Men jag är tvungen eftersom jag har rätt mycket erfarenhet av fosterbarn själv. Jag har själv varit fosterhemsplacerad. Det handlar också om mina

barnbarn, min mormor och min mamma. Det är fem generationers erfarenhet av ämnet. Jag tror därför att jag har lite grann att tillföra.

Barn är inga krukväxter. De har massor med rötter. När man placerar barn i de nya platserna i fosterhemmen på grund av olika saker har de faktiskt kusiner, morbröder, fastrar och liknande. De finns, men de får inte följa med som jag upplever det. Fosterhemmen har inte utbildning för det, och de vet inte hur de ska handskas med de här frågorna. De tycker att det är jättejobbigt att det helt plötsligt dyker upp en mormor eller en kusin. Det är inte vad de har räknat med.

Här har vi jättemycket jobb att göra. Släktingarna och rötterna är viktiga för barnen när de ska återanpassas och komma i gång. De är en trygghet för dem. Men barnen får oftast bryta totalt. De får helt plötsligt en ny mormor, en ny farmor och nya syskon. Det kan bara inte vara rätt! De anhöriga har inte gjort någonting för att barnen ska bli av med sina släktingar. Det här är fruktansvärt, och här måste vi ta och skärpa till oss lite.

Anförande nr 104

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Först och främst vill jag säga att jag känner stor sympati med Eivor Karlssons situation – att komma inspringande här. Jag är närvarande; det vill jag dock understryka för presidiet. Jag hade tackat ja till ett tjänsteuppdrag långt innan detta extra fullmäktigemöte över huvud taget lades in. Jag bad därför att få två timmars respit. Jag gjorde det hela så kort jag kunde, och kom tillbaka 30 minuter före utsatt tid. Jag beklagar om det vållade några problem – det var inte min avsikt.

Som ni som har jobbat länge med den här frågan vet delar jag helt andemeningen i den kritik som både Eivor och Jackie och många andra framför. Det är just därför vi har startat den rätt omfattande analysen – den största enskilda genomlysningen av Stockholms samlade barn- och ungdomsvård över huvud taget i modern tid, skulle jag vilja säga. Vi gör det inte för att vi själva har kommit på någonting unikt. Allting tyder på att barn- och ungdomsvården i Sverige nationellt sett lider av väsentliga problem. Det handlar inte bara om i sammanhanget enkla saker som pengar eller handgrepp. Det handlar om en fundamental brist på kunskap om vilka resultat som leder framåt för de enskilda barnen. Det här är ganska väl belagt, men vi har inte gjort vår hemläxa här i Stockholm och därför genomför vi nu det här.

Eivor säger att det är intressant att vi anser motionen besvarad med anledning av det jobb som nu pågår. Jag vill bara nämna några saker i detta som jag tycker ger oss goda skäl att säga att det finns anledning för många stadsdelar i Stockholm och för många kommuner i Sverige att vara ganska varsamma med alltför många heldygnsplaceringar. För er som inte är i branschen kan jag berätta att heldygnsplaceringar handlar om att placera barn i fosterfamilj, som kallas för familjehem, eller på institution. Resultaten är nämligen ofta förskräckande dåliga. Man hamnar i kontrafaktiska problem. Man vet ju inte vad som hade hänt om man inte hade placerat barnen. Men det är en stark drivkraft för många socialsekreterare och socialnämnder i riket för att försöka pröva andra lösningar i stället.

Många av lösningarna är dock inte evidensbaserade. Man vet för lite om vilka preventiva tidiga insatser i en familjs liv som har god chans att ersätta senare, mycket mer grava ingrepp. Det är det ena problemet. Det andra problem som inträffar är förstås att när man misslyckas med tidiga insatser eller med lösningar med familjen i hemmet får man en fosterhemsplacering flera år senare. Där befinner vi oss i dag. Två tredjedelar av Stockholms nyplacerade i familjehem är tonåringar. Det är en helt annan världsbild än i den gamla fosterhemsplaceringsdiskussion vi hade. Då handlade det om mycket små barn till väldigt unga föräldrar. Om vi ska generalisera i dag handlar det om tonårsbarn till mycket fullvuxna föräldrar, som far så illa att vi fattar beslut om placeringar. Det är en helt annan situation just nu.

Jackie, och jag tror även Eivor, tar också upp det unika problem som handlar om permanenta vårdnadsförflyttningar – mycket långvariga placeringar där stödet till fosterfamiljerna i deras relation med de biologiska föräldrarna måste bli väsentligt mycket bättre. Allt detta är en del av den analys vi gör just nu.

Anförande nr 105

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag instämmer i vad Jackie Nylander säger om släktens och de närståendes viktiga position för barn som blir omhändertagna.

Jag återkommer till det här med utbildning av fosterhemsföräldrar. När en stadsdelsförvaltning står inför en placering anmäls behovet till socialtjänstförvaltningens familjehemskonsulter, som har i uppdrag att lämna förslag på flera – helst grundutbildade och väl förberedda – familjer som är intresserade av att ta emot ett barn. Så står det i BUSS delrapport. Av detta kan man dra slutsatsen att socialtjänsten ibland först placerar ett barn och sedan ger fosterhemsföräldrarna en grundutbildning. Det är en något omvänd ordning.

Under rubriken utvecklingsområden står det bland annat att nya metoder för utredning av familjehem behöver utvecklas. Socialtjänstnämndens resurser för rekrytering och utbildning motsvarar inte stadens behov. Samtidigt är det naturligtvis bra att detta upptäcks och blir genomlyst i den BUSS-utredning som nu pågår.

Familjehem är en bristvara. Det gäller inte minst vid placering av tonåringar och utagerande barn. Men det gäller också barn med särskilda behov och annan etnisk bakgrund. Det finns ingen bank med familjehem att välja mellan. Därmed blir det svårt att matcha barn och fosterföräldrar så att de passar ihop. En god matchning och ett gott samarbete är A och O. Det handlar om personkemi som överallt i samhället. För att uppnå ett gott resultat av en placering behöver familjehemmens villkor, stöd, ekonomiska situation, utbildning och förutsättningar ses över.

Socialborgarrådet Kristersson skriver under ”mina synpunkter” i ärendet på s. 55 att det oftast inte går så bra ”för samhällets barn”. Det stämmer. Socialstyrelsen gav 2006 ut en rapport med namnet *Social rapport 2006*. Där framkom att barn och ungdomar som placeras i familjehems- eller institutionsvård verkar ha särskilt stor brist på gynnsam utveckling i framtiden. Det står att för ett barn med en ensamstående mamma med långvarigt socialbidragsberoende är risken att bli omhändertagen innan dess att barnet har fyllt sju år 1 på 7. Om det finns två föräldrar och om

mamman har akademisk bakgrund är risken 1 på 2 000. Av detta kan vi dra slutsatsen att det är viktigt att stödja utsatta familjer så tidigt som möjligt.

Anförande nr 106

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ska inte förlänga en debatt som egentligen inte är en debatt, för vi tycker ganska lika i detta. Jag vill bara understryka en sak. Vi har i grova drag ungefär 800 placerade barn i Stockholm. Av alla de barn som lämnade sin placering under 2007 avslutade 75 procent sin fosterhemsplacering av, som det heter, annan anledning än att själva målet med placeringen var uppnått. Orsaken var alltså en annan än att det som grundlade placeringen hade upphört. I klartext betyder det att de flesta lämnade fosterhemmen därför att de blev myndiga. De fyllde 18 och flyttade därifrån. Ingenting talar för att den problembild som fanns före 18-årsdagen försvinner i och med myndighetsdagen.

När det gäller utbildning vågar jag nog föregripa själva utredningen i två saker. Det ena är utbildningen av fosterhemmen eller familjehemmen. Jag tror att det är helt fundamentalt. Vi kan inte ha en stor andel familjehem som blir familjehem enbart därför att de i släktens namn upplever så stort ansvar för släktingars barn att de utan någon utbildning eller kunskap i ämnet tar sig an denna uppgift. Jag tror att det måste vara ett absolut nödvändigt krav att man har en grundläggande utbildning för att över huvud taget vara fosterfamilj.

Det andra är kanske för vår egen organisation det mer utmanande problemet. Det handlar om utbildningen av våra egna medarbetare. Jag tror att kraven på specialisering av olika medarbetarfunktioner kommer att öka rejält. Alla stadsdelar har dessbättre inte samtliga problem, och framför allt inte de allra grövsta problemen, varje år. Av samma skäl som vi vill opereras av riktigt kvalificerade kirurger när vi har unika sjukdomar tycker jag inte att barn i första hand ska behandlas av och bedömas av människor som gör detta alltför sällan. Detta skapar en betydande utmaning i en organisation som Stockholms stads, med 14 stadsdelar. Men jag tror att det är en fullt möjlig sak att lösa.

§ 24 Motion om "Rättvisemärkning" av krogar som inte diskriminerar (utl. 2008:145)

Anförande nr 107

Jackie Nylander (v): Ordförande och fullmäktige! Det handlar om rättvisemärkta krogar. Jag tycker nog att det är lite av en skam att vi har en sådan diskriminering som vi har här i Stockholm. Det är väl ingen som ser ut som en fågelholk för det; alla vet att det förekommer diskriminering. Det är inget nytt.

Det som är det verkliga problemet är att man inte gör någonting åt det. Man har inte gjort det tidigare heller. Man har släppt det här fritt så att krognäringen ska få klara det själv. Men det har visat sig i alla år att den inte klarar det. Det har inte fungerat. Vi har bland annat sett det i de filmer som de unga studenterna gjorde. Det är gästlistor och allt möjligt som förekommer. Det handlar om handikappade och alla möjliga varianter.

Därför vill vi ha en rättvisemärkning. Så fort en krog är handikappsvänlig är den väldigt snabb med att sätta upp en liten dekal med en rullstol eller skriva i vitboken att den är handikappsvänlig. Jag tror nog att det skulle kunna bli likadant för en rättvisemärkt krog. Det skulle kunna bli ett bra sätt. Folk skulle kunna känna sig trygga när de går dit. Då kanske krogarna också skulle bli beredda att underkasta sig en viss kontroll över diskrimineringslagen som skulle kunna komma.

Jag har under alla de år jag har suttit i tillståndsenheten, bland annat som ordförande, aldrig någonsin varit med om att en krog har förlorat tillståndet på grund av diskriminering. Det är rätt märkligt, för det handlar ändå om 1 800 krogar och vi vet att massor med människor blir diskriminerade och inte kommer in på krogen. Men inte en enda krog har alltså förlorat tillståndet under alla år. De krogar som har varit uppe i de här ärendena har köpt sig fria med en förlikning med dem som har blivit diskriminerade. I regel har det varit zigeniska kvinnor med folkdräkt och liknande som inte har kommit in.

Det här måste vi göra någonting åt, och det är vi politiker som måste göra det. Det är vår skyldighet. Jag tycker att vi skulle kunna ha en bred sammankomst om det här, ta upp alkohollinjerna och rikta in oss på detta. Det handlar faktiskt om våra turister. Till och med de blir nobbade att komma in på krogen. Är inte det hemskt? Tänk er att åka i väg någonstans på semester och inte komma in på krogen! Folk står i kö i kanske en halvtimme. När det sedan är deras tur drar krogen fram en lapp och säger: Du står inte på gästlistan! Kan man inte sätta upp en skylt tidigare där det står att det är gästlista som gäller i kväll? Folk ska väl inte behöva stå i kö i en halvtimme för att sedan komma fram och få höra att de inte kommer in.

Anförande nr 108

Borgarrådet Samuelsson (kd): Jackie! Jag blir lite förvånad över det du står och säger nu. Du säger att det inte händer någonting när det gäller diskrimineringen. Det intressanta är att ni i motionen räknar upp allt som ni har gjort för att minska diskrimineringen. Ni har infört en antidiskrimineringsklausul. Ni har infört nya riktlinjer för serveringstillstånd. Ni har infört riktlinjer och regler om att stadens

nämnder och bolag inte ska anlita restauranger som främjar köp av sexuella tjänster, förmedlar pornografi och så vidare.

Allt det här gjordes alltså under förra mandatperioden. Och nu står du här och anklagar oss för att vi inte gör någonting. Varför har det inte fått genomslag?

Anförande nr 109

J a c k i e N y l a n d e r (v): Du var väl också nöjd med att vi inte anlitar hotell som förmedlar sexuella tjänster och liknande. Men detta är inte klart på långa vägar än. Vi har genomfört vissa delar. Men det har funnits ett motstånd; det har inte varit lätt. Till och med nu slår ni er för bröstet.

Jag tycker att det är skamligt av dig, Ewa Samuelsson, att ställa dig upp och förlöjliga det vi har gjort. Jag tycker att du i stället ska gratulera oss för att vi har kommit så här långt. Backa upp oss i stället! Du har ju hand om åldringar. Till och med åldringar blir nekade. Jag tycker att du ska vara rädd om dina pensionärer och se till att de får komma ut och ta en öl ibland och läska näbben, de också.

Anförande nr 110

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande och fullmäktige! Jag vet inte riktigt var jag ska börja efter det här inlägget. Jag kom till Sverige 1976. När jag gick till krogen var det två saker som antogs: Jag är packad och jag har kniv. Det var det som var den allmänna uppfattningen av den finska gruppen. Sedan har det kommit andra grupper som man kan trycka ned, så nuförtiden är det inte längre lika naturligt att anta att jag har en kniv under kjolen, i stövelskaftet eller var man nu kan ha den.

Krogdiskriminering är fortfarande ett faktum. Vi vågade gå längre under förra mandatperioden med vår diskrimineringsklausul. Men ni har försämrat den under den här mandatperioden. Det har skett en ändring.

Jackie har rätt i mycket av det han säger, så jag behöver inte upprepa det. Däremot har jag hittat någonting annat som gör mig så oerhört ledsen när det gäller den här majoriteten. Jag tycker att Ulf Kristerzon och den nya ordföranden i integrationsberedningen ska lyssna noga nu. Jag ser här att motionen remitterades till integrationsberedningen och att den inte har svarat. Jag lovar att integrationsberedningen inte har sett motionen över huvud taget. När den skrevs jagade vi integrationsberedningen via massmedierna, för annars fick vi inte någon kallelse till möten. Nu verkar det vara samma sak återigen.

När det gäller den här typen av motioner som handlar om diskriminering av olika grupper vädjar jag till majoriteten: Låt oss i integrationsberedningen göra det som är vårt uppdrag, nämligen att bereda de här ärendena till kommunstyrelsen! Vi är faktiskt utsedda och arvoderade av denna stad från alla partier för att göra det.

Vi yrkar bifall i motionen till kommunstyrelsens förslag till beslut, men jag vill göra detta medskick till er i majoriteten.

Anförande nr 111

A r i a n e B u c q u e t (m): Ordförande, fullmäktige! Ann-Margarethe Livh och Jackie Nylander vill ha en rättvis huvudstad utan diskriminering, där alla människor respekteras utifrån sitt människovärde. Det vill jag också. Diskriminering på grund av kön, etnicitet, könsuttryck, ålder, funktionshinder, religionstillhörighet eller politisk åskådning ska inte förekomma, självfallet inte heller på stadens restauranger. Ingen ska behöva utsättas för den kränkning det innebär att utan sakliga skäl bli avvisad vid ett restaurangbesök.

Men jag håller med Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare om att tanken att genom en rättvisemärkning märka ut krogar som visar att de inte diskriminerar präglas av en cynism och en anmärkningsvärt negativ syn på restaurangbranschen. Den rimliga utgångspunkten som de uttrycker det är i stället att krogar liksom andra näringsidkare lever efter gällande regelverk.

Det Stockholm som jag lever i och som jag vill verka i är en stad som utgår från att varje invånare ska ha ett avgörande inflytande över sin vardag och att makten alltid ska utgå från dem själva. Jag anser vidare att det ska vara enkelt att vara näringsidkare eller krogägare i Stockholm. Det förslag som tas upp i motionen ökar kostnaderna och byråkratin för krogägare. Målsättningen bör i stället vara att minska krånglet för dessa näringsidkare som ofta redan har alltför stora bördor.

Det ska vara lätt att leva och bo i Stockholm, och det ska självklart vara lätt att vara krogägare i Stockholm. Jag skulle vilja avsluta med en liten vers.

De som blir utestängda från krogarna bör väl ta krögarna i kragarna och kräva att alla krogar, där det finns många upprymda inrymda, blir utrymda.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 112

Å s a R o m s o n (mp): Det var en väldigt vacker vers, men jag blir förstummad. Menar du verkligen att det är krogbesökarna som ska agera själva? Är det det som i Moderaternas Stockholm ska stoppa den pågående krogdiskrimineringen på Stockholms restauranger? Om det verkligen är Moderaternas mening blir jag ganska chockad.

Anförande nr 113

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Ordförande, ledamöter! Diskriminering är inte tillåtet enligt svensk lag. Det gäller också diskriminering på restaurang och på krog. En given utgångspunkt när vi diskuterar de här frågorna måste ändå vara att alla i branschen ska följa den lagstiftning vi har. Precis som Ariane sade är det cyniskt att tycka att man ska gynna dem som möjligen följer lagen. Självklart måste man följa lagen! Nu vet vi att det inte alltid är så, men utgångspunkten i våra krav måste ändå vara att det ska vara så.

Under 2007 antog staden nya riktlinjer för serveringstillstånd. I och med dessa nya riktlinjer ges mycket större och förbättrade möjligheter att arbeta mot diskriminering.

När någon beviljas tillstånd för alkoholservering framgår det tydligt att lagen om diskriminering måste följas. Om man inte gör det och blir dömd för att inte ha gjort det betyder det att vi kan dra in serveringstillståndet.

Tillståndsutskottet har fått den här möjligheten att meddela villkor för serveringstillstånd. Det skulle till exempel kunna vara så att man kräver att det ska finnas tydliga skyltar för vilka regler som gäller på krogen. Det kan handla om åldersgräns, men det kan också handla om något annat.

I den utbildning som vi så ofta kräver, den som kallas STAD-utbildning, ingår också utbildning om lagstiftningen mot diskriminering vid sidan av den vanliga utbildningen som handlar om en ansvarsfull alkoholservering. Redskapen finns alltså redan, och dessutom är det både möjligt och önskvärt för restaurangbranschen själv att utveckla system för att motverka diskriminering. Det borde ligga och ligger i krögarnas intresse att göra detta. Det ger nämligen en konkurrensfördel om man är tydlig och visar vilka regler som gäller. Vi vet att legitimiteten blir större om det är branschen och krögarna själva som har varit med och utvecklat dessa system.

Ett exempel är faktiskt det riktigt bra program mot diskriminering som SHR har tagit fram. Det här arbetet pågår. Lagstiftningen finns. Vi har våra redskap i de nya riktlinjerna. Det finns i STAD-utbildningen, det finns i kopplingen till serveringstillståndet, och branschen arbetar med frågan.

Med det tycker jag att vi har gjort det vi kan göra så här långt, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 114

J a c k i e N y l a n d e r (v): Man blir chockad när man hör dig. De verktyg som du pratar om används ju inte. De har aldrig använts och kommer inte att användas, för det går inte. Jag menar, här har vi precis fått ordning vad gäller kassorna. Det hade vi ordnat med. Vi har fått utbildning, servat det, kollat det. I dag är det mycket få fel.

Vi har även gett utbildning och forskat och kollat när det gäller ungdomar och överservering. Det är också skött. Varför inte ta tag i diskrimineringen? På åtta år inte ett enda fall, och vi har en miljon invandrare i landet. Och du säger att verktygen finns. Välkommen till verkligheten!

Anförande nr 115

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande! Det ska vara lätt att leva i Stockholm, sade en föregående talare. Men det är det ju inte för stora grupper. Det är det som är problemet. Det är därför jag tycker att det är vår skyldighet som politiker att inte lämna något medel oprövat mot rasismen och diskrimineringen. Vi har läst i tidningarna alla de fasansfulla saker till exempel från Skåne när det gäller den dolda rasismen som ibland dyker upp även hos våra myndigheter. Rasismen och diskrimineringen finns på alla håll i samhället.

Vi håller fullständigt med om att man måste ha alla tänkbara tuffa åtgärder för att stoppa rasismen. Tuffa antidiskrimineringsklausuler, som ni tyvärr försämrade, Sprint-program för att anställningsförfarandet ska gå rätt till, skarpa villkor för serveringstillstånd, jämställdhets- och mångfaldsplaner – alla åtgärder är nödvändiga, men det räcker inte. Vi måste göra mer.

Det här med att rättvisemärka krogar som både RFSL och kommunstyrelsens handikappråd tyckte var väldigt positivt är en åtgärd i positiv riktning. Man kan påverka attityden hos dem som driver krogverksamheten men även hos allmänheten. RFSL, om ni läser deras remissvar, tycker de att det till och med kan vara mer positivt än tuffa polisiära åtgärder.

I något av era svar anförs också att det kanske inte är stadens ansvar. Men vi har faktiskt S:t Julianpriset där vi belönar hotell och liknande som är tillgängliga, så varför skulle vi inte kunna ta initiativ till att rättvisemärka krogar? Det är bra reklam för de krogar som bli rättvisemärkta, och det är bra reklam för Stockholm. Det kommer att öka Stockholms anseende internationellt och nationellt och skulle till och med kunna bidra till att vi kommer ett litet myrsteg närmare målet att Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad 2010.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 116

J a c k i e N y l a n d e r (v): Med tanke på att vi ska försöka bli den tillgängligaste staden i Europa 2010 kanske vi i stället ska ta och diskutera hur vi ska hjälpa de här krögarna. Alla restauranger kan inte bli handikappvänliga, det förstår vi ju. För en del i Gamla stan är det väldigt svårt att få ordning på det. Men det finns faktiskt krogar som kan bli det.

Jag tycker faktiskt att staden ska ge vissa restauranger hjälp till ombyggnation och hjälpa dem att bli handikappvänliga, öppna upp så att det går att komma in med rullstolar och liknande. Det gäller till exempel toaletter. En liten krog har inte råd att bygga om. Det kostar enorma pengar. Men staden kanske kan hjälpa till och ge dem subventioner till det. Ni måste ta det här på allvar. Det handlar inte bara om invandrare, utan det handlar även om handikappade människor som inte kommer fram. Herregud alltså! Skärp er!

Anförande nr 117

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Jackie, jag delar din uppfattning om att det här är en jätteviktig fråga. Det tycker vi alla. Men jag har en fråga och är jättenyfiken: Du var i fyra år ordförande i tillståndsutskottet. Hur kommer det sig att ni inte har gjort någonting? Kan du svara på det?

Anförande nr 118

J a c k i e N y l a n d e r (v): Vi jobbade ju med de här frågorna. Du hörde vad Ewa Samuelsson sade. Vi slet häcken av oss för det, men ni var liksom bara nada, nada, nada.

Vi slet. Vi har fått ordning på vissa bitar. Vi gjorde jättemycket. Ewa sade ju själv det. Kom igen, försök att göra lika mycket som ni gjorde så är ni välkomna! Kom igen på båten!

Anförande nr 119

S t e f a n N i l s s o n (mp): Fullmäktige, åhörare! Som har berörts av flera här är Stockholms krogliv ofta en mycket diskriminerande miljö. I synnerhet funktionshinder och etnicitet, det vill säga en persons hårfärg eller hudfärg, har ofta avgörande betydelse för om man får komma in eller om man blir nekad i dörren. Eftersom diskriminering i krogvärlden är så vanlig finner många sig i att bli avvisade helg efter helg.

Jag tycker att det är tråkigt att Moderaterna och Folkpartiet har en så undanlidande attityd i den här frågan. Det låter faktiskt inte som att ni tycker att någonting behöver göras för att åtgärda det här problemet. Det program vi antog här i våras om riktlinjer när det gäller tillstånd att servera alkohol räcker helt enkelt inte. Det finns nästan ingenting alls i dessa riktlinjer som handlar om hur man ska förebygga och förhindra diskriminering på krogen.

Vi anser att det behövs ett program som omfattar alla krogar för att motverka det här, och det allra effektivaste sättet att få krögare att inte diskriminera är kunskapen om att man kan förlora sitt tillstånd om man diskriminerar. Att det kan få konsekvenser ska stå i tillståndet redan när man får det. Krogar som fälls i diskrimineringsmål ska förlora tillståndet. Det kan handla om olaga diskriminering, alltså brottet diskriminering, eller att restaurangen blir stämd och fälld. Men vi tror också att man för att kunna följa upp krogarnas arbete behöver använda anonyma tester för att kunna upptäcka eventuell diskriminering och inleda en dialog med restaurangen.

Vi tror också att en synlig räknare i dörren så att man kan se hur många gäster som finns i lokalen skulle vara effektivt. Då kan en vakt inte säga att det är fullt när det inte är det. Naturligtvis får heller ingen bli nekad med hänvisning till klädkoder eller gästlistor som inte finns i verkligheten.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut!

Anförande nr 120

A b i t D u n d a r (fp): Folkpartiet nämndes, därför blir jag lite fundersam. Det framställs här som att ni har gjort ett fantastiskt jobb och att vi kommer och raserar alltihopa. Men det stämmer inte. Ni snackar för mycket. Det finns siffror, och ni kan aldrig bevisa att det är mindre anmälningsärenden eller diskriminering under vår mandatperiod. Vi menar att utifrån lagstiftningen, när man får tillstånd, får man det utifrån alkohollagstiftningen, utifrån miljö, utifrån brand och så vidare. Det är ett par olika konkreta punkter man blir beviljad tillstånd utifrån.

Ni är ute och cyklar. Det håller inte i lagstiftningen. Jag har själv jobbat som kroginspektör till och med. Jag håller med om att det är ett jättesvårt problem som vi ska ta på stort allvar. Alla partier måste hjälpas åt och ta upp de frågorna på dagordningen, men jag tycker tyvärr att er ton blir för skrytsam i förhållande till vad

ni själva har åstadkommit. Jag måste säga det. Ni kan inte påvisa några konkreta exempel att det under er mandatperiod i socialtjänstnämnden har minskat, tyvärr.

Anförande nr 121

Stefan Nilsson (mp): Abit Dundar! Jag tycker att ditt inlägg är ett utmärkt exempel på det jag sade i mitt anförande: att ni inte tycker att det här är ett allvarligt problem. Det här var ju bara en massa ord om hur svårt och besvärligt det är att jobba med krogdiskriminering. Men det tror inte vi.

Anförande nr 122

Birgit Marklund Beijer (s): Kroglivet i Stockholm är en viktig del i stadsbilden, men icke desto mindre förekommer diskriminering i krogbranschen. Som många har antytt är det här en jätte viktig fråga, och vi bedrev ett mycket aktivt diskrimineringsarbete under den förra mandatperioden. Vi skärpte kraven när det gäller alkoholtillstånd och så vidare. Marie Schött poängterade hur viktig STAD-utbildningen var, och det är den. Det är en väldigt väl ansedd utbildning, och man har tagit efter den i många andra städer. Hon nämnde också att man tar upp diskrimineringslagarna, men det jag undrar över är om man i utbildningen också tar upp värdegrunden, det vill säga utbildning i värdegrund? Det visar sig ju att det är det som behövs för att man ska kunna tillämpa lagstiftningen.

Jag tror att STAD-utbildningen är två dagar. Jag undrar vad man får när det gäller utbildning i värdegrunden, för det är den som stadfäster utvecklingen av det här arbetet.

Anförande nr 123

Jackie Nylander (v): Abit! Kom inte med några cafétrix nu, va! Det här handlar inte om vem av oss som har gjort mest eller mindre eller si eller så. Det här handlar om att vi har ett problem som rör oss allihop, och det här måste du börja ta på allvar. Hur många av er är så ärliga att ni kan sträcka upp en hand om ni har blivit nobbade på krogen? Jag har blivit det. Är det någon mer, eller är jag ensam om det i den här lokalen? Det vore rätt unikt. Nej, titta, där har vi några stycken. Bra!

Men hur känns det då, när man går hem och har blivit nobbad? Är det så jävla skönt? Man är ju kränkt i flera veckor efteråt. Det är inte meningen att man som invandrare ska behöva ta med sig en lintott för att komma in, eller hur? Men det är vissa som får göra så, och det är skamligt! När sedan lintotten har följt med några gånger, då kan de börja gå dit själva för då börjar de bli igenkända. Då är de inte så farliga.

Det gäller att stämma i bäcken. Tack!

Anförande nr 124

Abit Dundar (fp): Jackie! Du behöver inte undervisa mig om hur det känns att vara invandrare och inte komma in på krogen. Jag tycker inte att det är trovärdigt. När jag var ung och aktiv i Stockholms nöjesliv gjorde jag själv ett par anmälningar.

Dessutom har jag jobbat som kroginspektör. Jag vet precis vad det handlar om och vad problematiken innebär. Det är ingen här som förminskar problemet.

Men jag menar att ni inte är seriösa, ursäkta uttrycket. Ni har inte gjort någonting under de fyra år som jag satt i socialtjänstnämnden och du var ordförande. Ni kan inte ge några exempel. Det var tvärtom; det var många anmälningar även under den mandatperioden.

Vad det handlar om är att alla ska jobba mot detta. Vi har skärpt lagstiftningen, vi har samlat allting i antidiskrimineringslagen. Däremot finns det fortfarande tydliga regelverk som man kräver av krögare, och det ska vara mycket tydliga kriterier för vad som gäller för att komma in eller inte, om man ska ha mattvång etcetera. Den typen av arbete pågår fortfarande, och det ska vi alla samsas kring och göra ännu bättre. Det är självklart.

Men att ni här gör gällande att vi skulle ha raserat detta och inte ta frågorna på allvar är inte seriöst, menar jag.

Anförande nr 125

J a c k i e N y l a n d e r (v): Jag ber om ursäkt om jag har svurit. Men det låter som ett mantra hela tiden när du pratar. Du pratar om att vi inte har gjort någonting och att ni på något sätt är bättre. Men det är inte det vi pratar om. Du lägger debatten någon annanstans. Du försöker med cafétrix. Kan du inte komma med någonting annat? Ser du inte att det finns problem? Om du nu har jobbat som kroginspektör och hänvisar till din egen kunskap och säger att du aldrig har mött det här eller sett det utan tycker att det funkar bra, då är det märkligt. Då undrar jag vilka arbetstider ni har. Gick du bara på dagtid då, på lunchrestauranger? Själv är jag ute på krogarna och ser det här. Jag sitter på krogarna och lyssnar och ser folk som inte får komma in på grund av att de har tics eller liknande, eller att de är tandlösa. Skärp dig nu!

Anförande nr 126

A b i t D u n d a r (fp): Det är precis det käbblet ni håller på med, att påstå att vi inte tar de här frågorna på allvar. Det är inte jag eller vi på den här sidan som gick in på den typen av språkbruk. Du håller fortfarande på med det språkbruket. Jag tycker att du får tona ned det lite grann.

Det är fortfarande en oerhört viktig fråga. Det krävs ett långsiktigt arbete, och vi på den här sidan har alla mycket seriöst jobbat med frågan utifrån lagstiftningen. Det är en väldigt svår fråga, och många anmälningar kan man inte gå vidare med. Läs Diskrimineringsombudsmannens olika rapporter kring frågan! Jag försöker vara ute mycket, och jag säger att vi tillsammans kan gå ännu längre och sätta frågorna på dagordningen, men jag blir upprörd över er ton och det ni gör gällande, för ni har inte gjort någonting, och min fråga till dig är fortfarande: Du var ordförande i fyra år – vad har du gjort?

Anförande nr 127

D i k r a n D i s o n (kd): Fru ordförande! Det är inte svårt att hålla med väldigt Ann-Margarethe och många andra. Det här är ett stort problem, och jag vill bara påpeka att det faktiskt står skrivet här att när vi ändrade till nya riktlinjer var huvudprincipen när det gäller tillstånd att det ska vara lätt att få och lätt att förlora. Jag tycker att de krav som här har rests ryms inom de möjligheter vi nu har.

Ni vet att en väldigt känd person, Tomas Brodin, blev av med sitt tillstånd. Ni vet också att vad vi än gör eller beslutar så kommer man att göra en rättssak av detta. Då kommer det att provas. Jag menar att problemet egentligen ligger på en annan nivå. Hur många gånger har det inte bevisats att det har varit diskriminering? Det är en massa gånger. Väldigt många gånger har det stupat på att det är svårt att få det rätt i domstolarna. Där är den stora bristen. Jag tycker inte att de gör vad de ska. Är det något man borde göra så är det att ändra praxis eller ge domstolarna helt andra direktiv så att de kan göra sitt jobb bättre.

Om en rättvisemärkning fanns, hur många skulle inte söka den skylten? Det skulle de flesta göra, men jag tvivlar starkt på att de skulle ändra sitt beteende när de inte gör det nu, fast det finns så mycket lagar.

Jag tror alltså att det enda som biter är domstolar som kan förverka deras möjlighet att bedriva affärer. Det är där det stora problemet är.

Anförande nr 128

J a c k i e N y l a n d e r (v): Men snälla Dikran! Det är inte Tomas Brodin vi ska prata om. Förresten var det vi som drog det. Jag satt som ordförande då, och ni var emot det förresten. Så försök inte med den biten! Gå tillbaka till papperen och titta!

Om du nu säger att rättvisemärkningen inte skulle betyda någonting och att den skulle göra varken till eller från – varför är ni då så emot den? Kan du svara på det?

Anförande nr 129

D i k r a n D i s o n (kd): Diskriminering är dels olagligt, dels är det i de nya riktlinjerna helt tydligt och klart påtalat att man kan bli av med tillståndet. Jag menar alltså att det är en attitydfråga. Det är inte fråga om att bara kunna sätta upp en skylt. Det hjälper inte med bara en skylt. Blir det så kommer alla att skaffa sig den skylten. Man kommer inte till rätta med problemet, dessvärre. Jag skulle önska att det vore så, och hade jag trott att det här gör det hade verkligen stött er, men jag menar att problemet går djupare än så.

Anförande nr 130

S u s a n n a B r o d i n (v): Ordförande, stockholmare och fullmäktige! Den här debatten tycker jag är väldigt intressant ur två aspekter. Den är intressant i sakfrågan, och den är väldigt intressant ur ett demokratiskt perspektiv.

Låt mig börja med sakfrågan. Vi har alla kommit överens om att diskriminering är ett stort problem. Det har vittnats här om att man själv har gjort anmälningar, men vi har

inte hört vad som hände sedan. Antagligen lades de ned, eftersom vi vet att det brukar funka så.

Här kommer nu ett konstruktivt förslag med en lösning på hur man ska kunna nå det här på positiv väg. Vi vet att det finns en stor efterfrågan på en positiv märkning. Vi kan titta på det när det till exempel gäller Svanen-märkningarna och sådant. Det finns en efterfrågan att vilja ha det, och det är ju det som är meningen. Det är nämligen då man kan ställa kraven. Det ska ske kopplat till krav att man får den här märkningen och att det ger resultat.

Det här kan ni se till exempel hos miljörörelsen som har drivit de här frågorna, men vi kan också gå till Kanada som faktiskt har en sådan här reform. Det har funkad jättebra där, så låt oss diskutera sakfrågan i stället för det som vi nu har kommit till: den demokratiska aspekten, sitta här och ha någon pajkastning om varför den och den inte gjorde något för fyra år sedan. Har någon en bra idé som visserligen är ny för den här mandatperioden måste vi väl kunna ta till oss den och diskutera och inte bara säga: Det skulle ni ha gjort tidigare.

Vad blir det för huvudstad, vad blir det för utveckling i den här staden om vi alltid ska säga: Det skulle ni ha gjort för fyra år sedan.

Bifall till motionen!

Anförande nr 131

A b i t D u n d a r (fp): Jag har alltid som princip att försöka undvika pajkastning. Personligen gillar jag inte den politiska retoriken. Men när tålamodet går över gränsen och vi från er sida får höra att vi skulle ha raserat allt det fantastiska och fina jobb som ni hade gjort mot diskrimineringen och så vidare kunde jag inte låta bli. Det var en berättigad fråga: Vad har ni gjort under de fyra år ni hade makten?

Hela er retorik är bara tomma ord. Ursäkta, men jag måste säga detta.

Anförande nr 132

S u s a n n a B r o l i n (v): Kära stockholmare! Det här var ett lysande exempel på det jag tog upp i mitt inlägg. Jag vill diskutera sakfrågan: Ska vi ha en sådan här märkning eller inte? Svaret från Folkpartiet blir: Ni har sådan retorik.

Så blir det bara tjafsfrågor – igen! Jag vill höra varför du är emot det här. Det hade varit mer intressant. Jag kan visserligen svaret. Det är för att det är en vänsterparti-motion.

Anförande nr 133

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker, som ofta i den här salen, att debatten glider bort från det som motionen handlar om. Jag skulle verkligen vilja fråga er i majoriteten om varför i herrans namn ni inte vill pröva det här positiva? Det var det motionen handlade om.

Sedan kan någon ha gjort något dåligt då och någon annan något dåligt eller bra någon annan gång, men nu handlar den här motionen om ett positivt försök att motverka diskriminering. Ett positivt försök som har lyckats i andra delar av världen och som de remissinstanser som representerar brukarna, alltså RFSL och kommunens eget handikappråd, tycker är ett lysande förslag.

Varför i herrans namn kan ni inte pröva det?

§ 26 Motion om brottsofferjour för hemlösa (utl. 2008:156)

Anförande nr 134

Stefan Nilsson (mp): Fullmäktige, åhörare! Många hemlösa, i synnerhet människor som många nätter inte ens har tak över huvudet, har dåliga erfarenheter av polis och vakter. Det är mot den bakgrunden som vi har lagt fram den här motionen. Vi tror att det skulle kunna vara bra att ha en brottsofferjour dit man kan vända sig utan att behöva ha kontakt med polisen, eftersom många människor i den här mycket utsatta sociala positionen har dåliga erfarenheter av att vända sig till polisen.

Som svar på motionen har socialtjänstförvaltningen sagt att det stämmer att detta är en väldigt utsatt grupp men att det är bättre att utveckla de befintliga verksamheterna. Sedan kommer förvaltningen med några konkreta förslag på hur man skulle kunna kompetensutveckla både egen personal och brottsofferjourernas personal för att kunna bemöta den här gruppen bättre.

Sammantaget har socialtjänstförvaltningen ett väldigt bra och samlat förslag på det här, och det viktiga med motionen är inte exakt på vilket sätt man ökar rättssäkerheten för dessa människor, utan det är att man bestämmer sig för att göra någonting konstruktivt.

Därför tycker vi att förvaltningens idéer är väldigt intressanta. Förvaltningen säger att man för det första bör ha en kompetensutveckling bland dem som möter hemlösa brottsoffer. Det finns fem lokala brottsofferjourer runt om i Stockholms stad. De här brottsofferjourerna kan utbilda socialtjänst, landsting och frivilligorganisationer inom det de är bäst på. Socialtjänsten kan å sin sida utbilda brottsofferjourerna inom området hemlöshet.

Som en tredje åtgärd föreslår förvaltningen att man utser kontaktpersoner som kan hålla kontakt med polisen. Det är något som inte finns nu.

Och vad föreslår då borgarrådet som svar på denna utsträcka hand? Jo, det är allmänna ord om kompetensutveckling av personal inom socialtjänsten, trots de stora neddragningar som redan har skett inom socialtjänsten under här åren. Man ska "se över" stadens arbete med hemlösa för ökad samverkan. "Se över". Men förvaltningen har alltså ett väldigt konkret förslag på hur man ska agera här, och det förslaget från förvaltningen yrkar vi bifall på, i andra att-satsen på vårt förslag till beslut från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Den andra att-satsen lyder: "de förslag till förbättringar som socialtjänstförvaltningen föreslår i sitt tjänsteutlåtande i ärendet, daterat 2008-03-31, inleds under verksamhetsåret 2008". 2009 ska det alltså så, inte 2008.

Vi yrkar att få denna att-sats ställd under särskild proposition så att vi kan yrka votering på den. Därmed yrkar jag bifall till Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterns förslag!

Anförande nr 135

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, ledamöter! Det här är en viktig fråga, för de hemlösa är de mest marginaliserade människorna i den här staden. Det gäller särskilt kvinnorna. Hemlösa kvinnor utsätts i väldigt hög omfattning för våld, trakasserier och hot. Det är också mot den bakgrunden jag tittar lite förvånat på det avslag som föreligger till på torsdag i organisations- och föreningsutskottet där man just kommer att säga nej till Kvinnokulan som vill driva den här typen av verksamhet. Det tycker vi här på vänsterkanten är väldigt tråkigt.

Det förslag, däremot, som socialtjänstförvaltningen har tagit fram är verkligen någonting man skulle kunna sätta i sjön och arbeta utifrån. Vi har alltså drygt 3 000 hemlösa i vår stad. Man skulle kunna göra väldigt mycket inom strukturen, men då behövs det resurser, och när det gäller det ska ju socialtjänstförvaltningen spara 30 miljoner i år så att det blir nog mest ord i vanlig ordning – mest retorik och ingen handling.

Det finns väldigt många aktörer som arbetar med den här frågan: inom staden, enheten för hemlösa, organisationerna. Det som behövs är att man trimmar dem så att de går i samma takt och tar hand om frågan. Det handlar också om brottsofferjourerna som man skulle kunna utbilda just i hemlöshetsfrågor. Det finns en rad idéer som man skulle kunna sätta i sjön, men då behövs det lite mer struktur på den politiska kanten och lite mer vilja. Framför allt behövs det lite mer resurser så att socialtjänstförvaltningen inte ständigt behöver internspara som man nu gör. Fortsätter man i den omfattningen kommer det inte att finnas så mycket kvar av stadens socialtjänst 2010. De här internbesparingarna gör det också omöjligt för socialtjänstförvaltningen att vara så pass progressiv i sitt arbetssätt som man skulle kunna vara.

Bifall till motionen!

Anförande nr 136

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Vi bedriver som inte minst Karin Rågsjö vet ett rätt omfattande arbete inom ramen för den strategi mot hemlöshet som vi antog för drygt ett år sedan. Den tar dels sikte på det vida begreppet, de 3 000 i ganska vid bemärkelse hemlösa i Stockholm som inte har en permanent adress, dels på de 300-400 personer som lever i den mest akuta hemlösheten, människor som spenderar nätter på gatan, bokstavligen talat, eller i bästa fall på härbärgen och gör det natt efter natt.

Jag tycker att vi har en hyggligt tydlig strategi i det arbetet. Jag kan samtidigt säga att vi kommer alltid att tycka att vi borde göra ännu mer så länge en enda person lever en enda natt på en offentlig toalett i Fatbursparken.

Däremot tycker jag inte att det här är det mest angelägna problemet. Det vill säga, vi pekar på att det finns ett antal bekymmer som är stora. Hemlösa drabbas mycket oftare än andra av brott. Hemlösa drabbas betydligt oftare än andra människor av både somatiska och psykiska sjukdomar, vilket i sin tur gör att de behöver ganska långvarig medicinsk uppföljning. Det var i dag glädjande att se att landstinget

definitivt har nappat på vår idé om en klinik som samlar det medicinska ansvaret i ett, inte bara för att plåstra om, utan också för den psykiska och somatiska vården.

Däremot tror jag inte att vi ska ha fler separata institutioner för brottsoffer. Vi har ganska skickliga sådana, och de är kapabla att hjälpa också människor som är hemlösa. Förvaltningen instämmer också i allt väsentligt i detta. Kärnmeningen i förvaltningens yttrande är följande: ”Det behövs inte fler aktörer, däremot behövs en förbättrad samverkan mellan aktörerna samt en kompetensutveckling bland dem som möter hemlösa brottsoffer.”

Jag delar helt den uppfattningen, och det ligger helt i linje med den strategi som vi också arbetar efter.

Anförande nr 137

K a r i n R å g s j ö (v): Nu ska vi prata om brottsofferjour för hemlösa, men det här med hemlöshet är ju en jättefråga. Läser man verksamhetsberättelsen från förra året kan man se att det liksom inte går stakarakt åt rätt håll, för nu dyker ytterligare 100 personer som aldrig har haft kontakt med socialtjänsten upp. Det innebär att det ökar från något håll.

I samband med den här frågan kan man också ta upp Maria Ungdom som ska arbeta med unga vuxna och som samtidigt får sitta och dra ned på två behandlingstjänster som behövs för att nå just de här personerna.

Många ord, men väldigt lite *action*!

Anförande nr 138

A b d o G o r i y a (s): Tack så mycket, ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till den gemensamma reservationen från s, mp och v. Därmed begär jag i likhet med Miljöpartiet och v votering på att-sats 2.

Det här med hemlöshet över huvud taget är absolut inte någon ny fråga. Vi har diskuterat detta under en lång period. Vi vet hur det ligger till för enheten för hemlösa. De har fortfarande ett budgetunderskott på totalt 7 miljoner kronor, trots att man har tagit från andra verksamheter för att kunna minska budgetunderskottet. Tala om att sätta utsatta grupper mot varandra!

Det vi också ser är att det är oerhört viktigt att vi har ett samarbete mellan olika aktörer för hemlösa. Jag hörde nyligen Ulf Kristersson prata om multiproblem som de hemlösa har. Det är helt riktigt att de har olika problem, men det kräver ju att vi har tillräckligt med resurser, framför allt välutbildad personal, för att ta hand om de här människorna.

Jag yrkar återigen bifall till den gemensamma reservationen från oppositionen!

Anförande nr 139

Stefan Nilsson (mp): Fullmäktige, åhörare! Ulf KristerSSon sade att man kan alltid tycka att man kan göra mer. Det tycker också socialtjänstförvaltningen när det gäller det här området. Man bör göra mer. Man föreslår alltså de här tre konkreta insatserna som jag redogjorde för lite tidigare, och man avslutar med att säga: "Denna förstärkta samverkan inklusive kompetensutbyte kan och bör samordnas av socialtjänsten." Socialtjänstförvaltningen säger alltså att de hemskt gärna vill göra det här, men vi vill gärna få en signal om att vi ska göra det först.

Svaret från den moderata majoriteten är att man ska "se över" hur man jobbar med hemlösa. Det tycker jag är ett anmärkningsvärt passivt sätt att förhålla sig till en sådan här social problematik. Kan det vara så att socialtjänsten i Stockholm, Ulf, efter alla neddragningar tre år i följd är så anorektisk att det inte går att göra mer? Är det därför ni glider undan och inte vill göra det som förvaltningen tycker att man bör göra när det gäller hemlösa brottsoffer?

Anförande nr 140

Dikran Dison (kd): Jag får börja med att ge *credit* till Stefan och alla dem som tänker på de svaga i vårt samhälle. Men däremot har jag lite svårt att ta till mig att vi inte skulle vilja göra någonting för dem. Ni vet också att vi gör ganska mycket. Exempelvis har vi inte haft några problem med tak-över-huvud-garantin. Det har alla fått.

Jag skulle också vilja ge lite sakinformation. Det sades tidigare här att Kvinnokulan inte får stöd från oss för att driva sin verksamhet. Det är inte en riktigt korrekt beskrivning. De sökte 2,7 miljoner. Från länsstyrelsen och genom oss fick de 2,2 miljoner, men det fattas 500 000 kronor. De ansöker alltså hos oss om att vi ska bevilja dem 500 000 kronor. Men när man får ett projektbelopp måste man försöka anpassa sin kostym till det.

Det är inte heller så att vi ställer grupper mot varandra. Det är sant att det har gått med underskott, men det är också sant att vi har skjutit till 13 miljoner. Vi gör ganska mycket. Bland annat har vi startat hemlöshetsjouren, och det tror jag är oerhört viktigt. Vi kan säga väldigt mycket och beskylla varandra för mycket, men det viktigaste är ändå att försöka få tag i de här människorna och försöka hjälpa dem och få in dem - inte bara erbjuda dem härbärge utan också få in dem, få ett beslut på dem så att man tar in dem, tar hand om dem och försöker få grepp om deras situation och gör något för dem och försöker se vad man kan hjälpa dem med. Hemlöshetsjouren är därför väldigt bra. Det är ett steg i rätt riktning, och vi hoppas att det ska vara till mångas hjälp.

Anförande nr 141

Abdo Goriya (s): Dikran! Det handlar inte om viljan. Jag är helt övertygad om att du vill mycket, men det handlar om att förvandla denna vilja till någon form av genomförande. Du sitter i en majoritet, och vi har enheten för hemlösa som lider av budgetunderskott. Personalen går på knäna, och det enda ni har gjort är att ta 13 miljoner kronor från andra verksamheter enbart för att minska budgetunderskottet vid enheten för hemlösa.

Det andra du tar upp är kvinnojouren. Det är helt riktigt att de har ansökt hos länsstyrelsen och fått beviljat 2,2 miljoner kronor. Men dessa pengar kommer inte att räcka till den verksamhet de har. De ansöker om ytterligare 550 000 kronor från organisations- och föreningsutskottet, och enligt det förslag som föreligger i dag föreslår förvaltningen att man avslår detta.

Anförande nr 142

D i k r a n D i s o n (kd): När vi upptäckte budgetunderskottet satt vi faktiskt inte stilla, utan vi har försökt ta reda på vad det berodde på. Det visade sig att det helt enkelt var dyrare. Jag ska inte svära på att de 13 miljonerna inte har tagits från något annat, men om jag minns saken rätt så skjuter vi till. Jag tycker som sagt att det är självklart att försöker anpassa sin kostym till förutsättningarna när man bedriver en verksamhet.

Anförande nr 143

K a r i n R å g s j ö (v): Dikran! Det är ju en bra socialpolitik, det här med att anpassa kostymen. Det är trist att just de fattigaste, de som är allra mest marginaliserade i vår stad ska anpassa kostymen och gå klädda i en liten minikjol till slut, när vi andra kan ha de tjusiga Armanikostymerna på oss. Det är småtrist.

När det gäller sparande kommer man på enheten för hemlösa också att spara genom egenavgifter som de hemlösa ska betala. Man ska också se över boendet och se till att de hemlösa får billigare boenden, vilket kan betyda sämre kvalitet. Är det så man bedriver en schysst socialpolitik blir jag ledsen.

När det gäller tak över huvudet, Dikran, så är det väl jättebra att vi erbjuder tak över huvudet, men herregud: Vore det inte bättre om vi kunde ordna bostäder till de här människorna? Det har varit fullt på alla härbärgen. Vad vittnar det om? Jo, att hemlöshetsproblemet inte går emot någon bättre prognos utan tvärtom.

Vad gäller Kvinnokulan och marginaliserade kvinnor skulle de verkligen behöva någonstans att vara när de har blivit sönderslagna av män som de träffar på stan.

Anförande nr 144

D i k r a n D i s o n (kd): Karin! Jag tycker att du hårdrar lite grann. Du tolkar lite fel och raljerar lite. Men det är som sagt så att man har ett ansvar när man får medel att man försöker göra det bästa av den situation man har. Pengarna är inte obegränsade.

Jag håller med dig om att det bästa för de hemlösa vore en lägenhet. Inte heller där har vi suttit stilla. Du känner till att finansborgarrådet har gjort en överenskommelse med de privata värdarna för att de ska leverera lägenheter till oss så att vi kan ge ett fast boende, för där är faktiskt ett av de största problemen.

En av riktlinjerna är också att verkligen prioritera lägenhetsinnehavet framför alla andra problem. Det har vi gjort.

Anförande nr 145

A b d o G o r i y a (s): Jag kan inte låta bli att fråga: Ni säger att ni har skjutit till medel till enheten för hemlösa. Jag skulle vilja veta varifrån ni har tagit pengarna. Enligt vad jag vet och har läst har man löst detta inom budgetramen. Vi har ställt massor med frågor i fullmäktige tidigare, både till socialborgarrådet och till finansborgarrådet, om man är beredd att skjuta till medel så att enheten för hemlösa inte lider på det sätt som de har gjort och fortfarande gör.

Det andra som vi skulle vilja ta upp är träningslägenheterna och det avtal du hänvisar till. Vi ska också vara medvetna om att avtalet har undertecknats i december månad förra året, och senast jag ställde frågan på social- och arbetsmarknadsnämnden hade hittills inte en enda lägenhet förmedlats av de privata aktörerna.

Anförande nr 146

D i k r a n D i s o n (kd): När det gäller lägenheter och egna kontrakt så dröjer det 12 månader, det vill säga ett år. Så vi vet inte ännu. Men poängen är ändå att vi gör någonting, och vi försöker. Det är det som räknas, och jag tycker att det är fantastiskt att vi har lyckats få en frivillig överenskommelse. Du vet att bostadssituationen är svår, så vi är hoppfulla om att det ändå ska ge fler lägenheter till de bostadslösa. Det är i alla fall vår innerliga förhoppning.

Anförande nr 147

A b d o G o r i y a (s): Jag skulle vilja rätta dig. För din kännedom gäller detta inte enbart 12 månader, utan det man har skrivit på gäller för 18 månader.

Men om man utgår från att de ska förmedla 100 lägenheter har det ändå gått två månader, och inte en enda lägenhet har förmedlats hittills. Tror du att det är rimligt?

Anförande nr 148

K a r i n R å g s j ö (v): Jag återkommer till de marginaliserade kvinnor som vi talade om tidigare när det gäller brottsofferjourer och liknande. När det gäller resurser för våldsutsatta kvinnor som missbrukar och är hemlösa finns det faktiskt ingen enhet i dag. Kvinnokulan har ansökt om 500 000 kronor av staden. Staten pytsar in 2,2 miljoner kronor i det här projektet. Skulle inte en stor stad som Stockholm kunna gå in med 500 000 kronor till det här stället? Vore det inte läge att göra det? Det handlar om 50 kvinnor, alltså 10 000 kronor per kvinna. Det tycker jag skulle vara en självklar viljeyttring från politikerna på högerkanten, men detta kommer nog inte att infalla.

När det gäller lägenheter ska jag bara säga att vi har en bostadskö just nu där 258 000 personer står i kö och väntar på de hyresrätter som ska komma från... varifrån? Ingen har en aning om det, för de har ju ni tagit bort. Problemet är, om jag vänder mig till Dikran igen, att det kommer att bli mycket, mycket svårare att få fram lägenheter för de här grupperna. Vi riskerar att få en ökad och förvärrad situation för de hemlösa beroende på er socialpolitik, ert sparande och er bostadspolitik.

§ 28 Motion om principer inför detaljplanearbetet av Norra Stationsområdet samt om utvecklingen av den närliggande Bellevueparken (utl. 2008:191)

Anförande nr 149

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Svaret är rätt allmänt hållet, och ger tyvärr inget svar på en del av frågorna. Jag ska bena upp de förslag jag har och kommentera det som ändå är berört i utlåtandet.

Jag kan först konstatera att när det gäller Norra Stationsområdet och Bellevueparken, som jag har skrivit motionen om, är det i alla fall positivt respons på *ett* förslag. Det handlar om Bellevueparken och konstgräs. Det har blivit positivt behandlat. Vi har drivit frågan ett tag, och det är glädjande att det förhoppningsvis ska bli ordnat i år.

En annan fråga, som dock borgarrådet inte alls berör i sitt yttrande, handlar om båtuppställningsplatser i Bellevueparken och möjligheten att ordna till exempel ett strandbad där. Det blev som sagt inget svar på den frågan, och man kan undra varför den inte berördes trots att den togs upp i motionen. Borgarrådet har chansen att kommentera detta något här om hon önskar, och det hoppas jag att hon gör.

Jag undrar också hur borgarrådet ser på stränderna efter viken som är upptagna av båtar av olika storlekar och på möjligheterna att utveckla Bellevueparken så att fler människor kan få tillträde till stränder och bryggor. Detta är två frågor som jag vill skicka vidare.

När det gäller Norra Stationsområdet är vi fortfarande oroliga för att barnens intressen i form av förskolor, skolor och bra uteplatser inte tas till vara. Med tanke på den mycket höga exploateringsgraden finns det en risk för att det dels kommer att vara omöjligt att bygga någon skola på området, dels omöjligt att åstadkomma bra uteplatser för barnen så att de kan röra på sig. I det arbete som nu pågår inte minst på stadsbyggnadskontoret undrar jag hur stadsbyggnadsborgarrådet tänker ta till vara barnens och ungdomarnas intresse i området. Det handlar ändå om 2 000–3 000 barn och ungdomar som kommer att bo där.

På Norra Stationsområdet kommer vad jag förstår exploateringsgraden att bli mycket hög. Relationen mellan boytan och markytan kommer att ligga på omkring 5,4 såvitt jag är informerad. I övriga norra innerstaden ligger exploateringen på cirka 1,5 och som mest på 3,0. I och för sig måste det vara en hög exploatering i området för att man ska kunna finansiera projektet, men det är ändå viktigt att exploateringen sker på ett sätt som gör att man kan säkra boendekvaliteten. Det verkar sannerligen osäkert med tanke på vad vi vet i dag. Svaret och utlåtandet klargör inte heller saken.

Slutligen vill jag ta upp det här med kostnadssidan. Vi får förhoppningsvis ett ärende till fullmäktige i den frågan, men detta kanske inte helt belyser vad det handlar om. De uppgifter som vi fick i höstas innebär med enkel matematik att man ska sälja byggrätterna för 17 000–18 000 kronor kvadratmetern. Sedan kommer byggkostnaden till detta med 20 000–25 000, och så ska det väl vara någon sorts vinst också för de byggherrar som är inblandade. Då hamnar man på runt 50 000 kronor per kvadratmeter och kanske mer därtill. Trots hög exploatering blir det alltså ett

förhållandevis dyrt boende. Desto viktigare är det då att boendekvaliteten noga tas till vara.

Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut och hoppas att borgarrådet kan reda ut frågeställningarna.

Anförande nr 150

Cecilia Oberrömler (mp): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Det här är en bra motion av Socialdemokraterna, som Miljöpartiet har ställt sig bakom i stort. Som det hänvisas till i texten går det inte att bygga så här många nya bostäder utan att planera för förskolor. Man kan inte göra som tidigare och bara hänvisa till att förskolor i kringområdet runt Norra Stationsområdet ska behöva ta emot så pass många elever och förskolebarn. Det är inte hållbart.

Det är dessutom bra att man betonar idrottsparken. Även andra föreningar i föreningslivet runtomkring har påpekat att det är viktigt att se till att det finns gott om idrottsytor. Det är ju rätt ont om idrottsplatser i de här delarna av staden. Och det är som sagt bra att det har blivit en konstgräsplan vid Bellevueparken.

När det gäller båtuppställningsplatser är det naturligtvis trevligt att ha nära till sin båt och att kunna pyssla med den. Men jag tycker nog att när det gäller så pass värdefull mark som det handlar om i de inre delarna av staden får man anse att båtägarna måste vara beredda att ha sina båtar liggandes utanför staden. Man kan ha båten vid en brygga inne vid båtklubben, men de här stora båtuppläggningsplatserna som finns längs stränderna är ett problem eftersom de försämrar tillgängligheten till stränderna. Det är nog vettigt att man gör någonting åt båtuppställningsplatserna även i Bellevueparken. Men i stort yrkar vi på motionens inriktning i enlighet med vår gemensamma reservation.

Anförande nr 151

Borgarrådet Alvena (m): Herr ordförande och fullmäktige! Den här nya stadsdelen i Stockholm är ett fantastiskt bra exempel på hur promenadstaden skulle kunna förverkligas. Här läker vi tillsammans med Solna kommun de gamla sår som ett väldigt trist spårområde och ett halvdant industriområde, såsom det uppfattas i dag, har orsakat. Detta läggs nu till historien och blir stad.

Det här är ett område som kommer att bygga vidare på klassiskt stenstadsmönster. Det är ett boendesätt och en boendemiljö som vi vet att väldigt många stockholmare uppskattar och vill ha. Som ett exempel på det kan vi se de höga priserna på bostäder i Stockholms innerstad. Det är fantastiskt kul att få vara med och utveckla ett område som tidigare än nu har präglats av karaktären av ett tråkigt område till att i framtiden bli en del av innerstaden. Detta kan vi göra, och vi kommer som resultat att få en stadsdel som är livlig, mer trygg och mer miljövänlig.

Vi vet också historiskt att det är bland annat barnfamiljer som verkligen uppskattar den typen av boendemiljö. Därför är det självfallet viktigt att i det fortsatta detaljplanearbetet ta hänsyn till de människor, de stockholmare, som väljer att bosätta sig i

den nya stadsdelen. Vi vet att många av de 12 000 nya invånarna kommer att vara barn och barnfamiljer.

Det handlar om parker, men det handlar också om den offentliga servicen i form av förskolor och skolor. Det är någonting som det arbetas med just nu. Tillsammans med stadsdelsförvaltningen, som ju är ansvarig för den typen av verksamhet, har de olika kontoren i staden en nära dialog. Men det är alltid svårt att förutspå vad som ska hända i ett område. Stadens dåvarande tjänstemän och kanske till viss del samma politiker som nu som fattade beslut om Hammarby sjöstad gjorde en felbedömning när man trodde att det bara var medelålders personer utan barn som skulle flytta dit efter det att de hade sålt villan. I stället blev det barnfamiljernas paradiset. Det är klart att vi har lärt oss någonting av den missen, och den får vi inte göra om.

Jag tror att just frågan om skolor och förskolor, idrott och friluftsliv kommer att vara den debatt som vi kommer att föra. Vi vill ju att detta ska vara ett attraktivt innerstadsboende som samtidigt karaktäriseras av den klassiska stenstaden.

När det gäller båtklubbar och båtuppläggningsplatser vill jag bara svara Valeskog på den specifika frågan. Svaret är att exploateringskontoret gör en översyn för att se hur behoven ser ut över hela staden. Det gäller ju att ha en sammanhängande bild av behovet över innerstaden som sådan.

Det är klart att det är jättespännande att de här frågorna kommer till uttryck i en motion. Du var otålig, med all rätt, och ställde egentligen samma frågor i en interpellation som vi debatterade för bara några månader sedan. Detta påminner mycket om den interpellationen.

Men sedan dess har det hänt en sak, Jan Valeskog och Cecilia Obermüller. Det är att vi i den här salen har fattat beslut om åtgärder för buller. Du har ju inget problem längre med Norra Stationsområdet, Jan Valeskog. Med dina och ditt partis bullernormer, som du vill stå för, kommer inte Norra Station att bli byggt. När det gäller de 12 000 människor som i framtiden skulle ha kunnat få en bostad på Norra Stationsområdet och att vi därmed skulle ha kunnat läka såret mellan Stockholm och Solna kommer detta inte att hända om Socialdemokraterna bestämmer därför att bullernormen inte underskrider 50 decibel, som du vill ha det. Därför ska vi naturligtvis bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 152

J a n V a l e s k o g (s): Jag tänkte ta upp själva sakfrågan i motionen senare, men jag begärde replik nu på grund av bullerfrågan. Det är en ganska allvarlig fråga som Alvendal uppenbarligen så nonchalant hanterar. Ni har ju avskaffat detta med tyst sida i Stockholms stad. Det finns inte någon tyst sida längre. Det är bestämt här i fullmäktige att folk ska ha bullrande ljud i sovrummet, och det har ni tydligen accepterat.

När det gäller Norra Station och att vägarna och spåren blir nedgrävda tror jag inte alls att det behöver bli sådana bullerproblem. Det återstår att se. Men självfallet ska man göra allt för att framför allt i planeringen se till att man får så tysta sidor som

möjligt. Målsättningen ska absolut vara detta. Jag tycker att det är väldigt allvarligt att man avskaffar tysta sidor i byggandet i Stockholms stad.

Anförande nr 153

Borgarrådet A l v e n d a l (m): De bullernormer som Socialdemokraterna vill införa handlar inte om det. Det handlar om att med det beslut som ni föreslog för fullmäktige – att det är 50 decibel som ska gälla – kommer hälften av de bostadsplaner som finns för den här staden i dagsläget inte att kunna bli av. Det gäller i princip alla bostäder på Norra Stationsområdet med Socialdemokraternas politik. Jag skulle gärna vilja höra hur ni har tänkt lösa det.

Vi får väl ta en annan debatt om det, men jag tycker att det är en sak att ha hög svansföring när man utåt pratar om vilka kvaliteter den här staden ska leva efter och en annan sak att sedan föra en politik som omöjliggör utvecklingen av Stockholm. Man måste vara lite konsekvent även när man skriver motioner.

Anförande nr 154

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Kristina Alvendal! Vi har lyckats bygga väldigt mycket i den här staden och ändå kunnat se till att vi inte har mer buller än vad som är hälsosamt. Det har precis nyss kommit en medicinsk rapport som visar att buller över 50 decibel ger en 40-procentigt ökad risk för hjärt- och kärlproblem. Det verkar du bara strunta i.

Jag vet att det finns vissa bullerproblem i de västra delarna av Norra Stationsområdet. Men jag tror att vi mycket väl kan lyckas överdäcka och bygga kontor och andra byggnader som bullerskärmar så att vi får en god boendemiljö inom Norra Stationsområdet. Det tycker jag är väsentligt, speciellt eftersom det kommer att bo många barnfamiljer i området. Då måste vi se till att det finns gott om utrymme också för barnen på förskolegårdar och i skolor. Vi kan inte belasta kringliggande stadsdelar med den problematiken. Vi vet hur det gick i Hammarby sjöstad. Det är bra att du är medveten om problematiken, men barnen måste också ha bra miljöer att bo i.

Anförande nr 155

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det ska barnen vars föräldrar väljer att bo i innerstaden också kunna räkna med. Men ditt förhållningssätt till att vi bygger staden och att vi har kunnat göra det tidigare utan att det har betytt att vi har byggt bostäder i bullerutsatta områden stämmer inte helt och hållet överens med verkligheten. Om man skulle applicera era krav på bullernormer på Stockholms innerstad som den ser ut i dag skulle stora delar av innerstaden inte vara beboeliga. Det är det faktum som vi står inför; ni underkänner med era bullernormer stora delar av den kvalitet som väldigt många stockholmare uppskattar, det vill säga att bo i en storstad.

Anförande nr 156

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som fattas. Barnet har rätt att komma till tals. Varje barn har samma

rättigheter och lika värde. Ingen ska diskrimineras. Varje barn har rätt till liv och utveckling.

Detta är handlingsprogrammet i FN:s barnkonvention. Det har Stockholms stad skrivit under, och man säger då och då i högtidstal att man följer det. Jag undrar hur det ser ut med de här målen och hur detta efterlevs i Stockholm i dag. Hur är det när man bygger en helt ny stadsdel? Finns det en barnkonsekvensanalys? Hur kommer barnen till tals i planeringen? Det vore intressant att få en redogörelse för det.

När man ska planera en ny stadsdel har man mycket stor möjlighet att arbeta med demokratiskt inflytande och omvänd planprocess. Då kan man ge möjligheter för alla människor, och särskilt barnen, att vara med och påverka. Men svaret på de frågor som ställs i motionen, som handlar om brist på planering för barn, är att detta ska utredas. Det är, i alla fall för mig, rätt oklart hur processen kommer att se ut. Man kan vara orolig för den höga exploateringsgrad som ekonomin förutsätter och att det blir för lite offentlig gemensam service, verksamheter och ytor för barnen. Om man vill bygga en stenstad ska man veta att den innehåller många parker, gårdar och gemensamma platser. Såvitt jag förstår är detta än så länge inte inplanerat i det här nya bygget.

Borgarrådet stod här och raljerade över bullernormerna. Jag tycker att det är lite tragiskt. Det är faktiskt så att bullret ökar och ökar i storstaden. Det här bullret fanns ju inte när man byggde staden. Vore det inte bättre att försöka göra någonting åt bullret, till exempel genom att minska trafiken i staden, än att raljera över att det finns normer? Det är ju inte någonting som vi på den här sidan av salen har hittat på, utan det är fastställda bullernormer.

Jag tycker att det är en bra idé att som borgarrådet sade lära sig av Hammarby sjöstad vid planeringen. Det var inte bara så att man tänkte fel när det gäller vilka som flyttade in, utan ett annat stort problem med Hammarby sjöstad har varit att det är så mycket privatiserad mark, så lite allmännytta och så lite gemensamma platser och lokaler planerade. Det är det som folk är missnöjda med. Det behövs fler hyresrätter, det behövs fler gemensamma platser och det behövs fler platser för barnen. Ta en ordentlig funderare på vad det är som är problemen med Hammarby sjöstad! Diskutera med folk som bor där, och gör inte om samma misstag en gång till när vi nu har chansen att planera en ny fin stadsdel i staden som ska vara till för alla människor och framför allt för barnfamiljerna!

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 157

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ann Mari Engel pekar på en väldigt viktig uppgift för kommunerna i den roll vi har där vi har planmonopolet. Det är naturligtvis vid de tillfällena vi tillskapar och har möjlighet att tillskapa nya stadsdelar. Genom stadens olika organ ska vi planera för den service och de behov som vi vet att stockholmarna uppskattar allra mest. Detta gör vi också. Så småningom måste vi ha någonting att diskutera. Då går detta ut på samråd, och då är alla jättevälkomna att ha synpunkter. Det är naturligtvis mycket lättare att fråga människor i en situation där det redan i

dag bor människor i ett område. Då kan man fråga: Hur vill ni ha det i ert närområde? Här vet vi ju inte vilka 12 000 det är som ska flytta in.

Jag raljerade inte när det handlar om bullernormerna. Jag bara konstaterade att med er politik kan vi inte bygga området Norra Station. Det tycker jag är en ganska viktig upplysning till de 12 000 människor som hoppas bo i det området i framtiden.

Anförande nr 158

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! Om man inte kan bygga på grund av bullernormerna kanske man snarare skulle titta på möjligheterna. Man kan ju inte slå sig till ro med att säga att vi tyvärr måste överskrida alla bullernormer, utan man får väl bygga på ett sådant sätt att man klarar bullernormerna. Det är såvitt jag förstår möjligt. Man kan bygga och klara bullernormerna, men då förutsätts det att man planerar lite annorlunda med trafiken, till exempel. Man kan fråga sig varför det finns normer för parkeringsplatser men inte för lekplatser. Hur många kvadratmeter lekyta måste det finnas?

Jag tycker att man klarar sig lindrigt undan genom att säga att man inte kan fråga människorna eftersom de inte bor där ännu. Det finns ju många andra stockholmare att fråga. Det är fullt möjligt att stadsplanera med en demokratisk process om man är intresserad.

Jag undrar igen över svaret på frågan om hur man låter barnen komma till tals i planeringen. Det har man ju förbundit sig att göra enligt barnkonventionen, som man påstår att man följer.

Anförande nr 159

J a n V a l e s k o g (s): När man hör borgarrådet Alvendal tycker jag att man hör en nästan cynisk person oavsett om det pratas om buller eller om hur man ska bygga för i det här fallet barnen, som ska trivas. Jag vet att borgarrådet i någon tidningsartikel visade upp barn som hade byggt höga Legohus som stod tätt bredvid varandra. Det visade hon glatt upp och sade att det visar hur barnen vill bo. De vill bo högt, tätt och med små ytor.

Jag tror inte att det är så i verkligheten, och jag tycker att det är synd att borgarrådet inte i den här diskussionen har kunnat visa lite grann på sin ambitionsnivå att hitta en bra boendemiljö för barnen. I det här fallet gäller det skolor, uteplatser och förskolornas utemiljöer. Ingenting sådant finns beskrivet, utan det nämns bara att det här ska bli barnfamiljernas paradiset.

Sak samma, men jag kan inte låta bli att säga något om det här med bullret. Stockholm ska tydligen som enda stad i Sverige helt strunta i byggnormerna och inte ha några regler för att bygga tysta sidor. För att sammanfatta det hela är det detta som vår kritik i frågan gäller. Man skickar inte tydliga signaler till byggherrar och planerare att vi har en hög ambitionsnivå på detta.

Som jag sade förra gången utesluter jag inte att man gör undantag. Men huvudprincipen ska vara att man bygger så att man kan hålla byggnormerna. Fördelen med

trafikbuller jämfört med bland annat industribuller är att man kan skärma av om man planerar på ett sådant sätt. Men om man skickar signaler till planerarna om att man struntar i det här så får man också förslag därefter.

Anförande nr 160

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Jan Valeskog! Jag tror att alla som lyssnade på mitt första anförande också hörde den ambitionsnivå som jag tycker är rimlig att vi ha i det här projektet. Vi behöver planera för att en stor del av de 12 000 invånare som kommer att bo i den nya stadsdelen kommer att vara barn eller föräldrar till barn. Därför är vår och min ambition att vara väldigt tydliga i den kommande och i den pågående detaljplaneprocessen om skola, förskola, idrottsliv, närhet till rekreationsområden och hur detta har en viktig funktion att fylla i ett område som präglas av den klassiska stenstaden. Jag tror inte att detta gick någon annan förbi.

Samtidigt är det ologiskt att ni från vänstersidan å ena sidan säger att vi i majoriteten behöver lyssna mer och låta människor få inflytande, å andra sidan hävdar att vi ska ha alla svar på era frågor redan nu. Det vore att bestämma allt i förväg och sedan inte alls lyssna.

Nu pågår, som det alltid gör i Stockholm, en öppen process om vilka behov som finns i det nya bostadsområdet. Vad har stockholmarna för preferenser? Vad har Solna stad och dess invånare för preferenser? Allt det här ska vi nu bearbeta ihop till en bra och godtagbar detaljplan. Jag tror inte att någon härinne, vare sig från höger- eller vänsterkanten, kan hävda att någon gör det här med illvilja och vill skapa en ny stadsdel som alla kommer att vantrivas i. Vad är det för politisk inriktning? Det är självklart att det inte är så.

Vi vill skapa en stad där de allra flesta som bor trivs och vill bo kvar i. I det ingår naturligtvis att vi ska ha bra värden för barn, för vuxna, för funktionshindrade, för singlar, för par, för gifta och för alla möjliga konstellationer. Det är precis så som stockholmarna ser ut överallt annars. De ska kunna bo i Norra Stationsområdet och tycka att det är en trevlig stadsdel. Det är ingångsvärdena i arbetet med detaljplanen.

Anförande nr 161

A n n M a r i E n g e l (v): Det var ju väldigt intressant att det pågår någon stor demokratisk process där ni frågar alla människor innan stadsbyggnadskontoret kommer med några förslag, Kristina! Det vore jätteintressant att få veta lite mer om det, för vi har inte hört talas om att det är något sådant stort rådslag om just det här. Det vore bra också just när det gäller frågan jag ställde om hur man drar in barnen i det här.

Allas utgångspunkt är förstås att det ska bli en bra och trevlig stadsdel. Det är inte fråga om något annat. Men hur många billiga hyresrätter kommer det att finnas, om det nu ska byggas för alla stockholmare? Du kan inte förneka att det finns en motsättning mellan exploateringstalet, ekonomin, folks behov av billiga bostäder och byggherrarnas behov av höga hyror. Det är en avvägningsfråga där jag tror att vi har lite olika fokus. Men om du verkligen vill bygga en stadsdel som är öppen och

vänder sig till alla stockholmare ska du satsa på att bygga många billiga hyresrätter. Satsa på få bilar och många lekplatser! Satsa på en stad som är till för barn och andra människor! Då kanske det kostar lite mer, men det är det värt.

Anförande nr 162

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Men, Ann Mari Engel, jag trodde att vi skulle lyssna på stockholmarna och inte stå härinne och tala om exakt hur det ska se ut. Nu gjorde du exakt så. Du talade om för mig hur Norra Stationsområdet ska se ut. Jag trodde att din invändning var just den omvända, det vill säga att du ville lyssna på stockholmarna. Men nu gjorde du precis tvärtom, och talade om för stockholmarna hur Norra Station i din värld skulle se ut.

Anförande nr 163

J a n V a l e s k o g (s): Jag är den första att hålla med om att det här projektet är oerhört komplicerat på många sätt. Men om man vill visa att man verkligen tar den här komplicerade processen på allvar måste man också lyfta fram de motsättningar som finns i den mycket höga exploateringsgraden – 5,4 jämfört med 1,5 i Birkastaden till exempel. Det handlar också om boendekvalitetsfrågorna för barn när det gäller ytor, och även bullerfrågorna.

Man måste visa att man tar frågorna på allvar. Man säger bara att det ska lösa sig, men man måste se att det är en svår ekvation och tala om vilken färdväg man ska välja. Jag tycker att detta saknas i svaret, och jag blev verkligen inte mer förtröstansfull när jag hörde Alvendal i debatten här.

Anförande nr 164

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag måste få ställa en fråga till Jan Valeskog. Var någonstans i den ganska omfattande startpromemoria som man ändå har fattat beslut om i stadsbyggnadsnämnden saknas de överväganden som du talar om? När man argumenterar politiskt måste man ha en grund att stå på, det vill säga att man måste hänvisa till de dokument där man tycker att vissa saker fattas.

Alla de saker som du tar upp belyses i den startpromemoria som låg till grund för påbörjandet av arbetet med Norra Station. Det här är någonting som du har greppat i luften och som du tycker är lite roligt att driva politisk. Det är knappast seriöst att hävda att vi inte har tittat på möjligheterna och inte kommer att planera hur förskolorna och skolorna ska se ut och hur barn och vuxna ska kunna vistas i den nya stadsdelen på ett bra sätt.

Anförande nr 165

M a r t i n M i c h e l (mp): Jag blir väldigt orolig när jag hör talas om exploateringsstal på 5,4. Jag tror inte att det finns någon stadsdel i hela Sverige som har ett så högt exploateringsstal som 5,4. Det innebär kvarter med hus på tio tolv våningar, med smala gator och med ytterst små gårdar. Med de solförhållanden vi har i Sverige, särskilt vintertid, kommer massor med lägenheter att ständigt vara utan sol. Var ska

skolor, parker och utrymmen för barn rymmas någonstans? Det finns ju bara takytor där det skulle kunna rymmas, om man bygger platta tak.

Även när det gällde nordvästra Kungsholmen ändrade borgarna planerna. Man hade tidigare planerat den stadsdelen för ungefär 3 000 lägenheter, men man ändrade det med detsamma efter valet till 5 000 lägenheter. Man kommer upp i liknande exploateringsstal där, och det är samma problematik. Var får man plats med skolgårdar, daghem och så vidare?

Anförande nr 166

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Norra Station är speciellt och unikt, inte bara för Stockholm utan för hela Sverige. Här får vi bygga en helt ny stadsdel på övervägande överdäckad mark. Det är fantastiskt att vi kan återanvända så tråkiga markområden genom att överdäcka och sedan exploatera den mark som vi får. I en ekonomisk kalkyl som görs måste man då också se till att ha ett högt exploateringsstal. Annars kan vi inte bygga Norra Station. Då blir det någonting som vi kan önska oss på kvällarna när vi tittar i stjärnorna.

I hela detaljplanearbetet tittar man på solstudier. Vi har också planerat in just en stor stadspark därför att det är viktigt att få en hel del av den upplevelse som i övrigt präglar innerstaden. Då är det stenstad och våra parker som är viktiga.

Anförande nr 167

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande! Jag vill inte förlänga det här, men jag ska bara hålla med Kristina om att detta är en absolut unik möjlighet att planera en ny stadsdel. Men då är det lite tråkigt att du redan från början säger att det inte går att bygga om vi inte har de här jättehöga exploateringsstalen och om vi inte överskrider bullernormerna.

Jag vill fortfarande ha svar på frågan om vilken stor demokratisk process där ni frågar stockholmarna det är som pågår här i staden. Jag tror att jag har missat det när det gäller Norra Stationsområdet. Du sade att det pågår en jätteprocess kring det här. Det vore en bra möjlighet att göra en sådan, tror jag.

Jag menar att man ska bygga fler billiga hyresrätter av den anledningen att det står 250 000 människor i bostadskön. Jag tror att det finns rätt många människor här i staden som skulle svara att de tycker att det är ganska prioriterat att få fler billiga hyresrätter i staden. Men du ska naturligtvis fråga dem först. Du kan också fråga om de är intresserade av sol i lägenheterna, av gårdar och gemensamma utrymmen. Fråga till exempel dem som bor i Hammarby sjöstad, som har efterfrågat just de sakerna! Ta chansen, och svara också gärna på min fråga om ifall ni kommer att göra en barnkonsekvensanalys av Norra Stationsområdet!

Anförande nr 168

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Menar du att du inte vet hur en planprocess går till, Ann Mari Engel? Du har ju varit otroligt aktiv så länge i politiken. Jag vet att du vet det, så det var naturligtvis mer en ironisk fråga.

Om det finns någon stad som har ett så otroligt tydligt demokratiskt inflytande när vi tar fram detaljplaner och möjlighet till samråd, dessutom i flera olika omgångar, så är det Stockholm. Det är den processen som pågår, precis på liknande sätt som vi gör i alla andra planprocesser där vi tar fram planer. Det är en jätteviktig process, och den måste vi lyssna på.

Vi har ett ambitiöst mål om 6 000 hyresrätter fram till 2010. Vi har byggt 4 000 hittills. Jag tror – peppar peppar, ta i trä med tanke på finanskrisen – att vi kommer att åstadkomma de 6 000 hyresrätterna. Det handlar mycket om att titta på var någonstans vi kan bygga dem.

Anförande nr 169

A n n M a r i E n g e l (v): Jag tyckte att du antydde förut att ni var inne i någon ny form av process; det var därför jag blev så nyfiken. I den vanliga planprocessen i Stockholm är man inte särskilt mycket för att fråga folk, speciellt inte barnen. Det var det jag tyckte att man hade en möjlighet till här. Vi har talat om en omvänd planprocess som börjar med att man pratar med folk, och sedan kommer planerna. Det gör också att man inte behöver få fullt lika många överklaganden och så mycket missnöje. Det var därför jag undrade vad det var för ny sorts process som pågår.

Vi har inte sett att ni har uppnått ert mål att bygga hyresrätter. För övrigt är det målet ganska lågt satt med tanke på alla i bostadskön. Jag utgår då från att en stor procent av nybygget i Norra Stationsområdet kommer att bli billiga hyresrätter. Det ser jag fram emot.

*§ 29 Motion om folkomröstning om Brommas framtid (Bromma flygplats)
(utl. 2008:179)*

Anförande nr 170

S t e f a n N i l s s o n (mp): Fullmäktige och åhörare! I mars förra året beslutade den moderatledda majoriteten här i fullmäktige att förlänga avtalat med Luftfartsverket till 2038 om fortsatt flyg på Bromma. Många stockholmare, både i Bromma och på andra ställen i staden, var mycket upprörda över detta – inte bara vi miljöpartister. Vi var upprörda inte minst därför att detta innebär att man för en så oerhört lång tidsperiod – 30 år – bestämmer hur man ska använda den här marken.

Det är många som i likhet med oss tycker att man borde bygga bostäder på Bromma. Det är ett alldeles utmärkt område att anlägga en liten stad på, framför allt därför att den blir grön. Vi har sett nu under de senaste åren hur de gröna kilarna sakta men säkert har naggats i kanten. Bromma är ett område som stockholmarna borde få möjlighet att se bostäder på.

Vi har föreslagit att man ska hålla en folkomröstning för att fråga stockholmarna om hur man ska använda marken där Bromma flygplats nu finns. Det allvarliga är att man har fattat detta stora beslut utan samråd med oppositionspartierna och utan att eftersträva en bred demokratisk förankring. Vi tycker att detta är avgörande. I alla övergripande långsiktiga frågor måste man ha den här breda förankringen och ibland en folkomröstning. Vi tycker att det här är ett utmärkt exempel på något som man borde ha haft en folkomröstning om.

Beslutet fattades utan seriösa samhällsekonomiska analyser och utan ordentliga bedömningar av konsekvenserna för miljön av att fortsätta med flyg på Bromma i så många år till. Vi tycker att stockholmarna fortfarande bör få möjlighet att säga sin mening i en folkomröstning om vad flygplatsens mark ska användas för. Ska den användas för fortsatt flyg eller för bostäder och friluftsändamål?

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 171

P e t t e r L i n d f o r s (m): Herr ordförande och fullmäktige! Frågan om Bromma flygplats vara eller inte vara är verkligen inte ny. Den har debatterats flitigt i den här salen under åren. Jag har ingen avsikt att förlänga den debatt som vi förde under förra året.

Jag måste återigen poängtera att åsikterna går isär i frågan. Men stödet för en nära, lättillgänglig och effektiv flygplats är brett och tydligt bland boende i stadens samtliga stadsdelar. Två tredjedelar av stockholmarna var senast man frågade, förra året, positiva till Bromma flygplats. Hela 70 procent av Brommaborna var för flygplatsen. Även utanför stadens gränser är stödet för Bromma flygplats mycket starkt.

Väljarna gav den borgerliga majoriteten i Stadshuset ett starkt stöd i valet 2006 för den politik vi gick till val på. Vi genomför den politik som stockholmarna röstade fram hösten 2006. Vi har varit tydliga för väljarna med var vi står i frågan och därefter har vi fattat ett väl avvägt beslut.

Förra vintern, 2007–2008, präglades av samtal och samråd med en rad berörda instanser som ville föra fram synpunkter i frågan om avtalet och förslaget till avtal. Efter en återremiss beslutade fullmäktige i den här salen för drygt ett år sedan att förlänga avtalet med Luftfartsverket med 30 år – detta efter en debatt på drygt fem timmar, vill jag påpeka för fullmäktige.

Vår principiella inställning till kommunala folkomröstningar, som motionärerna tar upp, och det institut som ges i grundlagen är att detta bör användas med försiktighet. Den demokratiska processen kring avtalet med Luftfartsverket avseende Bromma har följt den tradition vi har, och har lett fram till ett beslut och ett ställningstagande i helt demokratisk ordning. Frågan om folkomröstning är därmed överspelad. Mot den bakgrunden anser vi från majoriteten att Miljöpartiets motion ska avslås.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 172

Jan Valeskog (s): Ordförande, fullmäktige! I motionen föreslås som sagt att en folkomröstning om Bromma ska genomföras. Vi anser inte att en folkomröstning är det bästa sättet att hantera frågan. Vi anser att miljöfrågorna för de närboende och det strategiska motivet att försvara Arlanda som nav för flygtrafiken i Sverige är det som ska avgöra Brommaflygets framtid.

Finansborgarrådet missleder Stockholmarna i sitt svar genom att hävda att Bromma behövs som ett komplement till Arlanda där ”flygverksamheten i allt högre grad koncentreras på internationell trafik”. Den reguljära flygtrafiken, både den nationella och den internationella, kan utan några som helst problem med ganska kort varsel flytta över till Arlanda och därmed stärka Arlanda som nationellt flygnav. Den borgerliga politiken för Bromma försvagar Arlanda och därmed möjligheten att förlägga fler internationella direktflyg från Arlanda. Därmed innebär den borgerliga politiken också att miljöbelastningen kommer att öka eftersom alltfler internationella flygningar kräver byten på Kastrup eller andra flygplatser i Europa.

De senaste veckornas beslut av SAS att lägga ned närmare 20 procent av direktlinjerna till framför allt Europa bekräftar detta hot mot Arlanda som nav. Lågkonjunkturen och borgerlig Brommapolitik riskerar alltså att göra Arlanda till en krympande flygplats och ett krympande nav i norra Europa i stället för tvärtom. Det beklagar vi starkt.

Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut.

Anförande nr 173

Petter Lindfors (m): Ordförande, Jan Valeskog! Här går åsikterna klart isär. År 2030 ska över en miljon människor ytterligare bo i Stockholmsregionen. Det

kräver att vi nu investerar i en stark infrastruktur. En citynära flygplats är av mycket stor vikt för näringslivet, som i allt högre grad behöver snabb tillgänglighet till mycket goda kommunikationer.

Luftfartsverket har mycket riktigt påpekat behovet av Bromma som ett komplement till Arlanda eftersom Arlanda mer och mer förknippas med internationell trafik. Det är precis tvärtom mot det som Jan Valeskog säger; detta bidrar till det oerhört viktiga i att stärka Arlanda i konkurrensen med Kastrup och andra flygplatser om långlinjer till New York och Peking. Det är inrikestrafiken som påverkas negativt när ni vill lägga ned Bromma. Ett beslut om att lägga ned den flygplatsen skulle göra Stockholm mindre tillgängligt och allvarlig påverka vår konkurrenskraft som the Capital of Scandinavia.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 174

J a n V a l e s k o g (s): Det finns inte en enda utredning som belägger det du säger om reguljärtrafiken. Det är alldeles självklart, när man tänker efter, att om man samlar den nationella trafiken på en flygplats så underlättar det också den flygplatsens möjligheter att få fler direktflyg internationellt. Om man splittrar bilden på en flygplats vad gäller reguljärflyget så försvagar man Arlanda. Det tror jag att du kan få höra att Luftfartsverket självt säger, särskilt med tanke på läget just nu.

Däremot är det en annan sak att det är mer komplicerat med det så kallade beslutsfattarflyget. Det håller jag absolut med om. Men det jag citerade ur texten var det ni har skrivit i ert yttrande, och det är helt felaktigt. Där säger ni att reguljärflyget tjänar på detta, men det är tvärtom så att man förlorar på Bromma. Arlanda försvagas, och Sverige försvagas på grund av detta med Bromma visavi Arlanda.

Anförande nr 175

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Med anledning av det Jan Valeskog nu säger kan man inte låta bli att förundras över att det alltid är i opposition som ni är uppe och diskuterar Bromma flygplats. Ni var i majoritet 1994–1998. Vad hände då med Bromma flygplats? Gjorde ni någonting? Försökte ni åtgärda detta och se till att flygtrafiken flyttades över till Arlanda? Ni hade majoritet under förra mandatperioden. Vad gjorde ni då? Det är alltid när ni är i opposition som den här frågan ska upp på dagordningen när det gäller er.

Anförande nr 176

J a n V a l e s k o g (s): I en debatt om Bromma som vi förde för ett tag sedan berättade jag historien om hur nära det var. Jag råkar nämligen känna till detta ganska väl. Det var alltså den socialdemokratiska regeringen som hade ett sådant beslut, men näringslivet hotade då med att flytta företag och huvudkontor ur landet. Det var det som den gången avgjorde frågan. Men fakta kommer nog i den här frågan. Det har inte minst att göra med argumenten för att stärka Stockholmsregionen med ett starkt Arlanda.

Anförande nr 177

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Bromma flygfält är en fantastisk resurs. Det borde ni i borgerligheten inse; här skulle man verkligen kunna skapa promenadstaden flera gånger om. Man skulle kunna bygga mer än 5 000 lägenheter, till och med, och få underlag för en förlängning av tunnelbanan från Alvik och ut över Bromma flygfält. Samtidigt skulle man kunna använda den stora, lång start- och landningsbanan som någon sorts centralt stråk på vilket man kan ställa en bro för tunnelbanan och även ha gångytor. Man bygger relativt smalt, och på så sätt kan man också bevara en stor del av de grönområden som finns i dag inom Bromma flygfälts område. Vi ska också få tvärspårvägen till Kista. Den kommer att gå igenom området. Folk som kommer att bo på Bromma flygfält kan både få en fin transport in till stan och en bra transport på tvären.

Det borde givetvis göras en arkitekttävlan om detta. Då skulle man kunna få en verkligt fin stadsbebyggelse i Bromma och samtidigt rädda det gröna.

Anförande nr 178

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande, fullmäktige och Eie Herlitz! Det låter väldigt fint, det där. Men din argumentation håller inte. Förutom att avtalet vi gjorde de facto är förlängt till 2038 måste ni förklara er i den här frågan. Det skulle vara mycket kostsamt att lägga ned flygplatsen och bygga bostäder på den här marken, inte minst när det gäller saneringen. Flygplatser är konstaterat dåliga för byggnation. För andra stadsutvecklingsprojekt vet vi att kostnaderna tenderar att bli väldigt höga när man ska exploatera mark som är olämplig och förorenad.

Infrastrukturen är dessutom otillräcklig. Ett omfattande bostadsbyggande på platsen skulle kräva miljardinvesteringar i nya vägar och kollektivtrafik. Men ni har ju i och för sig någon sorts utopisk tanke om en helt bilfri stadsdel. Jag vet inte riktigt hur den ska förverkligas, men det skulle kräva oerhörda insatser i kollektivtrafik.

Hur ska då Miljöpartiet finansiera detta miljardkalas, och vad säger Socialdemokraterna om detta? Tänker ni sätta er med Miljöpartiet och bygga på Bromma flygplats med denna ekonomiska kalkyl? Förklara det, Eie Herlitz!

Anförande nr 179

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande! Detta är en enorm resurs även infrastrukturmässigt. Vi har en flygplats med denna stora landningsbana. Den har endast använts av flygplan, så de enda föroreningar som har funnits där är olika alkoholer och saker som inte alls är särskilt farliga. Det kommer därför inte att behövas någon större sanering av Bromma flygfält när man bestämmer sig för att bygga bostäder där.

Den stora banan har vi gratis. Den kan vi ha som någon sorts stomme i flygfältet. En av tunnelbanans linjer går i dag fram till Alvik och vänder där. Den kan förlängas ut i en tunnel bort mot Bromma flygfält. Den sista biten skulle folk kunna få åka upp på, precis som man gör i Berlin. Man ser ut över staden. Både i Berlin och i Wien bebygger man nu gamla flygfält. I Wien är det intressant nog en svensk grupp –

samma grupp som ritade Mariehäll – som kommer att få bygga på den gamla flygplatsen Aspern.

Anförande nr 180

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige och alla åhörare! Vi har diskuterat Bromma förr, som en tidigare talare sade. Alla miljöproblem är väl kända. Det är väl känt att Stockholm behöver mark. Ni pratar om en miljon nya invånare. Vi behöver mark för att bygga bostäder. Det är väl känt att majoriteten av trafiken på Bromma är inrikesflyg som kan ersättas med tåg. Det är väl känt att det kommer en snabbspårväg mot Nyköping och Skavsta, vilket kommer att göra att vi kan använda Skavsta mer.

Jag tycker att demokratifrågan är det som är viktigt i den här motionen och debatten. Man sluter ett avtal på 30 år som vi politiker och stockholmare inte kan upphäva. Det finns en klausul om det. Det tycker jag är djupt odemokratiskt. Jag menar att stockholmarna och politikerna i Stockholm även i framtiden måste kunna säga sin mening. Det är därför jag tycker att vi ska ha en folkomröstning om det här, även om jag tycker att man ska vara mycket restriktiv med folkomröstningsinstrumentet. Men frågan om Bromma är kanske en av de största miljöfrågorna, trafikfrågorna och infrastrukturfrågorna som stockholmarna har att ta ställning till. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 181

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Frågan om kommunala folkomröstningar är intressant. Men just i den här frågan var det så att varje väljare som var det minsta intresserad av Bromma flygplats kunde ta reda på att skiljelinjerna mellan de olika blocken var glasklara. Folkpartiet gick till val på att vi ville bevara Bromma flygplats. Den rödgröna sidan gick till val på att lägga ned flygplatsen. Klarare än så blir det faktiskt inte.

Stefan Nilsson från Miljöpartiet efterlyste en bred förankring i frågan. Jag undrar hur det skulle kunna vara möjligt. Antingen är man för att flygplatsen finns kvar eller så är man emot att flygplatsen finns kvar. Det är liksom av eller på i frågan. Man måste ta ställning för eller emot, och det har alla partier i den här församlingen gjort. Vad skulle en bred förankring innebära? Ska vi lägga ned halva flygplatsen? Eller ska vi lägga ned varannan flyglinje? Nej, partierna har faktiskt tagit ställning, och vi har redovisat oerhört tydligt för väljarna vad vi tycker i frågan.

Om Jan Valeskog har rätt i att Bromma flygplats är en nationell katastrof kan man ju fråga sig hur det kommer sig att Luftfartsverket vill ha flygplatsen kvar. Om flygplatsen nu är en nationell katastrof kommer naturligtvis Luftfartsverket oavsett vilken regering som sitter vid makten att se till att avtalet rivs upp. Vi har inte en flygplats så nära vår stadskärna för skojs skull, utan just av det skäl som Jan Valeskog själv redovisade: Flygplatsen är av fundamental betydelse för Stockholms utveckling. Det är också därför vi hela tiden har sagt att flygplatsen måste finnas kvar. Den är betydligt viktigare än vad någon hade kunnat ana när avvecklingsbesluten var på tal förra gången.

Bromma flygplats behövs. Det finns en bred förankring, precis som Stefan Nilsson efterlyser. Det finns en bred förankring bland stockholmarna. En stor majoritet av Stockholmarna är för denna flygplats. Partierna har i valrörelsen redovisat mycket klart och tydligt var vi står. Jag tror faktiskt att det bara är att tugga i sig det för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anförande nr 182

Borgarrådet L i v h (v): Först och främst hörde jag inte från något av era partier någonsin att ni skulle sluta ett avtal på 30 år som stockholmarna inte har en möjlighet att säga upp. Det sade ni ingenting om i debatten. Det tycker jag var ett stort svek, och jag tror att många väljare verkligen undrar hur ni kunde bete er på det här sättet.

När det gäller en bred förankring finns det hur mycket som helst att säga. Vi har diskuterat det här i fem timmar tidigare, som någon här sade, så vi kanske inte ska ta hela den diskussionen igen. Men det finns otroligt många undersökningar som visar att mycket av trafiken på Bromma kan flyttas till Arlanda. Det finns framtidsvisioner som visar att den nya spårlinjen mot Skavsta kommer att kunna ta en del av trafiken. Det finns massor av undersökningar som visar på alla miljöproblem. Det visste ni.

Jag tror att många stockholmare, speciellt de som bor runt Bromma flygplats, blev ganska chockade när ni skrev ett avtal på 30 år som vi i Stockholm inte har en chans att säga upp. Det var inte er valpropaganda.

Anförande nr 183

Borgarrådet E d h o l m (fp): Folkpartiet gick till val på att vi var för att Bromma flygplats skulle vara kvar. Väljarna var fullt medvetna om detta. De väljare som var extremt intresserade av framtiden för flygplatsen, inte minst Brommaborna, visste naturligtvis detta. Ändå valde man att rösta fram den majoritet som nu sitter.

Om det blir ett rödgrönt styre i den här staden och i regeringen kan ni självfallet riva upp avtalet på en dag, men det kräver att det finns ett politiskt intresse av det. Jag tycker att ni hycklar, för ni har aldrig lyckats riva upp avtalet när ni har haft makten både här i Stadshuset och på andra sidan vattnet. Då har ni låtit flygplatsen leva. Det beror naturligtvis på att flygplatsen är viktig för Stockholms framtid.

Anförande nr 184

J a n V a l e s k o g (s): Jag tycker att det fortfarande är värt att upprepa att det inte är något problem att flytta över reguljärflyget på Bromma. Det finns enbart fördelar för Arlanda och för Stockholmsregionen med detta – att stärka Arlanda som nav. Det är ett argument mot ditt resonemang. Däremot är det mer komplicerat med det så kallade beslutsfattarflyget när det gäller alternativ och hur det fungerar, som jag redan har sagt.

Du kan inte säga annat när det gäller era vallöften än att ni var oerhört otydliga. Ni sa ingenting om 30 år, precis som föregående talare tog upp. Jag är helt övertygad om att ifall stockholmarna hade vetat att ni skulle gå fram med ett avtal i det här

tidsperspektivet hade de sett det på ett helt annat sätt än om det hade gällt en flygplats som skulle vara kvar i mindre ett antal år.

Anförande nr 185

Borgarrådet E d h o l m (fp): Om det vore så att Bromma flygplats riskerade att slå ut Arlanda och om det vore så att Bromma flygplats inte behövdes för den här regionen eller för Sverige – vi ska komma ihåg att detta är en av Sveriges största flygplatser – så skulle inte flygplatsen finnas. Det är Luftfartsverket och inte någon annan som hyr in sig på Bromma flygplats. Jag tycker att det är märkligt att Jan Valeskog vågar göra sig till en sådan expert på flyg samtidigt som han erkänner att en socialdemokratisk regering aldrig lyckades avveckla flygplatsen just av det skälet att den är viktig för vår region.

Anförande nr 186

S t e f a n N i l s s o n (mp): Lotta kom med ett kanske bevingat uttryck för en stund sedan: Nu har vi bestämt hur Bromma ska användas 30 år framåt, och det får ni och alla andra stockholmare tugga i er.

När man tar ett beslut som gäller i 30 år och vi har val vart fjärde år måste man självklart kunna motivera väldigt noga varför man måste ta ett så långsiktigt beslut och varför man inte kan ha ett ordentligt samråd med stockholmarna, varför man inte kan göra en ordentlig samhällsekonomisk bedömning och en rejäl bedömning av konsekvenserna för miljön. Allt det här har ni missat innan ni har tagit det här beslutet.

Tyvärr får vi tugga i oss det här, åtminstone mandatperioden ut. Förhoppningsvis kan vi göra något åt det sedan, men jag tycker att den attityd ni visar när det gäller demokrati är anmärkningsvärd.

Anförande nr 187

L o t t a E d h o l m (fp): Jag skulle dela Stefan Nilssons synpunkt om det vore så att några partier här hade varit otydliga på den här punkten. Men åtminstone Folkpartiet har varit glasklart hela tiden: Vi vill bevara Bromma flygplats, och vi kan inte ha en situation där flygplatsen hela tiden är nedläggningshotad. Man behöver en långsiktighet också när det gäller de här frågorna, och det är samtidigt precis som Stefan Nilsson nu antydde - blir det en rödgrön majoritet både här och på andra sidan vattnet kan ni lägga ned flygplatsen. Svårare är det inte, för Luftfartsverket är ett statligt företag. Ni måste också kunna ta ansvar för detta om ni kommer i majoritet här och på andra sidan vattnet. Men erfarenhetsmässigt vet vi att ni inte klarar av att göra det, för Socialdemokraterna hycklar i den här frågan.

Anförande nr 188

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Frågan om Bromma flygplats är ett väldigt stort vägval för Stockholms framtid. Det har kommit fram väldigt många av de demokratiska argumenten för varför man ska ha en folkomröstning. Jag vill lite grann betona

de argument som handlar om hur vi bygger en hållbar stad och om hur vi tar ansvar för klimatfrågan som är en otroligt brännande fråga.

Stockholmarna ökar sina koldioxidutsläpp, alltså bidrar till att vi ökar den globala uppvärmningen, beroende på ett ökat flygresande och en ökad konsumtion. Detta gäller stockholmarna. Här gör man ingenting från den moderatledda alliansen, och jag är oerhört besviken på den flathet man har när det gäller klimatfrågan. Vi vill inte ens räkna hur det ser ut med ökade koldioxidutsläppen från stockholmarna totalt sett, och vi tar inte ansvar för att minska stockholmarnas flygresor. De flesta resorna från Bromma går till Göteborg, mina vänner! Till Göteborg! Till Göteborg ska vi åka tåg.

Det är någonting som vi här i staden behöver ta ansvar för. Jag tror att om vi har en folkomröstning om Bromma bland stockholmarna kommer man att rösta för att lägga ned Bromma. Stockholmarna vill att klimatfrågan ska vara viktig, och man vill använda marken för andra saker än en flygplats.

Men jag tror inte att ni vågar ställa frågan till stockholmarna. Det är därför ni inte vill ha en folkomröstning. Jag tycker ändå inte att ni borde ha avbrutit avtalet i förtid som ni gjorde. Avtalet om Bromma gällde ju till 2011. Det borde ha varit en fråga för valet 2010. Jag vet inte exakt vilka skäl ni hade för att så tidigt förlänga ett avtal och att göra det på så lång tid, men jag anser att stockholmarna hade behövt ha rätten att ta ställning i frågan om Bromma. Det handlar om klimatfrågan, det handlar om den hållbara staden, och det handlar om demokrati!

Anförande nr 189

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande! Jag tycker att jag var tydlig tidigare, och jag vet att Lotta Edholm var väldigt tydlig när det gäller vad vi sade innan valet. Från oss moderater var det glasklart: Vi vill ha kvar Bromma flygplats. Det kunde ingen tveka om. Vi fick ett starkt stöd i valet, och vi har nu förlängt avtalet. Det är fakta, och vi genomför den politik vi fick förtroende att driva av stockholmarna. Det är den demokratiska process som har följt av detta, och besluten är fattade i helt demokratisk ordning.

Som också Lotta Edholm sade: Blir det rödgrön majoritet här och på andra sidan vattnet kan ni riva upp avtalet, men nu har vi det avtal vi har. Jag hoppas att det kommer att ligga kvar, för jag tror att det är bra för Stockholm.

Anförande nr 190

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det är ingen som har ifrågasatt den demokratiska rättigheten att faktiskt ta det beslut ni har tagit. Däremot kanske man vill ha en möjlighet att kunna ha en folkomröstning i en fråga som är så viktig. Att demokrati bara handlar om att rösta i valet kanske är den syn som den moderatledda alliansen har; vi har ju märkt att det finns mycket mindre dialog mellan politiker, beslutsfattarna i staden och allmänheten i Stockholm. Moderaterna stänger nämligen en del möten. Elever får till exempel inte komma till utbildningsnämndens möten. Det finns en massa olika exempel på detta.

Man har olika syn på demokrati. Vi tror att demokrati handlar om att man ska kunna ha en folkomröstning om väldigt stora beslut. Bromma flygplats är en sådan fråga. Men det som gör mig mer upprörd är själva sakfrågan, att man inte förstår att Bromma flygplats är ett klimatproblem och motverkar våra möjligheter att bygga en hållbar stad. Jag önskar att ni hade vågat ställa den frågan till stockholmarna. Jag är helt övertygad om att om vi skulle ha en folkomröstning om Bromma skulle ni ha ett starkt mandat att lägga ned Bromma.

Anförande nr 191

P e r A n k e r s j ö (c): Jag gillar folkomröstningar hårt. Jag tycker att vi borde använda folkomröstningar oftare. Det är vitaliserande för demokratin, och det är dessutom väldigt roligt att gå ut och möta invånarna och prata politik.

När det gäller Brommaflyget håller jag delvis med Miljöpartiet i sakfrågan. Flygplatser i stan är inte riktigt bra. Där har vi varit förut, och den här debatten har börjat utvecklats till en repris av den debatt vi hade förra året. Jag tycker att det räckte med att vi tog den då.

Trots att jag tycker så här tänker jag rösta med kommunstyrelsen i dag. Folkomröstningsinstrumentet är inte betjänt av att man frågar i efterhand. Vi har tagit ett beslut. Vi förlorade. Vi hade inte samma linje som ni andra som är emot Bromma. Vi tyckte att man skulle fasa ut och stärka alternativen. Det var några nyansskillnader där. Vi tänker fortsätta att jobba med detta i Centerpartiet via snabbtåg till Nyköping och att arbeta med Arlandautsläppen genom gröna inflygningar och tågförbindelser och så vidare. Skavsta är definitivt ett jätteintressant huvudspår för framtiden.

Centerpartiet tänker dock inte medverka till att riva upp beslut som har fattats på demokratisk grund. Det här är nämligen en sal där vi fattar demokratiska beslut, även om man förlorar ibland.

Nu gäller det att arbeta framåt för att stärka alternativen, och det tänker vi göra. Det handlar bland annat om tåg och snabbtåg till Skavsta, som sagt var. Så arbetar man politiskt. Man gör det inte genom att försöka vrida klockan tillbaka.

§ 30 Motion om stadens korttidsboenden (utl. 2008:177)

Anförande nr 192

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag tackar för svaret.

Begreppet korttidsboende förefaller vara svårtolkat av remissvaren att döma. Varken länsstyrelsens granskning eller min motion har krävt att korttidsboenden ska "utgöras av fullvärdiga lägenheter med kokmöjlighet". Dagens hårda prioritering gör att det främst handlar om att få en säng att ligga i, omvårdnad och helst ett eget rum för den svage. Kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR, förordar att korttidsboende i största möjliga utsträckning ska vara enkelrum med eget hygienutrymme. KPR anser också att korttidsvård inte ska jämföras med sjukhusvård. Nej – det kan snarare jämföras med "hem för viss annan heldygnsomsorg", som det brukar stå i samband med tillstånd för att driva enskild verksamhet.

I svaret står att uppföljning av korttidsvård sker med hjälp av uppföljningsmallen för vård- och omsorgsboenden, då enheten för korttidsvård i uppföljningshänseende är att betrakta som ett boende med heldygnsomsorg. Det är den tolkning man gör. Men korttidsboenden skiljer sig från permanenta boendeformer genom att de äldre åker in och ut mellan sjukhuset och hemmet för att ibland mellanlanda på ett korttidsboende. Det handlar alltså inte om något permanent vård- eller omsorgsboende. Korttidsboende är av en annan struktur och är en mer komplex verksamhet än de stadigvarande vård- och omsorgsboendena.

Tidningen Dagens samhälle, nummer 2 2009, hade en artikel där det stod att äldre med vård och omsorg i hemmet oftare måste in till sjukhus än de som bor i särskilda boenden. På äldreboenden är sjuksköterskor närvarande större delen av dygnet. Det kan bli många akuta uttryckningar till akutsjukhus, står det. Inläggningar på akutsjukhusen är dyra, men, konstaterar artikeln, för kommunerna är det billigt jämfört med vad det skulle kosta med fler platser inom särskilda boenden. Det är uppenbart att det är kostnaden och inte behovet som styr dagens äldrepolitik.

I dag har kvarboendepincipen, att alla ska bo hemma så länge som möjligt, blivit vägledande för svensk äldrepolitik. Det är en ekonomisk fråga eftersom platserna på särskilda boenden är så dyra. Tidigare fanns det gott om platser på konvalescenthemmen. Så är det inte i dag. Nu har pendeln i stället svängt kraftigt åt andra hållet. Då återstår endast, i bästa fall, korttidsboende för att återhämta krafter, men det räcker platserna inte alltid till.

Antalet äldre som bor i särskilt boende har minskat med 25 procent under 2000-talet, och kraven för att få en plats har höjts. Samtidigt har antalet platser i slutenvården också minskat, särskilt inom geriatriken och psykiatrin. Parallellt med denna utveckling har det skett en kraftig förkortning av vårdtiden på sjukhus.

Det har varit sparsamt med byggandet av särskilda boenden. Samtidigt har en avyttring av befintliga vårdplatser pågått. Det handlar om äldre servicehus som inte ansetts lämpade för tyngre vårdbehov. Det har under 2000-talet avvecklats eller gjorts om till seniorboenden. En successiv minskning av platser i äldre sjukhem har

också skett, där flerbäddsrums har ersatts av enpersonsrum, och rum utan egna hygienutrymmen har byggts om eller avvecklats.

Inom den kommunala äldreomsorgen bor en minskande andel äldre personer i särskilda boenden. I slutet av 1970-talet bodde 29 procent av alla 80-åringar och äldre i boendeformer som i dag har samlingsnamnet särskilda boenden. I oktober 2007 var andelen 16 procent, alltså nästan en halvering. Under 2000-talet har det alltså skett en minskning av antalet särskilda boendeplatser, såväl nationellt som i Stockholms län.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB anser i sitt remissvar på motionen att staden centralt bör fatta beslut om inriktning för korttidsvård. Vidare bör korttidsvården, enligt Micasa, ses som en samlad resurs och inte som en fråga för varje enskild stadsdel. Genom att samla korttidsplatserna regionalt eller inom ett fåtal stadsdelar skulle lokalkapaciteten kunna utnyttjas bättre. Definitionsmässigt bör det, anser bolaget, finnas en skiljelinje mellan vad som avses med korttidsvård och en vård- och omsorgsplats där man bor längre.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 193

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det var en historieber beskrivning som heter duga, och jag vet inte om det är den vi ska diskutera här och nu. Det här gäller din motion om korttidsboende och situationen i Stockholm just nu.

För det första vill jag vara med och medverka till att vi går från begreppet korttidsboende till korttidsvård, för det är detta det egentligen handlar om. Det är oacceptabelt att människor har fått bo alldeles för lång tid på vissa ställen. Det ska handla om korta insatser i ett sammanhang när man till exempel behöver växelvård, som en avlastning för en anhörig eller när man behöver en rehabilitering efter en sjukhusvistelse. Det är väldigt viktigt.

När det gäller de frågor som du, Eivor, har ställt till oss i den här motionen och debatten är det bara att konstatera att ja, kraven på social dokumentation enligt länsstyrelsen naturligtvis ska uppfyllas. Kraven finns där, så det är självklart att de ska uppfyllas. Görs inte det ute på boendena måste det rättas till.

Biståndsbedömningen ska vara aktuell – ja, det finns redan skrivet. Den ska följas upp minst en gång om året, och görs inte det sköter man inte sitt uppdrag.

Demensboendenas storlek ska begränsas, har du också skrivit. Ja, länsstyrelsen här i Stockholm har sagt att åtta personer, kanske nio, är lämpligt för ett gruppboende, medan länsstyrelsen i Jönköping har sagt att det kan vara tolv personer i ett gruppboende för demenssjuka. Men i Stockholm har man alltså sagt att det får vara åtta, möjligtvis nio, och så ser det ut.

Integriteten och självbestämmandet i form av eget rum ska tillfredsställas så långt det är möjligt. Vi har länge varit överens om att eget rum ska gälla så långt det någonsin är möjligt, och där man inte har det bygger man till stor del om.

Demenssjuka och personer med fysisk sjukdom bör inte dela rum – nej, men det förekommer tyvärr på en del ställen. Intentionen är dock att det ska vara separata rum för dessa personer. Helst ska det vara egna rum för alla.

Du skriver också om vistelser på korttidsboenden och om de sträcker sig längre tid än ett till tre år. Det är oacceptabelt! Så länge ska man inte bo, för det ska handla om korttidsvård. Om det skulle förekomma i Stockholm, vilket jag inte har hört något om på senare tid, eftersom länsstyrelsens redovisning som du hänvisar till gällde ju hela Stockholms län, så ska det naturligtvis åtgärdas. Det ska inte förekomma.

Bristande bostadsstandard vid korttidsboenden ska redovisas. Ja, det vi har sagt och föreslagit är att om det gäller boenden som är på väg att byggas om så kan de i avvaktan på ombyggnad användas för korttidsvård. I övrigt ska det naturligtvis vara fullvärdig standard även på korttidsboenden.

Jag tycker alltså lite grann att du slår in öppna dörrar i din motion, för det här är egentligen sådant som redan är beslutat. Men som sagt, vi bör gå från att säga korttidsboende till korttidsvård. Även Äldreboendedelegationen föreslår att man ska se till att vi använder enhetliga begrepp, vilket känns väldigt viktigt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 194

E i v o r K a r l s s o n (mp): Lite perspektiv måste man nog ha om man ska se till helheten. Det var därför jag beskrev bakgrunden.

Man måste också se hur verkligheten är när det gäller korttidsboenden och vilka som kommer dit. Vi hade den här rapporten *Kallelse till samordnad vårdplanering – hur gick det sedan?* i höstas där fyra mycket sjuka gamla – en var nästan döende – alla nekades korttidsvård och skickades hem. Det är utifrån detta vi måste se hela perspektivet, att det behövs mer korttidsplatser. Det är alldeles självklart att det med stigande ålder och tilltagande ohälsa blir svårt om det inte finns plats på ett korttidsboende. Det finns inga gruppboenden, det är väldigt lång kö dit.

Det är mot bakgrund av allt det här vi ska se behovet av ett ökat antal korttidsplatser när inga andra lämpliga vårdplatser står till buds.

Anförande nr 195

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Absolut, där är vi helt överens, och det är på gång ett ärende där äldreboendeplaneringen i stort för hela staden ska beskrivas, och vi ska fatta beslut om det framöver. Det är inte alls långt kvar innan det förs fram, och det är efter en noggrann kartläggning och också en efterfrågeanalys och en diskussion med pensionärerna ute. Det ärendet kan man alltså se som väldigt

genomarbetat, och jag hoppas att du också ska kunna tillstyrka det ärendet när det kommer fram.

Anförande nr 196

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det låter som om vi är väldigt överens i den här frågan om att korttidsboendena är oerhört viktig. Vi vet ju att de som använder sig av korttidsboendet, har behov av det och berörs av det inte bara är de som är där utan också de anhöriga. Det är en otroligt viktig verksamhet, och som Eivor mycket riktigt sade ska man kunna ha den möjligheten för att man ska kunna orka ta hand om de anhöriga.

Vi vet att många i dagens läge bor kvar hemma med hemtjänst, och då är det extra viktigt att de som har det här behovet kan komma in och få avlastning. Jag tycker också att det är viktigt att påpeka det KPR sade, att detta inte får jämföras med sjukhusvård. Ändrar man begreppet från korttidshem till korttidsvård måste det ändå ha en väldigt starkt hemlik karaktär. Vi vet ju hur viktigt det är även för läkandet att man vistas i en miljö som känns hemlik och bekväm. Det är viktigt för att behålla de friskhetsfaktorer man har kvar, även om det handlar om väldigt gamla människor som behöver hjälp.

Jag behöver inte säga mycket mer, utan jag hoppas verkligen att vi kan se ett bra förslag framöver som vi kan enas kring för att verkligen säkerställa att de äldre får en bra korttidsvård.

Jag yrkar ändå bifall till motionen, för jag känner att intentionerna i motionen är oerhört bra. Jag hoppas att vi får se ett bra resultat av det.

Anförande nr 197

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen är baserad på en undersökning som gjordes hösten 2006 och våren 2007. Det var nio äldreboenden i Stockholm som fanns med i undersökningen, och jag tror att det finns mycket goda intentioner i vad motionären har skrivit. Det står också att motionären tror att de brister som man har funnit genomgången förmodligen har rättats till, och det får vi verkligen hoppas. Det är väl så att även korttidsboenden ständigt och jämt tillsammans med de olika uppföljningar som görs är granskade. Återigen handlar det om genomförandeplaner och dokumentationen som måste vara korrekt, tillsammans med biståndsbeslutet.

Men vad jag blev lite förvånad över var att motionären inte hade koll på att det just nu är en remiss ute i stadsdelarna som handlar om den kommande äldreboendeplanen. I den finns det väldigt klart angivet att man planerar för fler korttidsplatser. Det kan även vara bra för motionären att få veta att det händer saker och ting runt om i staden, På Söder har vi på ett och samma ställe samlat alla korttidsplatser, 51 stycken, varav 10 stycken är nyligen invigda endast för demensboende, och jag tror att det kommer att finnas flera sådana typer av korttidsboenden i framtiden.

Motionären pratar mycket om detta med standard på boenden. Det är väl också så att man måste se vad man ska göra med alla våra olika fastigheter som finns innan man

sätter igång och rustar upp dem till den standard som krävs för väldigt mycket pengar.

Men som sagt, jag tror att motionären har haft goda intentioner med motionen, och jag tror också att motionären kan följa utvecklingen genom sina olika uppdrag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 198

Berit Kruse (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Det här är en väldigt viktig fråga, och det är väl precis som både borgarrådet Samuelsson och andra säger, att det är mycket på gång. Vi har en plan framför oss som vi ska diskutera och kanske har möjlighet att delvis enas om – hoppas jag. Men det är inte bara guld och gröna skogar. Även om de här synpunkterna från Eivor kommer från ett par rapporter som kom för ett par år sedan finns det ett dagsläge också, och jag skulle vilja peka på det. Vi kommer i äldregruppen att hantera ett par ärenden i morgon som handlar om lite dystra siffror, i alla fall när det gäller min stadsdel. Det handlar om dokumentation. Här skriver motionären om social dokumentation som är väldigt viktig. Då skriver Eva i synpunkterna att kommunfullmäktige har beslutat att den uppföljningsmodell som tillämpas inom vård- och omsorgsboenden och alla verksamheter som är belägna inom stadsdelsnämndens område och verksamheter som Stockholm stad har ramavtal med ska följas upp årligen. Resultatet av uppföljningen ska sammanställas i en rapport, och så vidare. I dessa uppföljningar ingår bland annat att granska den sociala dokumentationen och att kontrollera att det finns ett aktuellt biståndsbeslut.

Det här fastnade jag för när jag läste det svar som hon har gett, för det är precis det som är problemet på många håll i dag – att det inte finns aktuella biståndsbeslut, och när man till exempel ändrade nio nivåer till tre så halkade det till på något konstigt sätt så att man inte hade något att luta sig emot. Man hade till exempel dåliga dokumentationer.

Det här är allvarligt, och om det nu är en korttidsvård eller ett äldreboende eller särskilt boende är det naturligtvis grunden för att det ska bli rätt insatser för den äldre. Jag tror absolut att vi är överens om det, och det låter väldigt bra, Eva, när du säger att för korttidsvård, växelvård och avlastning finns kraven. Men om det inte fungerar, vad gör man då? Vi har kanske en vilja att göra det bästa, men det fungerar tyvärr inte så i verkligheten i dag.

Jag vill ställa frågan till dig: Tycker du att räcker med en granskning eller kontroll en gång om året? Jag anser inte att det gör det, utan det måste omedelbart vidtas åtgärder på många ställen. Jag är mycket orolig. Jag vill bara nämna att i Hässelby-Vällingby har vi 4 procent i nivå 3 som är den högsta. Snittet i Stockholm ligger på 29 procent. Är det rätt?

Anförande nr 199

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är så, Berit, att vi beslutar här inne om vilken granskning som ska ske. Om det som sker ute sedan inte är i paritet med det som vi har beslutat är det klart att det måste följas upp igen. Det är en självklarhet.

Men besluten är fattade om att social dokumentation ska ske. Oftast tar stadsdelsnämnden fram ett åtgärdsprogram utifrån det svar som man har fått efter en granskning, och äldrenämnden vill oftast också få en återkoppling från stadsdelsnämnderna på vad som har gjorts ute i stadsdelsnämnden. Granskningen pågår alltså hela tiden, men kravet är att det ska vara en gång om året. Visar det sig dock att det finns en massa missförhållanden är det klart att det måste granskas igen så att det blir åtgärdat. Man kan ju inte vänta ett helt år till om man har sett att det finns massor av fel.

Anförande nr 200

B e r i t K r u s e (s): Det låter tryggt när du säger så, men det är inte riktigt så det går till. Vi har ett annat ärende i äldrenämnden i morgon som handlar om en remiss från länsstyrelsen där en personal, utan att ange sitt namn, skriver hur man upplever bristerna vad gäller dokumentation på äldreboendet ifråga. Det är en ganska skrämmande bild som kommer fram. Detta har av en slump kommit fram till oss vilket oroar mig väldigt mycket.

Jag frågar dig igen: Vad kommer ni på den borgerliga sidan, från centralt håll, att göra för att det ska bli bättre i till exempel Hässelby-Vällingby?

Anförande nr 201

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Att man hanterar ärenden på det sättet säger kanske mer om det stället än om verksamheten i stort. Det handlar kanske mer om hur ledningen fungerar ihop med personalen, om personalen inte har förtroendet att faktiskt ta upp frågan i sin egen stadsdel.

Men vi har det systemet i Stockholm att äldrenämnd och stadsdelsnämnd är på en och samma nivå, och ansvaret ligger ute på stadsdelsnämnden att följa upp och granska utöver det som utomstående gör, det vill säga länsstyrelsen, Socialstyrelsen och andra. Sedan har vi våra egna inspektörer.

Det finns alltså en stor granskning. Det är uppföljningen som ibland brister, och den måste vi naturligtvis följa upp ännu mer från äldrenämndens sida men också ni ute i stadsdelsnämnderna har ett stort ansvar att se till att det rullar på.

Anförande nr 202

B e r i t K r u s e (s): Jag tycker inte att du ska skylla personalen för detta, för det här är ibland den enda vägen för personal att föra fram sina synpunkter. Det tycker jag är tragiskt och fruktansvärt. Det säger ju något det också.

Det här är inte det enda stället det knakar på. Jag vill bara delge dig att här måste det bli förbättringar, och det måste man se över ordentligt.

Anförande nr 203

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag skyller inte på personalen, men jag beklagar att man inte har det förhållningssättet där ute så att personalen känner förtroende att vända sig antingen till stadsdelsnämndens ordförande eller till dig som vice ordförande, om man nu inte kan prata med ledningen på det stället. Det beklagar jag, för så vill inte jag att det ska se ut ute i verksamheterna. Det måste finnas ett förtroende mellan ledning och personal. Då fungerar verksamheten.

Anförande nr 204

B e r i t K r u s e (s): Jag vill bara kort säga, Evas Samuelsson, att förtroende förtjänar man, och det kanske man ska tänka på i hela ledningsorganisationen, upp till fullmäktiges ledamöter på den borgerliga sidan.

§ 31 Motion om en ny inriktning behövs inom den sociala familjevården – vi måste arbeta för fler svenska adoptioner! (utl. 2008:146)

Anförande nr 205

J a c k i e N y l a n d e r (v): Då kommer vi tillbaka till barnen igen. Nu är det också tonåringar vi pratar om. Det var väl Ulf som nämnde det.

Problemet handlar om att vi har 800 utplacerade fosterbarn i Stockholm. Vi har gjort en eller två adoptioner. Jag tror det var någon anhörig. Det känns lite konstigt att vi ska gå över ån efter vatten. Man hämtar hem barn från andra länder i dag. Man adopterar barn där för dyra pengar. Det är okej. Men att inga adopteras inhemskt är rätt konstigt.

Jag läste bland annat vad socialförvaltningen säger i svaret på motionen. Man säger att fosterföräldrarna till placerade barn gärna avstår, eftersom de här ungdomarna är krävande ekonomiskt och man skulle förlora ersättningen om man adopterade barnen. Det kan inte vara sant! Barn som har behov av stöd och hjälp har väl rätt till det oavsett om de är fosterbarn eller adopterade, så det tycker jag är en dålig ursäkt.

Jag tycker nog att vi måste börja titta på det här och fundera lite grann.

Jag kan ta mig själv som exempel igen. Jag har själv växt upp på barnhem och i fosterhem med väskan under sängen. I locket stod det ”Ett par byxor”, ”Ett par strumpor” och så vidare. Man bodde i tvättstugan hos någon elak bonde, och när familjen tröttnade på en slet de fram väskan, läste av allting och så svisch satt man på tåget och åkte hem igen.

Så där var det. Man åkte runt. När jag var en liten kille hade jag sett hela Sverige. Jag var mer berest än vad de vuxna var. Jag hade varit på olika ställen från Luleå till Skåne. Mina egna barn har farit runt på samma sätt. Mina barnbarn gör det fortfarande. Det har inte skett någonting i den här frågan. Så här har det sett ut sedan 50-talet, och så här ser det ut på 2000-talet.

Jag tycker alltså att det är dags att ta ett samlat grepp, och jag tycker att ni ska bifall vår motion som är kanonbra! Ni har verkligen chansen att visa framfötterna nu. Av med hatten – kom igen!

Anförande nr 206

T o m a s R u d i n (s): Jag vill inleda med att säga att jag tycker att borgarrådet har skrivit ett väldigt bra och tillmötesgående svar i det här ärendet, och det tycker jag lovar gott.

Det jag blir lite bekymrad över är en del av de remissvar som har kommit in från några av stadens förvaltningar. Det gäller framför allt Norrmalms stadsdelsförvaltning, men det finns skrivningar även från andra som tydligt påvisar stora kunskapsbrister kring det här ämnet. Vad det handlar om är, precis som Jackie sade, att vi i Sverige inte alls har någon tradition av inhemsk adoption. I stället har vi tillämpat en

ordning där vi i mycket hög utsträckning arbetar med familjehemsplaceringar, eller fosterhem som det hette förr. Det går före den här typen av adoptioner som är väldigt vanliga i andra länder.

Det är till och med så att man i den delen av remissvaren skriver att man inte känner igen motionärens, alltså min och Jackies, beskrivning av det här. Man känner heller inte igen påståendet att internationella studier skulle visa att det vore bättre med adoptioner framför familjehemsplaceringar.

Nu är det så att alla som har närmat sig det här ämnet vet från jämförande studier mellan olika länder och i Sverige stora och internationellt mycket uppmärksammade studier av hur adoptioner förlöper och hur unga människor utvecklats genom livet, jämfört med familjer som inte adopterat, att adoption är mycket, mycket bättre för ett barns uppväxt. Det har helt enkelt att göra med tryggheten i att veta att man har en familj och en stabil och långt in i framtiden stadigvarande situation.

Alla studier visar entydigt detta, och det vi förordar i motionen är en ganska nätt sak. Vi vill att man ska tillsätta en arbetsgrupp inom socialförvaltningen som ska arbeta för att förbättra betingelserna för inhemska adoptioner, bland annat genom att sprida information till exempel om sådana här internationella studier, men även underlätta för förvaltningar som vill ta steget att prova med att förorda adoption framför familjehemsplaceringar.

Vi tycker att tiden är mogen för att ta det här steget. Ett modernt samhälle bör också arbeta med att få familjesituationen att bli stabil och med att få barnets uppväxtvillkor att bli så bra som möjligt. Då är den här ambitionen ett steg i den riktningen.

Jag skulle vilja att borgarrådet hör samman vår begäran och kanske också bifaller vårt yrkande att vi vill ha en arbetsgrupp inom socialförvaltningen som verkar för adoptioner framför familjehemsplaceringar.

Anförande nr 207

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Med tanke på att vi verkar hålla på att enas i Stockholm i en helt unik omorientering av svensk barnavård som det faktiskt är fråga om kan man tycka att det är synd att vi avgör frågan lite hastigt vid 22.30 på ett fullmäktige. Men så stor och viktig är faktiskt frågan och så unik inom den utveckling som vi ser i Stockholm just nu, om det är så att den enighet i ord som vi ser i skrivningar under kvällen också gäller när vi går till handgripliga beslut så småningom.

Frågan engagerar rätt många av oss rätt mycket. Man behöver inte själv vara adoptivförälder, än mindre ha mött svenska adopterade barn, för att röras och uppröras över de barn som har precis det öde som Tomas beskriver. I Sverige har vi sedan väldigt lång tid tillbaka vant oss vid att detta inte är en fråga som ens ställs. Därför har vi reducerat adoptionsfrågan i Sverige till en rent internationell fråga, vilket är lite anmärkningsvärt. Det betyder också att vi markerar ett ansvar för de barn som vi tar från många ursprungsländer till Sverige som vi inte ens överväger för svenska barn.

Allt detta beror nog på att historien spelar oss ett spratt. Det skedde övergrepp i adoptionens namn i Sverige under efterkrigstiden som vi inte vill se upprepade och som många som i dag förespråkar nationella adoptioner har skäl att beklaga. De barn som i dag skulle kunna bli adopterade får lida för de missgrepp som Sverige gjorde förr.

De missgreppen behöver inte göras om, och de missgreppen utreds dessutom i ganska hög omfattning i Sverige i dag. Det finns kommissioner som kartlägger vad som hände med barn som tvångsadopterades eller tvångsplacerades på väldigt moraliserande grunder.

Vi har alltså ett arv att bära på som man inte ska bortse från i dag. Detta är *en* av orsakerna till att den nationella adoptionen helt har försvunnit från den mentala kartan i svenskt socialt arbete. Sedan finns det andra arv som är mer politiska och som både höger och vänster har skäl att rannsaka sig själva över ibland. En moraliserande syn också på de barn som växer upp i familjer som inte klarar av uppdraget, där fullvuxnas livsbetingelser ofta har ställts över barns rätt till stabilitet i sin uppväxt. Det finns mycket som måste göras om i svensk barnavård.

Till detta kommer i dag – och jag delar Tomas uppfattning att det ibland lyser igenom – en monumental okunnighet i frågorna. En sådan okunnighet skulle aldrig accepteras på något annat område. Människor som inte vet någonting om rondeller tillfrågas inte ens när vi ska bygga nya rondeller. Men i de här frågorna får alla tycka till lite fritt hur som helst. Man kan möjligen förlåta okunnigheten på grund av just det faktum att av hela arsenalen i svensk barnavård är det här den del, den svåraste, den mest genomgripande, den mest omfattande och den allra viktigaste som vi inte har tillämpat över huvud taget.

Allt detta är nu en central del av den genomlysning som vi har påbörjat och kommit ganska långt med inom socialtjänstförvaltningen i Stockholm. Det är en helt avgörande del. Det är inte den största och bredaste delen. De har fel som tror att adoption är svaret på väldigt många barns problem. Det är inte den breda problemlösningen för de många barnen, men det är en unik lösning för vissa barn i vissa situationer. Vi kan göra mycket här i Stockholm. Jag kommer inte att tveka ett ögonblick att be er låta Stockholm gå före resten av Sverige i de här frågorna. Men det kommer också att kräva nationella förändringar. Vi kommer att behöva lagändringar som garanterar adopterade barns rätt till sitt biologiska ursprung, för att ta ett helt avgörande exempel. Det kommer också antagligen att krävas nationella regler som vid något givet tillfälle förflyttar fokus från den förälder som inte är kapabel att ta hand om sitt barn till barnets rätt till stabilitet, uteslutande.

Vi har alltså mycket kvar att göra, och jag ser fram emot att tillsammans med såväl alliansen som oppositionen arbeta med det resultat analysen kommer att landa i redan nu under våren.

Anförande nr 208

J a c k i e N y l a n d e r (v): Jag är bara tvungen att tacka. Jag tycker att det är fantastiskt. Tack!

Anförande nr 209

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Om de biologiska föräldrarna är överens om och det anses som bäst för deras barn med adoption är det bra, utan tvekan. Jag hoppas att det är det vi diskuterar här i kväll, alltså de som frivilligt vill kan gå med på detta, så att man inte tar deras barn med tvång och processer. Vem vill då stå bakom adoptionen?

Om barnet överläts eller adopteras och alla är överens får barnet trygghet och kontinuitet under sin uppväxt, och det är det alla barn borde få. Men frågan är inte enkel, och jag tycker, efter att ha tagit del av barnuppdraget i Stockholms socialtjänst, att det viktigaste ledet hoppar vi över här i kväll, nämligen satsningen på de biologiska föräldrarna och utbildning till blivande fosterföräldrar.

Det framkommer av delrapporten att de biologiska föräldrarna långt ifrån alltid får tillräcklig hjälp och därmed en rejäl chans att ändra det beteende som föranledde omhändertagandet av deras barn. Här måste socialtjänsten ta sitt ansvar och ge stöd och eventuell rehabilitering till de biologiska föräldrarna. Det är där vi måste börja. När deras chanser är helt ute är det en annan sak.

Det blir dessutom en något märklig tongång om vi börjar med adoption, eftersom utbildning för fosterföräldrar inte är tillräckligt tillgodosedd, enligt barnuppdraget. Farsta stadsdelsförvaltning skriver under Insatser för barnfamiljer på sid. 91: "En fördel med familjehemsplacering, jämfört med adoption, att samhället har insyn och kan flytta barnen när vården inte fungerar. Ännu viktigare är att insatserna för barnfamiljerna utvecklas så att behovet av vård utanför hemmet kan upphöra eller minska."

Det är det vi alla borde eftersträva, eftersom alla gärna vill vara med sina biologiska föräldrar även om det är stora brister.

Jag vill instämma i ytterligare en mening från Farsta. Det står: "Förvaltningen ser komplikationer men anser att det är bra att alternativet adoption uppmärksammas, belyses och utreds vidare."

Jag vill tillägga: Gärna adoption där det är lämpligt och parterna är överens, men först ett rejält stöd till de biologiska föräldrarna och utbildning och skälig ersättning till fosterföräldrarna.

I Miljöpartiets reservation står det bland annat: "Det konstateras i remissvaren att få föräldrar vill adoptera bort sina barn, men föräldrarna vågar "låta barnen placeras i familjehem utan att riskera att helt skiljas från sina barn"."

Det är så vi måste gå vidare och fundera. Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 210

T o m a s R u d i n (s): Jag är mycket glad för Ulf KristerSSons inställning i den här frågan. Jag tycker också att det är modigt att inta den här ståndpunkten. Som jag sade finns det så väldigt mycket missförstånd och så väldigt många påstådda

kunskaper runt om i den tillämpning som vi har haft under lång tid från stadens sida. Därför är den omläggning som står för dörren otroligt viktig, och jag har all respekt för den process som Ulf drar igång med både den redovisning som ska komma inom några månader och också för vad vi sedan kan göra tillsammans för att få till stånd en förändring.

Det ska vi från vårt parti naturligtvis hjälpa till med. Återigen vill jag betona att det är väldigt viktigt att vi lutar oss mot de kunskaper som finns i de här frågorna och som paradoxalt nog är väldigt uppmärksammande internationellt. Det har gjorts studier i Sverige på svenska barn och deras uppväxtvillkor som används av de mest namnkunniga forskarna både i USA, England och andra europeiska länder. Man använder alltså svenska exempel för att beskriva vad som händer i situationer där barn antingen växer upp som adopterade, i fosterhem eller i förhållanden där barn har återgått till sin ursprungliga familj.

Det är rätt lustigt att vi då inte tillämpar detta, vilket också påpekas i utlåtandet.

Men det är egentligen allvarligare än så, och det beror också på en kultur, skulle jag vilja påstå, som hela tiden förordar den här typen av ekonomisk kompensation för omhändertagande av barn och också en rädsla för att gå in i den stadigvarande situationen, fast man vet att det entydigt är det absolut bästa för barn att växa upp på det här sättet.

Bo Vinnerljung, en professor på Socialstyrelsen och som har gjort flera intressanta för Socialhögskolan, har gjort sammanställningar av de material som finns. Jag vill rekommendera det för genomläsning för den som vill titta på det. Där har man entydigt tittat på olika typer av över världen förekommande studier där man konstaterar att det är entydigt vilket land man än tittar på, vilka studier som har gjorts och vilken metod som har använts så är resultatet detsamma, nämligen att det är bättre för barn att växa upp i adopterade, alltså långsiktiga, förhållanden i familjen än i någon av de andra modellerna.

Det här måste vi ta till oss. Jag tycker att det är modigt av dig, Ulf, att du går före i den här utvecklingen. Vi ville med motionen väcka diskussionen, och jag tycker att det känns jättebra att den mottagits på det här sättet. Jag ser fram emot våren och den fortsatta mandatperioden i den här frågan. Tack ska du ha, Ulf!

Anförande nr 211

J a c k i e N y l a n d e r (v): Ordförande, fullmäktige! Barnens rötter ska givetvis finnas kvar. Om de biologiska föräldrarna är okej kan de ju finnas. Det handlar inte om att mörka på något sätt.

Vad de handlar om är att de här barnen är arvlösa och rättslösa. De har ingen rätt till någonting. De kanske bor i 10-15 år i de här familjerna och klipper gräsmattan och diskar och deltar i allting annat. Men händer det något så har de ingenting. De ärver till exempel ingenting.

Det är alltså massor med sådana här frågor som de här barnen förlorar på. Men blir de adopterade så kan de känna att de får vara kvar. Det är ändå så att biologiska barn

som man får, dem kan man inte tröttna på. Dem får man ta hand om. Men har man ett fosterbarn som kommer hem och har rökt hasch, då kan man säga att man inte orkar och att barnet får byta. Kommer ens biologiska unge hem och har rökt hasch får man fasiken rulla upp ärmarna och ta tag i problemet och jobba med det. Det är så det är.

Det handlar inte om att det ska bli mindre pengar till de här barnen. Det är klart att de behöver hjälp med tonåringarna. Och givetvis är även de biologiska föräldrarna och mostrar och morbröder viktiga. Det är inte det vi vill ändra på. I den mån de är bra ska de finnas kvar. Är de inte bra ska de inte finnas kvar. Det finns en anledning till varför samhället har tagit hand om de här barnen. Det är barnen det gäller i första hand! Barn äger man inte – barn får man ta hand om!